

**A Kúria
Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának
Hírlevele**

**2019. március 31.
X. évfolyam 3. szám**

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 3

KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK.....	3
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	3
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	6
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	12
POLGÁRI ÜGYSZAK	15
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	18
ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK.....	21
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	21
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	21
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	29
POLGÁRI ÜGYSZAK	30
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	31
EGYÉB, MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÜGYEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT	32
A KÚRIA UNIÓS JOGI TÁRGYÚ HATÁROZATAI	32
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	32
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	33
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	50
POLGÁRI ÜGYSZAK	52
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	70

EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 79

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI	79
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEI	79
A KÚRIA EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ HATÁROZATAI	81
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	81
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	83
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	84
POLGÁRI ÜGYSZAK	84
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	88

Európai uniós jogi közlemények

Közzétett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek

Büntető ügyszak

8. A Sađ Rejonowy w Słupsku (Lengyelország) által 2018. október 11-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-634/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az uniós jognak a tiltott kábítószer-kereskedelem területén a bűncselekmények tényállási elemeire és a büntetésekre vonatkozó minimumszabályok megállapításáról szóló, 2004. október 25-i 2004/757/IB tanácsi kerethatározat 2. cikke (1) bekezdésének c) pontjával összhangban értelmezett 4. cikkének (2) bekezdésében foglalt szabályát, hogy e rendelkezés nem zárja ki azt, hogy a nemzeti bíróság a „jelentős mennyiségű kábítószer” fogalmát minden esetben egyedi értékelés keretében értelmezze, és az ilyen értékeléshez nem szükséges valamely objektív kritérium alkalmazása, különösképpen nem szükséges hozzá annak megállapítása, hogy az elkövető e kerethatározat 4. cikke (2) bekezdésének c) pontjában foglalt szabály szerinti tevékenységek folytatása, azaz termelés, felajánlás, értékesítésre való felajánlás, forgalmazás, közvetítés, vagy bármilyen feltétel mellett való szállítás céljából birtokol kábítószer?

2) A 2004/757/IB kerethatározatban, különösen e kerethatározat 2. cikke (1) bekezdésének c) pontjával összhangban értelmezett 4. cikke (2) bekezdésének a) pontjában foglalt uniós jogi szabályok hatékonyságának és eredményességének biztosításához szükséges bírósági védelmi intézkedések – amennyiben a kábítószer-függőség megelőzéséről szóló lengyel törvény a jelentős mennyiségű kábítószer tekintetében nem tartalmaz pontos megfogalmazást, és annak értelmezését egyedi esetben az ügynevezett bírósági mérlegelési jogkör alapján eljáró tanácsokra hagyja –, elegendő-e ahhoz, hogy biztosítsák a lengyel állampolgár számára a bűncselekmények tényállási elemeire és a büntetésekre vonatkozó minimumszabályokat megállapító uniós szabályokból eredő hatékony védelmet?

3) Összeegyeztethető-e a kábítószer-függőség megelőzéséről szóló törvény 62. cikkének (2) bekezdésében foglalt nemzeti szabályozás az uniós joggal, különösen a 2004/757/IB kerethatározat 2. cikke (1) bekezdésének c) pontjával összhangban értelmezett 4. cikke (2) bekezdésének a) pontjában foglalt szabállyal, és ha igen, akkor ellentétes-e a pszichotróp anyagok és kábítószeres jelentős mennyisége fogalmának lengyel nemzeti bíróságok általi értelmezése az arra vonatkozó uniós jogi szabállyal, hogy szigorúbb büntetőjogi felelősség terheli azt, aki a 2004/757/IB kerethatározat 2. cikke (1) bekezdésének c) pontjában foglalt tevékenységek folytatása céljából jelentős mennyiségű kábítószer birtokol?

4) Ellentétes-e az egyenlőség és a hátrányos megkülönböztetés tilalma elveivel (az emberi jogok európai egyezményének 14. cikke, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20–21. cikke összefüggésben értelmezve az EUSZ 6. cikk (1) bekezdésével) a kábítószer-függőség megelőzéséről szóló törvény 62. cikkének (2) bekezdése, amely a pszichotróp anyagok és kábítószeres lengyel nemzeti bíróságok által elfogadott értelmezése szerinti jelentős mennyiségének birtoklását megvalósító tevékenység tekintetében szigorúbb büntetőjogi felelősséget állapít meg?

9. A Sąd Rejonowy w Chelmnie (Lengyelország) által 2018. október 29-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-671/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított, a kölcsönös elismerés elvének a pénzbüntetésekre való alkalmazásáról szóló, 2005. február 24-i 2005/214/IB tanácsi kerethatározat 7. cikke (2) bekezdése i) pontjának iii. alpontját és 20. cikkének (3) bekezdését, hogy az feljogosítja a bíróságot a kibocsátó állam bíróságtól eltérő hatósága által hozott határozat végrehajtásának megtagadására, amennyiben az megállapítja, hogy a határozatot a fél bíróság előtti hatékony védekezésre vonatkozó jogát sértő módon kézbesítették?

2) Közelebbről, alapulhat-e a megtagadás annak megállapításán, hogy a kézbesítésre és határidőkre vonatkozó, a kibocsátó államban irányadó és a 2005/214/IB tanácsi kerethatározat 1. cikke a) pontjának ii. és iii. alpontjában említett határozat megtámadása érdekében elfogadott eljárások betartása ellenére a végrehajtás helye szerinti államban lakóhellyel rendelkező félnek az ügy bíróság elé utalását megelőző eljárás szakaszában nem volt lehetősége jogainak tényleges és hatékony védelmére, mivel nem kapott elegendő időt arra, hogy megfelelő módon válaszoljon a büntetés kiszabásáról szóló értesítésre?

3) Függhet-e a 2005/214/IB tanácsi kerethatározat 3. cikkének rendelkezései alapján a pénzbüntetés elismerésével érintett személyek számára biztosított jogi védelem attól, hogy a büntetés kiszabását eredményező eljárás közigazgatási, szabálysértési vagy büntetőeljárás volt-e?

4) Végre kell-e hajtani a 2005/214/IB tanácsi kerethatározatban – többek között annak 3. cikkében – meghatározott célok és elvek értelmében, az olyan, nem igazságügyi hatóságok által, a határozatot kibocsátó állam jogszabályai alapján meghozott határozatot, amely kizárólag a gépjármű-nyilvántartási adatok határon átnyúló cseréje rendszerének keretében megszerzett információk alapján a közúti közlekedés szabályainak megsértéséért azon személy felelősségét állapítja meg, akinek a nevére a járművet nyilvántartásba vették, anélkül, hogy az ügyben sor került volna bármiféle vizsgálati eljárás lefolytatására, és különösen a jogsértés tényleges elkövetőjének megállapítására?

10. A Špecializovaný trestný súd (Szlovákia) által 2018. november 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-709/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: szlovák

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Tiszteletben tartják-e az ártatlanság védelmére vonatkozóan a büntetőeljárás során az ártatlanság védelme egyes vonatkozásainak és a tárgyaláson való jelenlét jogának megerősítéséről szóló, 2016. március 9-i (EU) 2016/343 európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. és 4. cikkének a (16) preambulumbeközdéssel összefüggésben értelmezett rendelkezéseiben megállapított szabályt, amennyiben az egyik vádlott, aki a közös eljárásban a benyújtott vád alapján az érdemi tárgyalás megnyitását követően a bíróság előtt tagadja, hogy részt vett a neki felrótt cselekmény vagy cselekmények elkövetésében, és ártatlannak vallja magát, és ezt követően a bíróság egy olyan végzéssel, amely nem tartalmazza a cselekmény leírását, a jogi minősítését és a bíróság végső jogi értékelését, úgy határoz, hogy elfogadja a másik vádlott arra vonatkozó beismerő vallomását, hogy bűnös a vádban megjelölt cselekmény vagy egyes cselekmények elkövetésében, és ily módon lemond a bűnösségére vonatkozó bizonyítékok felvételéről, és ezután az érdemi tárgyaláson lefolytatott bizonyítási eljárást követően a bíróság közös ítéletben határoz az előterjesztett vádról?

1.1 A bíróság azon határozatával, amelyben elfogadja az egyik vádlott beismerő vallomását, bűnössé nyilvánítható-e a bűnösségét tagadó másik vádlott azt megelőzően, hogy a bizonyítékok felvételével igazolnák a bűnösségét? A bíróság ezen eljárása összhangban áll-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának 48. cikkével?

2) Összhangban áll-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának a tisztességes eljáráshoz való jogot és az

azon jogot előíró 47. cikkével, amely szerint mindenkinek joga van arra, hogy ügyét független és pártatlan bíróság tisztességesen tárgyalja, a bíróságnak a több vádlottal szemben emelt vádra vonatkozó közös eljárásban lefolytatott eljárása, ha a törvény által megelőzően létrehozott rendes bíróság egy olyan végzéssel, amely nem tartalmazza a cselekmény leírását, a jogi minősítést és a bíróság végső jogi értékelését, úgy határoz, hogy elfogadja azon vádlottak beismerő vallomását, akik e nyilatkozattal lemondtak a kontradiktórius eljárásban lefolytatandó bizonyítási eljárásról, és ezután a bíróság az érdemi tárgyaláson lefolytatott bizonyítási eljárást követően a benyújtott vád alapján valamennyi vádlott ügyében határoz?

2.1 A beismerő vallomást elfogadó bíróság elfogulatlanságára vonatkozó megalapozott kétség és a bíróságnak a büntetőeljárásból való esetleges kizárása megfelelő eszköznek tekinthető-e a büntetőeljárás során az ártatlanság védelme egyes vonatkozásainak és a tárgyaláson való jelenlét jogának megerősítéséről szóló, 2016. március 9-i (EU) 2016/343 európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének (2) bekezdése szerinti, az ártatlanság védelmére vonatkozó szabály védelme érdekében?

3) Tiszteletben tartják-e az Európai Unióról szóló, 1992. február 7-én Maastrichtban aláírt szerződésnek a 2007. december 13-án Lisszabonban aláírt Lisszaboni Szerződést követő változatának 2. cikke szerinti egyenlőség és jogállamiság elvét, az állampolgároknak a bíróságok előtti egyenlőségének a Szerződés 9. cikke szerinti elvét, valamint a Szerződés 6. cikkének (3) bekezdése értelmében vett azon általános uniós elvet, amely megállapítja, hogy mindenkinek joga van arra, hogy ügyét tisztességesen tárgyalják, abban az esetben, ha a nemzeti bíróság, amelynek határozatával szemben nincs jogorvoslat, a nemzeti szabályozás értelmében egy másik nemzeti bíróságra ruházott azon hatáskör alapján elfogadott egységesítő véleménnyel ellentétesen határoz, hogy egységesítse a törvények és az egyéb általánosan kötelező erejű aktusok értelmezését, mivel meg kell szüntetni az ítélkezési gyakorlat egységességének hiányát, és azon körülmény miatt, hogy a legfelsőbb bíróság egyik tanácsa eltért a legfelsőbb bíróság egy másik tanácsának határozatában foglalt jogi állásponttól?

11. A Riigikohus (Észtország) által 2018. november 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-746/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: észt

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e értelmezni a 2002. július 12-i 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 15. cikkének (1) bekezdését az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7., 8. és 11. cikkével, valamint 52. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben, hogy a büntetőeljárásban az állami hatóságok olyan adatokhoz való hozzáférése, amelyek a gyanúsított általi telefonos vagy mobiltelefonos közlések tekintetében lehetővé teszik a hírközlési szolgáltatás kezdő- és végpontjának, napjának, időpontjának, valamint időtartamának, típusának, a felhasznált kommunikációs eszköznek és a mobil kommunikációs eszköz felhasználási helyének megállapítását, olyan súlyos beavatkozást jelent a Charta említett cikkeiben foglalt alapvető jogokba, hogy e hozzáférést a bűncselekmények megelőzése, kivizsgálása, felderítése és üldözése területén a súlyos bűncselekmények elleni küzdelemre kell korlátozni függetlenül attól, hogy milyen időszakra vonatkoznak azok a megőrzött adatok, amelyekhez az állami hatóságok hozzáférnek?

2. Úgy kell-e értelmezni a 2002/58/EK irányelv 15. cikkének (1) bekezdését a Bíróság C-207/16. sz. ügyben hozott 2018. október 2-i ítéletének 55–57. pontjában kifejezésre juttatott arányosság elvéből kiindulva, hogy abban az esetben, ha az első kérdésben említett azon adatok mennyisége, amelyekhez az állami hatóságok hozzáférnek, (sem az adatok jellege, sem az azok által felölelt időszak szempontjából) nem nagy, az alapvető jogokba való ezzel együtt járó beavatkozást igazolhatja általában a bűncselekmények megelőzésére, kivizsgálására, felderítésére és üldözésére irányuló cél, és hogy azon bűncselekményeknek, amelyek ellen a küzdelmet a beavatkozás szolgálja, annál súlyosabbnak kell lenniük, minél nagyobb azon adatok mennyisége, amelyekhez az állami hatóságok hozzáférnek?

3. Azt jelenti-e a Bíróság C-203/15. és C-698/15. sz. egyesített ügyekben hozott 2016. december 21-i

ítélete rendelkező részének 2) pontjában említett azon követelmény, amely szerint az illetékes állami hatóságok adatokhoz való hozzáférését bíróság vagy független közigazgatási szerv előzetes felülvizsgálatához kell kötni, hogy úgy [eredeti 2. o.] kell értelmezni a 2002/58/EK irányelv 15. cikkének (1) bekezdését, hogy az ügyészség, amely a nyomozást irányítja, és ennek során a törvény alapján függetlenül köteles eljárni, és csak a törvénynek van alárendelve, és a nyomozás során mind a vádlottat terhelő, mind az őt mentesítő körülményeket feltárja, de később a bírósági eljárásban a közvédat képviseli, független közigazgatási szervnek tekinthető?

Közigazgatási ügyszak

37. A Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu (Lengyelország) által 2018. augusztus 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-547/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Önmagában abból a tényből, hogy az Európai Unió területén kívüli székhelyű társaságnak Lengyelország területén leányvállalata van, levezethető-e a lengyelországi állandó telephely fennállása a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 44. cikke és a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK irányelv végrehajtási intézkedéseinek megállapításáról szóló, 2011. március 15-i 282/2011/EU tanácsi végrehajtási rendelet 11. cikkének (1) bekezdése értelmében?

2) Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén, valamely harmadik személy köteles-e arra, hogy az Európai Unió területén kívüli székhelyű társaság és a leányvállalat közötti szerződéses jogviszonyokat megvizsgálja annak megállapítása érdekében, hogy az elsőként említett társaságnak van-e állandó telephelye Lengyelországban?

38. A Naczelný Sąd Administracyjny (Lengyelország) által 2018. október 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-653/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A helyes nemzeti gyakorlatnak a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 146. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontja és 131. cikke, valamint a fogyasztás megadóztatása, a semlegesség és az arányosság elvei alapján minden esetben az adólevonás jogával járó mentesség (Lengyelországban nulla százalékos adókulcs) alkalmazásán kell-e alapulnia, ha a következő két feltétel együttesen teljesül:

a) a termék kivitelére az Európai Unión kívüli, nem meghatározott megrendelő érdekében került sor, és

b) egyértelműen bizonyított, hogy a termék elhagyta az Európai Unió területét, és ez a tény nem vitatott?

2) Ellentétes-e a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 146. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontja és 131. cikke rendelkezéseivel, valamint a fogyasztás megadóztatása, a semlegesség és az arányosság elveivel az annak feltevésén alapuló nemzeti gyakorlat, hogy nem kerül sor azon termék értékesítésére, amelyet vitathatatlanul kivittek ugyan az Európai Unión kívülre, de a kivittelt követően az adóhivatal a lefolytatott eljárás keretében megállapította, hogy a termékek valódi beszerzője nem az a személy volt, akinek javára az adóalany az értékesítést dokumentáló számlát kiállította, hanem egy másik, a hatóságok által nem azonosított személy, aminek következtében az ilyen tevékenység tekintetében az adóhivatal megtagadta az adólevonás jogával járó mentesség (Lengyelországban nulla százalékos adókulcs) alkalmazását?

3) A helyes nemzeti gyakorlatnak a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 146. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontja és 131. cikke, valamint a fogyasztás megadóztatása, a semlegesség és az arányosság elvei alapján termékértékesítés tekintetében

a nemzeti adókulcs alkalmazásán kell-e alapulnia, ha egyértelmű bizonyítékok állnak rendelkezésre arra vonatkozóan, hogy a termék elhagyta az Európai Unió területét, a hatóságok azonban azonosított megrendelő hiányában azt állapítják meg, hogy a termék értékesítésére nem került sor, vagy úgy kell tekinteni, hogy ilyen esetben egyáltalán nem fejtettek ki héa hatálya alá tartozó tevékenységet, és következésképpen az adóalanyt a 2006/112/EK irányelv 168. cikkének értelmében nem illeti meg az exportált termék beszerzése alapján felszámított adó levonásának joga?

39. A Curtea de Apel București (Románia) által 2018. november 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-684/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e a közös hozzáadottértékadó rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 90. cikkével, valamint a héasemlegesség elvével az olyan nemzeti szabályozás (vagy egy nem egyértelmű szabályozáson alapuló azon közigazgatási gyakorlat), amely egy társasággal szemben azzal az indokkal tagadja meg azt a jogot, hogy a belföldi termékértékesítésekre adott árengedmény értékével arányosan levonja a héát, hogy valamely, Közösségen belüli (egy gazdasági csoport képviselőjeként eljáró) eladó által kibocsátott adószámla feltünteteti azon Közösségen belüli termékek és azon belföldi termékek tekintetében egyaránt adott teljes árengedményt, amelyeket ugyanazon keretszerződés alapján értékesítettek, de amelyeket úgy vettek könyvelésbe, hogy azokat a vonatkozó tagállamból (a csoport egyik, az árengedménnyel kapcsolatos számlán szereplőtől eltérő héaazonosító számmal rendelkező tagjától) szerezték be?

2) Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén, ellentétes-e az arányosság elvével az, hogy a kedvezményezett szemben abban az esetben tagadják meg azt a jogot, hogy a Közösségen belüli eladó által egységesen adott árengedmény értékével arányosan levonhassa a héát, ha a belföldi eladó (amely ugyanazon csoport tagja) a gazdasági tevékenységét már megszüntette, és már nem tudja az értékesítések adóalapját a saját héaazonosító számával ellátott számla kibocsátásával a beszedett héatöbblet visszatérítése érdekében csökkenteni?

40. A Tribunal Económico Administrativo Central de Madrid (Spanyolország) által 2018. november 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-694/18., C-695/18., C-696/18. és C-697/18. sz. ügyek)¹

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A héa szempontjából olyan egyetlen adóalanyt minősíthetők-e az ismertetett szervezetekhez hasonló vállalkozások az azokat létrehozó közjogi szervezetekkel együtt, amint és ahogyan azt a 2006/112/EK irányelv meghatározza?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén, úgy kell-e tekinteni, hogy az a finanszírozás, amelyet az említett vállalkozások az őket létrehozó közjogi szervezetektől kapnak, egyáltalán nem minősülhet a héaköteles szolgáltatásnyújtások ellenszolgáltatásának?

3) Az e vállalkozások által előzetesen felszámított héaösszegek levonását illetően, az egyetlen adóalanyt mint ilyennek kell-e meghatározni a levonható adót a 2006/112/EK irányelv 168. cikke rendelkezésének alkalmazásával a maga által végzett tevékenységektől függően?

4) Különösen, és a közszolgálati televíziók tevékenységének tekintetében, feltételezve, hogy e tevékenységek kettős jelleggel rendelkezhetnek, és azt is feltételezve, hogy azon közjogi szervezetekkel együtt, amelyek a tőkéjükben többségi tulajdonnal rendelkeznek, egyetlen adóalanyt minősülnek, a felszámított héa kizárólag azon része minősíthető-e levonhatónak, amely gazdasági tevékenységükkel kapcsolatosnak tekinthető?

¹ A megjelölt ügyekben feltett kérdések szó szerint megegyeznek.

41. A Tribunalul Timiș (Románia) által 2018. november 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-707/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 2006/112 irányelvet és különösen annak 24., 28., 167. cikkét és 168. cikkének a) pontját, hogy az átruházás időpontjában az országos közhiteles ingatlan nyilvántartásba (telekkönyv) be nem jegyzett és a kataszterbe fel nem vett ingatlanok adásvétele keretében a vevő – mint adófizetésre kötelezett személy –, aki szerződés alapján kötelezettséget vállal arra, hogy saját költségén megteszi az ezen ingatlanok közhiteles ingatlan nyilvántartásba történő első bejegyzéséhez szükséges lépéseket, az eladó számára szolgáltatást nyújt vagy a saját ingatlan beruházásához kapcsolódó olyan szolgáltatásokat vesz igénybe, amelyek tekintetében el kell ismerni a hía levonásához való jogot?

2) Értelmezhető-e úgy a 2006/112 irányelv, és különösen annak 167. cikke és 168. cikkének a) pontja, hogy a felperesnél – mint adófizetésre kötelezett személynél – felmerült azon költségek, amelyek olyan ingatlanok közhiteles ingatlan nyilvántartásba történő első bejegyzése alkalmával terhelik őt, amely ingatlanok tekintetében a vevőt megilleti annak joga, hogy a tulajdonjog jövőbeni átruházását követelje, és amelyeket olyan eladók ruháztak át a vevőre, amelyek az ingatlanokon fennálló saját tulajdonjogukat az ingatlan nyilvántartásba nem jegyeztették be, beruházást előkészítő tevékenységnek minősíthetők, amelyek után az adófizetésre kötelezett személyt a hía levonásához való jog illeti meg?

3) Úgy kell-e értelmezni a 2006/112 irányelvet, és különösen annak 24., 28., 167. cikkét és 168. cikkének a) pontját, hogy a felperesnél – mint adófizetésre kötelezett személynél – felmerült azon költségeket, amelyek a javára átruházott olyan ingatlanok közhiteles ingatlan nyilvántartásba történő első bejegyzése alkalmával terhelik őt, amelyek tekintetében a vevőt megállapodás alapján megilleti az a jog, hogy a tulajdonjog olyan eladók általi jövőbeni átruházását követelje, amelyek az ingatlanokon fennálló saját tulajdonjogukat az ingatlan nyilvántartásba nem jegyeztették be, az eladók részére nyújtott szolgáltatásoknak kell minősíteni egy olyan összefüggésben, amelyben az eladó és a vevő arról állapodtak meg, hogy az ingatlanok ára a telekkönyvvel kapcsolatos műveletek ellenértékét nem tartalmazza?

4) A 2006/112 irányelv értelmében a tulajdonjog eladó által történő jövőbeni átruházásának követeléséhez való, a vevőt megillető jog tárgyát képező, átruházott ingatlanokhoz kapcsolódó adminisztratív költségeket, nem kizárólagosan a közhiteles ingatlan nyilvántartásba történő első bejegyzés költségeit is beleértve, kötelezően az eladónak kell-e viselnie? Vagy az ezeket a költségeket – a felek megállapodása alapján – a vevő vagy az ügyletben résztvevő bármely fél viselheti, aminek következtében az érintett felet megilleti a hía levonásához való jog?

42. A Curtea de Apel Timișoara (Románia) által 2018. november 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-716/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A szóban forgó jogvita körülményeihez hasonló körülmények között, amikor a természetes személy több szabadfoglalkozás gyakorlása útján, valamint ingatlanbérbeadás révén folytat gazdasági tevékenységet, ily módon tartós bevételt elérve, az Európai Unió Hivatalos Lapja (HL) L sorozatának 2006. december 11-i 347. számában közzétett, a közös hozzáadottérték-adó rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 288. cikke [(1) bekezdésének] 4. pontjában foglalt rendelkezések előírják-e meghatározott szakmai tevékenység főtevékenységként való megjelölését annak ellenőrzése céljából, hogy a bérbeadás e tevékenységhez viszonyítva kiegészítő ügyletnek minősíthető-e, igenlő válasz esetén pedig e tevékenység mely szempontok alapján minősíthető főtevékenységnek, vagy úgy kell-e értelmezni [a fent említett rendelkezéseket], hogy azon szakmai tevékenységek összessége minősül „főtevékenységnek”, amelyek által e természetes személy

gazdasági tevékenysége megvalósításra kerül?

2) Abban az esetben, ha a természetes személy által harmadik személy részére bérbe adott ingatlan nem e természetes személy egyéb gazdasági tevékenységére szolgál és azt nem annak folytatásához használja, és így következésképpen nem állapítható meg a [bérbe adott ingatlan] és a szóban forgó személy által gyakorolt különböző szabadfoglalkozások közötti kapcsolat, az Európai Unió Hivatalos Lapja (HL) L sorozatának 2006. december 11-i 347. számában közzétett, a közös hozzáadottérték-adó rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 288. cikke [(1) bekezdésének] 4. pontjában foglalt rendelkezések lehetővé teszik-e, hogy a bérbeadásra irányuló ügyletet „kiegészítő ügyletként” jelöljék meg, ami azt eredményezi, hogy ez utóbbit ki kell zárni a kisvállalkozásokra vonatkozó mentesség különös szabályozása alkalmazásának alapjául szolgáló forgalom számításánál?

3) A második kérdésben bemutatott esetben releváns-e a bérbeadásra irányuló ügylet „kiegészítő” jellegűnek való minősítéséhez az a tény, hogy azt egy olyan jogi személynek minősülő harmadik személy részére végezték, amelyben a természetes személy a tag és az ügyvezető minőségével rendelkezik, amelynek állandó székhelye a szóban forgó ingatlan, és amely a szóban forgó természetes személy [szakmai tevékenységének] jellegéhez hasonló jellegű szakmai tevékenységet folytat?

43. A Grondwettelijk Hof (Belgium) által 2018. november 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-725/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió működéséről szóló szerződés 56. cikkét és az Európai Gazdasági Térségről szóló, 1992. május 2-i megállapodás 36. cikkét, hogy azokkal ellentétes a Belgisch Wetboek diverse rechten en taksen (az egyes járulékokról és adókról szóló belga törvénykönyv) 120. és 126/2. cikke értelmében vett, a tőzsdei ügyleteket terhelő adó bevezetésére vonatkozó olyan nemzeti szabályozás, amelynek következtében a belga megbízó válik az ezen adó megfizetésére köteles személlyé, ha a hivatásos közvetítő külföldön letelepedett?

2) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió működéséről szóló szerződés 63. cikkét és az Európai Gazdasági Térségről szóló, 1992. május 2-i megállapodás 40. cikkét, hogy azokkal ellentétes az egyes járulékokról és adókról szóló belga törvénykönyv 120. és 126/2. cikke értelmében vett, a tőzsdei ügyleteket terhelő adó bevezetésére vonatkozó olyan nemzeti szabályozás, amelynek következtében a belga megbízó válik az ezen adó megfizetésére köteles személlyé, ha a hivatásos közvetítő külföldön letelepedett?

3) Ha a Grondwettelijk Hof az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és második kérdésre adott válasz alapján arra a következtetésre jut, hogy a megtámadott cikkek sértenek az említett kérdésekben hivatkozott rendelkezésekből eredő kötelezettségek közül egyet vagy többet, fenntarthatja-e (alkotmánybíróság, Belgium) átmenetileg az egyes járulékokról és adókról szóló belga törvénykönyv 120. és 126/2. cikkének joghatásait a jogbizonytalanság elkerülése és annak érdekében, hogy a jogalkotó számára lehetővé tegye a megtámadott cikkek és az említett kötelezettségek közötti összhang megteremtését?

44. A Rēzeknes tiesa (Lettország) által 2018. november 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-743/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lett

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni az 1083/2006 rendelet 2. cikkének 7. pontját, hogy az olyan helyzetet, amelyben a támogatásban részesülő kedvezményezett azon okból nem képes a releváns időszakban elérni a meghatározott kereskedelmi forgalom szintjét, hogy az említett időszakban megszűnt egyetlen üzlettársának kereskedelmi tevékenysége, vagy az fizetésképtelenné vált, valamely gazdasági szereplő (támogatásban részesülő kedvezményezett) olyan cselekményének vagy mulasztásának kell tekinteni,

amely azzal a következménnyel jár vagy járhat, hogy sérti az Európai Unió általános költségvetését?

45. A Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (Németország) által 2018. december 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-752/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni

1. az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 4. cikke (3) bekezdésének második albekezdésében előírt azon követelményt, amely szerint a tagállamoknak a Szerződésekből, illetve az Unió intézményeinek intézkedéseiből eredő kötelezettségek teljesítésének biztosítása érdekében meg kell tenniük a megfelelő intézkedéseket,
2. az uniós jog tagállamok általi eredményes végrehajtásának a többek között az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 197. cikkének (1) bekezdésében rögzített elvét,
3. az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének első bekezdése által biztosított hatékony jogorvoslathoz való jogot,
4. a szerződő államoknak a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló egyezmény (Aarhusi Egyezmény) 9. cikke (4) bekezdésének első mondatából eredő, a környezeti ügyekben hatékony jogorvoslás biztosítására vonatkozó kötelezettségét,
5. a tagállamoknak az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében szabályozott, az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony jogvédelem biztosítására vonatkozó kötelezettségét,

hogy valamely német bíróság jogosult – sőt adott esetben köteles – egy német szövetségi tartomány tisztviselőinek kényszerítő elzárását elrendelni annak érdekében, hogy így kényszerítse ki az érintett szövetségi tartománynak a környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról szóló, 2008. május 21-i 2008/50/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008 L 152., 1. o.; helyesbítés: HL 2014. L 346., 62. o.) 23. cikke értelmében vett levegőminőségi terv meghatározott minimális tartalommal való kiegészítésére vonatkozó kötelezettségének teljesítését, ha az érintett szövetségi tartományt jogerősen az említett minimális tartalommal való kiegészítés elvégzésére kötelezték, és

- a szövetségi tartománnyal szemben többször is eredménytelenül helyeztek kilátásba és szabtak ki kényszerítő bírságot,
- a kényszerítő bírság kilátásba helyezése és kiszabása a korábbiaknál nagyobb összegek kilátásba helyezése és kiszabása esetén sem fejt ki említésre méltó kényszerítő hatást, mert a jogerősen elmarasztalt szövetségi tartomány számára a kényszerítő bírságok megfizetése nem jár pénzügyi veszteséggel, hanem e tekintetben csak a mindenkor kiszabott összegnek az állami költségvetésen belüli egyik könyvelési helyről az állami költségvetésen belüli másik könyvelési helyre történő átcsoportosítására kerül sor,
- a jogerősen elmarasztalt szövetségi tartomány mind a bíróságokkal szemben, mind nyilvánosan – és többek között a legmagasabb rangú politikai tisztségviselője útján a parlamenttel szemben – leszögezte, hogy nem fogja teljesíteni a bíróságok által a levegőminőségi tervezéssel kapcsolatban kirótt kötelezettségeket,
- a nemzeti jog főszabály szerint ismeri a bírósági határozatok végrehajtását szolgáló kényszerítő elzárás jogintézményét, a nemzeti alkotmánybírósági ítélkezési gyakorlattal azonban ellentétes a vonatkozó rendelkezésnek a jelen ügy tárgyát képezőhöz hasonló helyzetre való alkalmazása, és
- a nemzeti jog nem biztosít a kényszerítő bírság kilátásba helyezésénél és kiszabásánál célravezetőbb, de a kényszerítő elzárásnál kevésbé korlátozó jellegű kényszerítő eszközöket a jelen ügy tárgyát képezőhöz hasonló helyzetre, és ilyen jellegű kényszerítő eszközök alkalmazása az ügy

jellegénél fogva sem jöhet szóba?

46. A Cour de cassation (Franciaország) által 2018. december 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-769/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A 883/2004 rendelet (1) alkalmazási körébe tartozik-e a Sozialgesetzbuch (német szociális törvénykönyv) nyolcadik könyvének 35a. § -ában előírt, a fogyatékosággal járó költségek enyhítésére szolgáló támogatás?

2) Igenlő válasz esetén: a 883/2004 rendelet 5. cikkének a) pontja értelmében egyenértékű-e egyrészt a fogyatékos gyermek után járó nevelési támogatás, annak kiegészítése, vagy ezek hiányában a fogyatékosághoz kapcsolódó kompenzációs támogatás, másrészt a Sozialgesetzbuch (német szociális törvénykönyv) nyolcadik könyvének 35a. § -ában előírt, a szellemi fogyatékosággal rendelkező gyermekek és fiatalok integrációs támogatása, figyelemmel a francia szociális biztonsági törvénykönyv L. 351-4-1. cikke által követett célra, amely a fogyatékos gyermek nevelésével járó költségeknek az öregségi nyugdíj folyósítására jogosító biztosítási idő meghatározása során történő figyelembevételére irányul?

47. A Conseil d'État (Franciaország) által 2018. december 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-785/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben úgy kell-e értelmezni a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló, 2012. november 21-i 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 53. cikkét, az 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az oltalom alatt álló eredetmegjelölések, az oltalom alatt álló földrajzi jelzések és a hagyományos különleges termékek uniós szimbólumainak létrehozása tekintetében, valamint a származásra vonatkozó bizonyos szabályok, bizonyos eljárási szabályok és bizonyos kiegészítő átmeneti szabályok tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2013. december 18-i 664/2014/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 6. cikkét, valamint az 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2014. június 13-i 668/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelet 10. cikkét, hogy abban a különleges esetben, ha az Európai Bizottság helyt ad valamely tagállam nemzeti hatóságainak a valamely elnevezés termékleírásának módosítására és az oltalom alatt álló eredetmegjelölés bejegyzésére irányuló kérelmének, miközben e kérelemmel szemben még eljárás van folyamatban e tagállam nemzeti bíróságai előtt, utóbbiak határozhatnak úgy, hogy már nem szükséges az előttük folyamatban lévő jogvitáról határozni, vagy – azon hatásokra figyelemmel, amelyeket a megtámadott aktus esetleges hatályon kívül helyezése gyakorol az Európai Bizottság általi bejegyzés érvényességére – kötelesek a nemzeti hatóságok ezen aktusának jogszerűségéről határozni?

48. A Högsta förvaltningsdomstolen (Svédország) által 2018. december 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-787/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: svéd

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Amennyiben a tagállam által a héairányelv 188. cikkének (2) bekezdésével összhangban bevezetett szabályok alapján az adott ingatlan eladója az előzetesen felszámított adó levonását azért nem korrigálta, mert a vevő az ingatlant kizárólag levonásra jogosító ügyletek céljára kívánja felhasználni, a korrekciós időszak folyamatban léte alatt kizárt-e, hogy a vevőnek a levonást egy későbbi

időpontban kell korrigálnia, ha az ingatlant viszont olyan személyre ruházza át, aki azt nem adóköteles ügyletek céljára kívánja felhasználni?

2) Változtat-e az első kérdésre adandó válaszon az, ha az abban a kérdésben említett első átruházás a héairányelv 19. cikke szerinti vagyónátruházásának minősül?

Munkaügyi ügyszak

8. A Sąd Okręgowy w Łodzi (Lengyelország) által 2018. szeptember 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-558/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni az Európai Unióról szóló szerződés 19. cikke (1) bekezdésének második albekezdését, hogy a tagállamok abból eredő – az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony jogvédelem biztosításához szükséges jogorvoslati lehetőségek megteremtésére vonatkozó – kötelezettségével ellentétesek azok a rendelkezések, amelyek jelentősen növelik a bírakkal szembeni független fegyelmi eljárás garanciái sérülésének kockázatát Lengyelországban azáltal, hogy

- 1) lehetővé teszik a fegyelmi eljárások politikai befolyásolását,
- 2) azzal a veszéllyel járnak, hogy a fegyelmi intézkedések rendszerét a bírósági határozatok tartalmának politikai ellenőrzésére használják fel, valamint
- 3) lehetővé teszik, hogy a bírakkal szembeni fegyelmi eljárásokban bűncselekmény útján szerzett bizonyítékokat használjanak fel?

9. A Sąd Okręgowy w Warszawie (Lengyelország) által 2018. szeptember 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-563/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni az Európai Unióról szóló szerződés 19. cikke (1) bekezdésének második albekezdését, hogy a tagállamok abból eredő – az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony jogvédelem biztosításához szükséges jogorvoslati lehetőségek megteremtésére vonatkozó – kötelezettségével ellentétesek azok a rendelkezések, amelyek Lengyelországban a fegyelmi eljárás politikai befolyásolása révén megszüntetik a bírakkal szembeni független fegyelmi eljárás garanciáit, és azzal a veszéllyel járnak, hogy a fegyelmi intézkedések rendszerét a bírósági határozatok tartalmának politikai ellenőrzésére használják fel?

10. A Sąd Najwyższy (Lengyelország) által 2018. szeptember 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-585/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésével és az EUSZ 2. cikkel összhangban értelmezett EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdését, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkét, hogy az Európai Unió joga értelmében vett független bíróságnak tekinthető a tagállam végső fokon eljáró bíróságának újonnan létrehozott, a nemzeti bíróság fellebbező bírójának ügyében hatáskörrel rendelkező tanácsa, amelyben kizárólag a bíróságok függetlenségének védelmére hivatott azon nemzeti szerv (Krajowa Rada Sądownictwa [Nemzeti Igazságszolgáltatási Tanács]) által kiválasztott bírák ítélkeznek, amely szervezeti felépítésére és eljárási módjára tekintettel nem biztosítja a jogalkotó és végrehajtó hatalomtól való függetlenséget?

2) Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén: úgy kell-e értelmezni az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésével és az EUSZ 2. cikkel összhangban értelmezett EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdését,

valamint az Alapjogi Charta 47. cikkét, hogy a tagállam végső fokon eljáró bíróságának hatáskörrel nem rendelkező tanácsa – amely megfelel az európai uniós jog bíróságra vonatkozó követelményeinek, és amelyhez uniós jogi ügyben jogorvoslatot nyújtanak be – köteles figyelmen kívül hagyni az ezen ügyben hatáskörét kizáró nemzeti törvény rendelkezéseit?

11. A Sąd Najwyższy (Lengyelország) által 2018. október 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-624/18. és C-625/18. sz. ügy)²

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az Alapjogi Chartának a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló 2000/78/EK tanácsi irányelv 9. cikkének (1) bekezdésével összhangban értelmezett 47. cikkét, hogy a tagállam végső fokon eljáró bíróságához benyújtott, e bíróság bírójával szembeni életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetésre hivatkozó jogorvoslati kérelem (kereset) és ezzel együttesen a bejelentett követelés biztosításának elrendelése iránti kérelem esetén e bíróság – az uniós jogrend által biztosított jogok nemzeti szabályozás szerinti ideiglenes intézkedések alkalmazásával megvalósított védelme érdekében – köteles megtagadni a jogorvoslati kérelemmel érintett ügyben az olyan nemzeti szabályozás alkalmazását, amely a hatáskört a bíróság olyan szervezeti egysége számára tartja fenn, amely az annak keretében ítélező bírák kijelölésének elmaradása miatt nem működik?

2) A nemzeti szabályozás szerint a jogorvoslati kérelem elbírálására hatáskörrel rendelkező szervezeti egység bírójának kijelölése esetén úgy kell-e értelmezni az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésével és EUSZ 2. cikkel összhangban értelmezett EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdését, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkét, hogy az Európai Unió joga értelmében vett önálló és független bíróságnak tekinthető a tagállam végső fokon eljáró bíróságának újonnan létrehozott, a nemzeti bíróság első és másodfokon eljáró bírójának ügyében hatáskörrel rendelkező tanácsa, amelyben kizárólag a bíróságok függetlenségének védelmére hivatott azon nemzeti szerv (Krajowa Rada Sądowictwa [Nemzeti Igazságszolgáltatási Tanács]) által kiválasztott bírák ítéleznek, amely szervezeti felépítésére és eljárási módjára tekintettel nem biztosítja a jogalkotó és végrehajtó hatalomtól való függetlenséget?

3) A második kérdésre adott nemleges válasz esetén: úgy kell-e értelmezni az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésével és EUSZ 2. cikkel összhangban értelmezett EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdését, valamint az Alapjogi Charta 47. cikkét, hogy a tagállam végső fokon eljáró bíróságának hatáskörrel nem rendelkező tanácsa – amely megfelel az európai uniós jog bíróságra vonatkozó követelményeinek, és amelyhez uniós jogi ügyben jogorvoslatot nyújtanak be – köteles figyelmen kívül hagyni az ezen ügyben hatáskörét kizáró nemzeti törvény rendelkezéseit?

12. A Sąd Najwyższy (Lengyelország) által 2018. október 26-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-668/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második mondatát, az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének harmadik mondatával, az EUSZ 2. cikkel és az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdésével, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben értelmezve, hogy a hatékony bírói jogvédelem és a jogállamiság elvének részét képező bírák elmozdíthatatlansága elvének megsértésére kerül sor minden olyan esetben, amikor a nemzeti jogalkotó a tagállam végső fokon eljáró bírósága bírójának nyugdíjkorhatárát leszállítja (például 70 évről 65 évre), és a szolgálatban lévő bírák esetében az új alacsonyabb nyugdíjkorhatárt alkalmazza anélkül, hogy lehetőséget biztosítana arra, hogy az alacsonyabb nyugdíjkorhatár igénybevételéről

² A megjelölt ügyekben feltett kérdések szó szerint megegyeznek.

kizárólag maga az érintett bíró döntsön?

2) Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második mondatát, összefüggésben értelmezve az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének harmadik mondatával, az EUSZ 2. cikkel és az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdésével, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével, hogy sérül a jogállamiság elve és a hatékony bírói jogvédelem uniós ügyekben való biztosítására szolgáló függetlenség szabálya, ha a nemzeti jogalkotó a bírák elmozdíthatatlansága elvének megsértésével 70 évről 65 évre szállítja le azt az általános korhatárt, ameddig a tagállam végső fokon eljáró bíróságának bírója betöltheti a bírói tisztséget, és e tisztség további betöltését a végrehajtó hatalomhoz tartozó szerv mérlegelésen alapuló beleegyezésétől teszi függővé?

3) Úgy kell-e értelmezni a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (1) 6. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 2. cikkét, hogy az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetésnek minősül a tagállam végső fokon eljáró bírósága bírái nyugdíjba vonulási életkorának (nyugdíjkorhatár) leszállítása, valamint az, hogy az új, alacsonyabb nyugdíjkorhatár elérése esetén e bíróság eddig hivatalban lévő bírója számára a bírói tisztség további betöltésének lehetőségét a végrehajtó hatalomhoz tartozó szerv beleegyezésétől teszik függővé?

4) Úgy kell-e értelmezni a 2000/78/EK irányelv az Európai Unió Alapjogi Chartájának 2., 9. és 11. cikkét, összefüggésben értelmezve a 21. és 47. cikkével, hogy a tagállam végső fokon eljáró bírósága bíráit érő, életkoron alapuló, a nyugdíjba vonulási életkor (nyugdíjkorhatár) eddigi 70 évről 65 évre történő leszállítása formájában megvalósuló hátrányos megkülönböztetés esetén, e bíróság – ha bármely ügyben e hátrányosan megkülönböztető nemzeti rendelkezésekkel érintett bíró részvételével ülésezik, aki az új nyugdíjkorhatár igénybevételére vonatkozó szándékáról nem nyilatkozott – az ítélező testülettel kapcsolatos előzetes kérdés elbírálása során köteles megtagadni a 2000/78/EK irányelvvel, illetve az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21. cikkével ellentétes nemzeti rendelkezések alkalmazását, és köteles továbbra is ilyen bíró részvételével eljárni, ha ez az egyetlen hatékony módja a bíró uniós jogból eredő jogai hatékony bírói jogvédelme biztosításának?

13. A Tribunal Superior de Justicia de Galicia (Spanyolország) által 2018. november 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-705/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e a részmunkaidős foglalkoztatásról szóló európai keretmegállapodás – az 1997. december 15-i 97/81/EK tanácsi irányelv– 4. szakaszának (1) és (2) bekezdésében, valamint a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló, 2006. július 5-i 2006/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (átdolgozott szöveg) 2. cikke (1) bekezdésének b) pontjában és 14. cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekkel valamely kollektív szerződésben foglalt azon rendelkezés, illetve azon munkáltatói gyakorlat, amely szerint a javadalmazás és az előmenetel szempontjából az éves számításban vertikális munkaidő-beosztással rendelkező részmunkaidős munkavállaló szolgálati idejét úgy kell számítani, hogy csak a [tényleges] munkavégzés idejét kell figyelembe venni?

14. A Rayonen sad Haskovo (Bulgária) által 2018. december 4-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-762/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e értelmezni a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkének (1) bekezdését, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás és/vagy ítélezési gyakorlat, amely szerint az a munkavállaló, akit jogellenesen elbocsátottak, majd a bíróság elrendelte munkaviszonyának helyreállítását, nem jogosult

fizetett éves szabadságra a felmondás napjától a munkaviszony helyreállításának napjáig terjedő időszak vonatkozásában?

2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni a 2003/88 irányelv 7. cikkének (2) bekezdését, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás és/vagy ítélkezési gyakorlat, amely szerint a munkaviszony újbóli megszüntetése esetén az említett munkavállaló nem jogosult a ki nem vett fizetett éves szabadság pénzbeli megváltására a korábbi felmondás napjától a munkaviszony helyreállításának napjáig terjedő időszak vonatkozásában?

Polgári ügyszak

13. A Tribunalul București (Románia) által 2018. november 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-708/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 8. és 52. cikkét, valamint a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről szóló 95/46/EK irányelv 7. cikkének f) pontját akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az alapügy tárgyát képezőhöz – azaz a 677/2001. sz. törvény 5. cikkének 2. bekezdéséhez és az ANSPDCP (Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal; a személyes adatok kezelésének felügyeletét ellátó nemzeti hatóság) 52/2012. sz. határozatának 6. cikkéhez – hasonló olyan nemzeti rendelkezés, amely a személyek, a vagyontárgyak és az értékek biztonságának és védelmének biztosítása, valamint jogszerű érdekek érvényesítése érdekében lehetővé teszi a videomegfigyelés érintett hozzájárulása nélkül történő alkalmazását?

2) Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 8. és 52. cikkét akként kell-e értelmezni, hogy a jogok és szabadságok videomegfigyelés révén történő korlátozása tiszteletben tartja az arányosság elvét, teljesíti az elengedhetetlenség követelményét és általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja, ha a szolgáltató a szóban forgó jogszerű érdek védelme érdekében más intézkedéseket is alkalmazhat?

3) A személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről szóló 95/46/EK irányelv 7. cikkének f) pontját akként kell-e értelmezni, hogy az adatkezelő „jogszerű érdekének” az adatkezelés időpontjában bizonyítottnak, létezőnek és ténylegesnek kell lennie?

4) A személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről szóló 95/46/EK irányelv 6. cikke (1) bekezdésének e) pontját akként kell-e értelmezni, hogy valamely adatkezelés (a videomegfigyelés) túlzott vagy nem helyénvaló, ha a szolgáltató a szóban forgó jogszerű érdek védelme érdekében más intézkedéseket is alkalmazhat?

14. Az Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország) által 2018. november 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-720/18. és C-721/18. sz. ügyek)³

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Azt a kérdést, hogy jellege és mértéke szerint tényleges-e egy olyan védjegy használata a 2008/95/EK irányelv 12. cikkének (1) bekezdése értelmében, amelyet egy tág árukat kategória – a jelen esetben szárazföldi járművek, különösen autók és azok alkatrészei – tekintetében lajstromoztak, de ténylegesen csak egy különleges piaci szegmensben – a jelen esetben magas árfekvésű luxus sportkocsik és azok alkatrészei tekintetében – használnak, a lajstromozott árukat kategória piacának egésze alapján kell megítélni, vagy a különleges piaci szegmenst lehet alapul venni? Amennyiben a használat megfelelő a különleges piaci szegmensben, fenn kell-e tartani a védjegyoltalmat a védjegyoltalom megszűnésének megállapítására irányuló törlési eljárásban e piaci szegmens

³ A megjelölt ügyekben feltett kérdések megegyeznek.

tekintetében?

2. A védjegy 2008/95/EK irányelv 12. cikkének (1) bekezdése értelmében vett használatának minősül-e az Európai Gazdasági Térségben a védjegyjogosult által már forgalomba hozott, használt áruk védjegyjogosult általi forgalmazása?

3. Az áru tekintetében is használják-e a nemcsak egy áru, hanem emellett ezen áru részei tekintetében is lajstromozott védjegyet az oltalom fenntartására alkalmas módon, ha ezen árut már nem forgalmazzák, de a múltban forgalmazott és a védjeggyel megjelölt árunak a védjeggyel megjelölt tartozék- és alkatrészeit még igen?

4. Figyelembe kell-e venni a tényleges használat fennállásának megítélésekor azt is, hogy a védjegyjogosult, bár nem a védjegyet használva, de a már forgalomba hozott áruk tekintetében bizonyos szolgáltatásokat kínál-e?

5. Figyelembe kell-e venni a 2008/95/EK irányelv 12. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, adott tagállambeli (a jelen esetben németországi) védjegyhasználat vizsgálata során a Deutsch-Schweizerischer Staatsvertrag vom 13. April 1892 betreffend den gegenseitigen Patent-, Muster- und Markenschutz (a szabadalmak, a formatervezési minták és a védjegyek kölcsönös oltalmáról szóló, 1892. április 13-i német-svájci államszerződés) 5. cikke alapján a védjegy svájci használatát is?

6. Összeegyeztethető-e a 2008/95/EK irányelvvvel, hogy a védjegyjogosultat, akivel szemben a védjegyoltalom megszűnésére hivatkoznak, ugyan átfogó állítási teher terheli a védjegy használatát illetően, a bizonyítás sikertelenségének kockázatát ugyanakkor a törlést kérelmező viseli?

15. A Högsta Domstolen (Svédország) által 2018. november 30-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-753/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: svéd

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Azt jelenti-e az alapfelszerelésként rádióvevővel felszerelt gépjárművek bérbeadása, hogy a gépjárműveket bérbeadó személy olyan felhasználónak minősül, aki a 2001/29 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének és a 2006/115 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének értelmében vett nyilvánosságához közvetítést végez?

2) Jelentőséggel bír-e a gépjármű-bérbeadási tevékenység nagyságrendje és a bérbeadás időtartama, és ha igen, milyen jelentőséggel?

16. A Judecătoria Rădăuți (Románia) által 2018. december 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-759/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 2201/2003/EK rendelet 3. cikkének (1) bekezdését, hogy az alperes azon mulasztása, hogy egy, „kiskorút is érintő, házasság felbontására” vonatkozó ügyben való döntéshozatal tekintetében nem emelt kifogást a román bíróságok joghatóságának hiányára vonatkozóan, egyenértékű az alperes ahhoz való hallgatólagos hozzájárulásával, hogy az ügyet az a bíróság bírálja el, amelyhez a felperes fordult, amennyiben a felek szokásos tartózkodási helye egy másik [európai uniós] tagállamban (a jelen esetben Olaszországban) található, és a házasság felbontása iránti keresetet a felek állampolgársága szerinti állam bíróságához nyújtották be?

2) Úgy kell-e értelmezni a 2201/2003/EK rendelet 3. cikkének (1) bekezdését és 17. cikkét, hogy a bíróságnak egy „kiskorút is érintő, házasság felbontására” vonatkozó ügyben való döntéshozatal tekintetében hivatalból kell kifogást emelnie vagy emelhet kifogást a román bíróságok joghatóságának hiányára vonatkozóan abban az esetben, ha egy másik [európai uniós] tagállamban (a jelen ügyben Olaszországban) szokásos tartózkodási hellyel rendelkező felek nem állapodtak meg bíróság

joghatóságában (ami a kereset elutasításával jár, mivel annak elbírálása nem tartozik a román bíróságok joghatósága alá) a Codul de procedură civilă (polgári eljárásjogi törvénykönyv) 915. cikkének (2) bekezdése szerinti rendelkezésekkel szemben elsőbbséget élvezve, amely rendelkezések szerint kifogás emelhető a Judecătoria Rădăuți (radóci helyi bíróság, Románia) kizárólagos területi illetékességének hiányára vonatkozóan (ami azzal a következménnyel jár, hogy az ügyben való döntéshozatal tekintetében a Judecătoria Sectorului 5 București [bukaresti ötödik kerületi helyi bíróság, Románia] illetékessége kerül megállapításra, és hogy az ügyet érdemben bírálják el), különösen azért, mert e cikke kedvezőtlenebbek a nemzeti jogi rendelkezésekhez [a Codul de procedură civilă {polgári eljárásjogi törvénykönyv} 915. cikkének (2) bekezdése] képest?

3) Úgy kell-e értelmezni a 2201/2003/EK rendelet 12. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti megfogalmazást, tehát azt, hogy „a házastársak és a szülői felelősség gyakorlói [...] más egyértelmű módon elfogadták a bíróságok joghatóságát a bíróság megkeresésének időpontjában”, hogy amennyiben a felek, akiknek szokásos tartózkodási helye egy másik [európai uniós] tagállamban (a jelen ügyben Olaszországban) található, a házasság felbontása iránti kereset tárgyában való döntéshozatalra joghatósággal rendelkező bírósággal az állampolgárságuk szerinti állam bíróságát választják [a Judecătoria Rădăuți {radóci helyi bíróság}], ez utóbbi automatikusan joghatósággal rendelkezik „a kiskorú gyermek feletti szülői felügyelet gyakorlására, a kiskorú gyermek lakóhelyére, valamint a kiskorú gyermek felnevelésével és oktatásával összefüggő kiadásokhoz való hozzájárulás megállapítására” vonatkozó kereseti kérelmek elbírálása tekintetében is?

4) Úgy kell-e értelmezni a 2201/2003 rendelet 2. cikkének 7. pontja és 12. cikke szerinti „szülői felelősség” kifejezést, hogy az magában foglalja a Codul civil (polgári törvénykönyv) 483. cikkében foglalt „szülői felügyelet”, a Codul civil 400. cikkében szabályozott, „a kiskorú gyermek lakóhelye”, valamint a Codul civil 402. cikkében szabályozott, „a kiskorú gyermek felnevelésével és oktatásával összefüggő kiadásokhoz való hozzájárulás” fogalmat is?

17. A Korkein oikeus (Finnország) által 2018. december 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-772/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: finn

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Releváns-e annak az előnynek a nagysága, amelyre valamely magánszemély állítólagos védjegybitorlásból tett szert, annak megítélése szempontjából, hogy e személy cselekménye esetében a védjegynek a 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [a továbbiakban: védjegyirányelv] 5. cikke (1) bekezdésének értelmében vett gazdasági tevékenység körében való használatáról vagy tisztán magánjellegű cselekményről van-e szó? Ha magánszemély használja a védjegyet, a gazdasági tevékenység körében való használat feltételezi-e a védjegyet érintő kérdéses ügyletből származó gazdasági előny elérésén kívüli más kritériumok teljesülését?

2) Feltéve, hogy a gazdasági előny csekély jelentőségű, és az adott személy által szerzett gazdasági előny jelentéktelensége, valamint a gazdasági tevékenység körében való használat esetleges más kritériumai teljesülésének hiánya miatt nem lehet abból kiindulni, hogy ez a személy a védjegyet saját gazdasági tevékenysége körében használta, teljesül-e a védjegyirányelv 5. cikke (1) bekezdésének értelmében vett gazdasági tevékenység körében való használat feltétele abban az esetben is, ha a magánszemély a védjegyet más személy javára, annak gazdasági tevékenysége körében használta, de e személynél nem áll munkavállalói jogviszonyban?

3) A védjegyirányelv 5. cikke (1) bekezdésének és (3) bekezdése b) pontjának értelmében árukkal kapcsolatban használja-e a védjegyet az árukat megőrző személy, ha az egyik tagállamba küldött, és ebben a tagállamban szabad forgalomba bocsátott, védjeggyel ellátott árukat az árukat továbbértékesítő társaság részére olyan személy vette át és őrizte meg, akinek a birtokába kerültek az áruk, aki nem foglalkozik áruk behozatalával és kivitelével, és vámraktár és adóraktár működtetésére vonatkozó engedéllyel sem rendelkezik?

4) Megállapítható-e, hogy valamely személy védjeggyel ellátott árukat a védjegyirányelv 5. cikke (3)

bekezdése c) pontjának értelmében behoz, ha az árukat nem e személy megbízásából hozták be, e személy azonban az áruk viszonteladójának a rendelkezésére bocsátotta a lakcímét, és a tagállamban a szabad forgalomba bocsátott árukat a viszonteladó részére átvette, az árukat néhány hétig birtokban tartotta, valamint egy Unión kívüli harmadik országba történő, e harmadik országban való továbbértékesítés céljából továbbszállításra átadta?

Gazdasági ügyszak

12. A Tribunalul Specializat Mureş (Románia) által 2018. november 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-698/18. és C-699/18. sz. ügy)⁴

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Lehetővé teszik-e a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK tanácsi irányelv rendelkezései, különösen a tizenkettedik, huszonegyedik és huszonharmadik preambulumbekzdése, valamint 2. cikkének b) pontja, 6. cikkének (1) bekezdése, 7. cikkének (2) bekezdése és 8. cikke az eljárási autonómia elve, valamint ezzel együtt az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elve alapján a jogorvoslati eszközök olyan együttesét, amely egyrészt egy olyan általános keresetet foglal magában, amelyre nem vonatkozik az elévülés és amely a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott egyes feltételek tisztességtelen jellegének megállapítására irányul, másrészt egy olyan személyi és vagyoni jellegű általános keresetet, amelyre vonatkozik az elévülés, és amellyel teljesül az irányelvben foglalt, a fogyasztó tekintetében tisztességtelennek minősített feltétel alapján felmerült és teljesített valamennyi kötelezettség joghatásának megszüntetésére irányuló célkitűzés?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén ellentétes-e ugyanezen rendelkezésekkel a polgári jogviszonyok biztonsága elvének alkalmazásából eredő olyan értelmezés, amely szerint az az objektív időpont, amikortól a fogyasztónak tudomással kell vagy kellett volna bírnia a tisztességtelen feltétel fennállásáról, azon kölcsönszerződés megszűnésének napja, amelynek keretében a fogyasztó minőségével rendelkezett?

13. Az Amtsgericht Nürnberg (Németország) által 2018. november 9-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-701/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdését, hogy aszerint tisztességtelen a légi fuvarozó általános szerződési feltételeiben foglalt olyan kikötés, amelyet a felek egyedileg nem tárgyaltak meg, és amely szerint a fuvarozandó fogyasztóval elektronikusan megkötött szerződésre annak a tagállamnak a jogát kell alkalmazni, amelynek területén a légi fuvarozó székhelye van, és amely nem azonos a fuvarozandó fogyasztó szokásos tartózkodási helye szerinti állam jogával, feltéve hogy e kikötés megteveszti a fogyasztót azáltal, hogy nem utal arra, hogy a fogyasztó korlátozottan élhet a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma I^o-rendelet) 5. cikke (2) bekezdésének második albekezdése szerinti jogválasztás lehetőségével és nem bármely tetszőleges, hanem csak a „Róma I^o-rendelet 5. cikke (2) bekezdésének második albekezdésében foglalt országok jogát választhatja?

⁴ A megjelölt ügyekben feltett kérdések szó szerint megegyeznek.

14. A Justice de paix du troisième canton de Charleroi (Belgium) által 2018. november 26-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-735/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

A visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikke (3) bekezdésének értelmezésére vonatkozó előzetes döntéshozatal iránti kérelem szövege a következő:

- ha a visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikkének (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a jelen jogvita tárgyát képezőhöz hasonló eseményt, vagyis a légi irányítók olyan országban tartott sztrájkját, amelyen a sztrájjal nem érintett területen fekvő repülőtérrel induló és a sztrájjal nem érintett területen fekvő repülőtérre tartó légi járműnek át kell haladnia, a légifuvarozó rendes tevékenységi körébe tartozó eseménynek kell tekinteni, és következésképpen az nem minősülhet olyan „rendkívüli körülménynek”, amely az érintett repülőgép által üzemeltetett járat törlése esetén mentesíti a légifuvarozót az utasok kártalanítására irányuló kötelezettsége alól;
- ha a jelen jogvita tárgyát képezőhöz hasonló eseményt, vagyis a légi irányítók olyan országban tartott sztrájkját, amelyen a sztrájjal nem érintett területen fekvő repülőtérrel induló és a sztrájjal nem érintett területen fekvő repülőtérre tartó légi járműnek át kell haladnia, „rendkívüli körülménynek” kell tekinteni, az következik-e ebből, hogy a légifuvarozó számára olyan „rendkívüli körülményről” van szó, amelyet minden észszerű intézkedés ellenére sem lehetett volna elkerülni?
- azt a tényt, hogy a sztrájkot bejelentették, úgy kell-e tekinteni, mint amelynek az a következménye, hogy a jelen jogvita tárgyát képezőhöz hasonló esemény, vagyis a légi irányítók olyan országban tartott sztrájkja, amelyen a sztrájjal nem érintett területen fekvő repülőtérrel induló és a sztrájjal nem érintett s légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikkének (3) bekezdése értelmében vett „rendkívüli körülmények” fogalma alá?
- figyelemmel a 261/2004/EK rendelet (15) preambulumbekzdésére, valamely, a jelen jogvita tárgyát képezőhöz hasonló eseményt, vagyis a légi irányítók olyan országban tartott sztrájkját, amelyen a sztrájjal nem érintett területen fekvő repülőtérrel induló és a sztrájjal nem érintett területen fekvő repülőtérre tartó légi járműnek át kell haladnia, a légifuvarozó számára rendkívüli körülménynek kell-e tekinteni, amelyet nem lehetett elkerülni, és amely az egyéb járat törlések elkerülését lehetővé tevő észszerű intézkedésként feljogosította e légi fuvarozót a szóban forgó járat annak érdekében való törlésére, hogy elkerülje azt a helyzetet, amelyben a sztrájk napján az alkalmazottai már nem tudnak más járatokat indítani, így minimalizálva a társaság szintjén az utasok összességének a sztrájjal okozott zavart?

15. A Tribunal d’instance d’Aulnay-Sous-Bois (Franciaország) által 2018. december 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-756/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

A visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: 261/2004 rendelet) 3. cikke (2) bekezdésének a) pontját úgy kell-e

értelmezni, hogy a rendelet rendelkezéseire történő hivatkozás érdekében az utasoknak bizonyítaniuk kell az utasfelvételre jelentkezésüket?

Igenlő válasz esetén a 261/2004 rendelet 3. cikke (2) bekezdésének a) pontjával ellentétes-e az olyan egyszerű vélelem, amely szerint az utas utasfelvételre jelentkezése teljesítettnek tekintendő, amennyiben ez utóbbi a 2. cikk g) pontja szerinti, az üzemeltető légitársaság által elfogadott és nyilvántartásba vett helyfoglalással rendelkezik?

16. A Conseil d'État (Franciaország) által 2018. december 11-jén benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-778/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

— A lakóingatlanokhoz kapcsolódó fogyasztói hitelmegállapodásokról szóló, 2014. február 4-i 2014/17/EU irányelv 2. cikke a) pontjának és 12. cikkének rendelkezései – figyelembe véve különösen az azok által megnyitni és vezetni engedélyezett fizetési számlához vagy betétszámlához kapcsolódó célkitűzést is – illetve ugyanezen cikk (3) bekezdésének rendelkezései lehetővé teszik-e a hitelező számára egyrészt, hogy valamely személyre szabott előny ellentételezéseként megkövetelje az adóstól, hogy valamennyi munkabérét vagy hasonló jövedelmét a hitelmegállapodásban meghatározott időszak alatt valamely fizetési számlára utalja, függetlenül a hitel összegétől, esedékességétől és futamidejétől, és másrészt, hogy az így meghatározott időtartam elérheti a tíz évet vagy – amennyiben az rövidebb – a megállapodás futamidejét?

— A korábban alkalmazandó, és később a 2015. november 25-i (EU) 2015/2366 irányelv 55. cikke által átvett 2007. november 13-i 2007/64/EK irányelv 45. cikke, valamint a 2014. július 23-i 2014/92/EU irányelvnek a banki mobilitás könnyítésével és a fizetési számla megszüntetésének költségeivel kapcsolatos 9–14. cikkébe ütközik-e, hogy az adós által a hitelezőnél – a hitelmegállapodás keretében valamely személyre szabott előny ellentételezéseként a jövedelmei jóváírása érdekében – megnyitott számla megszüntetése ezen előny elvesztését eredményezze, amennyiben arra a megállapodásban meghatározott időszak lejártát megelőzően kerül sor, ideértve azt is, ha a megszüntetésre több, mint egy évvel a számlanyitást követően kerül sor, illetve másrészt attól is függ, hogy ugyanezen rendelkezésekkel ellentétes-e az, hogy ezen időszak hossza elérheti a tíz évet vagy a hitel teljes futamidejét?

17. A tribunal d'instance Épinal (Franciaország) által 2018. december 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-782/18. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (1) által a fogyasztóknak biztosított védelemmel ellentétes-e az olyan nemzeti rendelkezés, amely egy vállalkozás által a fogyasztóval szemben indított és a közöttük létrejött hitelmegállapodáson alapuló kereset vonatkozásában tiltja a nemzeti bíróság számára, hogy a szerződés megkötésétől számítandó ötéves elévülési határidő lejártával hivatalból vagy a fogyasztó által felhozott kifogás következtében figyelembe vegye és szankcionálja az irányelv 8. cikkében előírt, a fogyasztó hitelképességének vizsgálatára vonatkozó kötelezettséget előíró rendelkezések, az irányelv 10. és azt követő cikkeiben előírt, a tájékoztatás egyértelmű és tömör megjelenítésére vonatkozó kötelezettséget előíró rendelkezések, és általánosabban az említett irányelv által előírt fogyasztóvédelmi rendelkezések összességének megsértését?

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

Büntető ügyszak

4. A Bíróság elnökének 2018. október 26-i végzése (a Supreme Court [Írország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-191/18. sz. ügy)⁵

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

5. A Bíróság (első tanács) 2018. december 13-i ítélete (a Cour d'appel de Liège [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – A Marin-Simion Sut ellen kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtása (C-514/17. sz. ügy)⁶

A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 4. cikkének 6. pontját akként kell értelmezni, hogy ha, mint az alapügyben, az a személy, akivel szemben európai elfogatóparancsot bocsátottak ki szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából, a végrehajtó tagállamban lakik, és azzal családi, társadalmi és szakmai kapcsolatokat tart fenn, a végrehajtó igazságügyi hatóság az említett személy társadalomba való visszailleszkedésére vonatkozó megfontolásokból megtagadhatja e parancs végrehajtását még akkor is, ha az elfogatóparancs alapját képező bűncselekmény a végrehajtó tagállam joga alapján csak pénzbüntetéssel büntethető, amennyiben ugyanezen nemzeti jog szerint ez a körülmény nem akadályozza, hogy a keresett személlyel szemben kiszabott szabadságvesztés-büntetést e tagállamban ténylegesen végrehajtsák, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

6. A Bíróság (első tanács) 2019. január 10-i ítélete (a Rechtbank Noord-Nederland [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – az ET elleni büntetőeljárás (C-97/18. sz. ügy)⁷

1) A kölcsönös elismerés elvének a vagyonekhozást elrendelő határozatokra történő alkalmazásáról szóló, 2006. október 6-i 2006/783/IB tanácsi kerethatározat 12. cikkének (1) és (4) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes a végrehajtó állam alapeljárásban vizsgálthoz hasonló azon jogszabálynak alkalmazása, amely a kibocsátó államban meghozott, vagyonekhozást elrendelő határozat végrehajtása érdekében megengedi, hogy adott esetben elzárást rendeljenek el.

2) Az, hogy a kibocsátó állam jogszabályai is megengedik adott esetben az elzárás alkalmazását, nincs semmilyen hatással az ilyen intézkedésnek a végrehajtó államban történő alkalmazására.

Közigazgatási ügyszak

45. A Bíróság elnökének 2018. október 16-i végzése (a Finanzgericht Hamburg [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-593/17. sz. ügy)⁸

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

46. A Bíróság hatodik tanácsa elnökének 2018. október 23-i végzése (a Förvaltningsrätten i Göteborg [Svédország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-

⁵ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 7. szám, Büntető ügyszak 7. sz. alatt.

⁶ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 11. szám, Büntető ügyszak 13. sz. alatt.

⁷ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 6. szám, Büntető ügyszak 5. sz. alatt.

⁸ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 2. szám, Közigazgatási ügyszak 20. sz. alatt.

526/18. sz. ügy)⁹

A hatodik tanács elnöke elrendelte az ügy törlését.

47. A Bíróság elnökének 2018. november 7-i végzése (a Landesgericht Linz [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-466/18. sz. ügy)¹⁰

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

48. A Bíróság elnökének 2018. november 15-i végzése (a Raad van State [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-586/17. sz. ügy)¹¹

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

49. A Bíróság (negyedik tanács) 2018. december 6-i ítélete (az Okresný súd Pozsony [Szlovákia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – FENS spol. s r.o. kontra Slovenská republika – Úrad pre reguláciu siet'ových odvetví (C-305/17. sz. ügy)¹²

Az EUMSZ 28. és az EUMSZ 30. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az a tagállami szabályozás, amely olyan pénzügyi terhet ír elő, mint amelyről az alapügyben szó van, amely a más tagállamba vagy harmadik országba kivitt villamos energiát kizárólag akkor terheli, ha a villamos energiát belföldön termelték.

50. A Bíróság (tizedik tanács) 2018. december 6-i ítélete (a Finanzgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Frank Montag kontra Finanzamt Köln-Mitte (C-480/17. sz. ügy)¹³

Az EUMSZ 49. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapeljárásban szereplőhöz hasonló olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében egy külföldi illetőségű, e tagállamban korlátozott adófizetési kötelezettség keretében a jövedelemadó hatálya alá tartozó adóalany nem vonhatja le a jövedelemadó alapján a valamely szakmai előtakarékosági szervezet számára fizetett kötelező járulékok összegét az e tagállamban adóköteles jövedelmek részének megfelelő arányban, amennyiben e járulékok közvetlen kapcsolatban vannak az e jövedelmet keletkeztető tevékenységgel, míg egy belföldi illetőségű, a jövedelemadó hatálya alá korlátlan adókötelezettség keretében tartozó adóalany levonhatja az ilyen járulékokat a jövedelemadó alapján a nemzeti jog által előírt határokon belül.

Az EUMSZ 49. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében egy külföldi illetőségű, e tagállamban korlátozott adófizetési kötelezettség keretében a jövedelemadó hatálya alá tartozó adóalany nem vonhatja le a jövedelemadó alapján a valamely szakmai előtakarékosági szervezet számára fizetett kiegészítő járulékok összegét, illetve a valamely magánnyugdíjpénztárba befizetett járulékok összegét, míg egy belföldi illetőségű, a jövedelemadó hatálya alá korlátlan adókötelezettség keretében tartozó adóalany levonhatja az ilyen járulékokat a jövedelemadó alapján a nemzeti jog által előírt határokon belül.

⁹ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 11. szám, Közigazgatási újszak 221. sz. alatt.

¹⁰ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 12. szám, Közigazgatási újszak 223. sz. alatt.

¹¹ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 2. szám, Közigazgatási újszak 18. sz. alatt.

¹² A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 9. szám, Közigazgatási újszak 176. sz. alatt.

¹³ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 12. szám, Közigazgatási újszak 245. sz. alatt.

51. A Bíróság (hatodik tanács) 2018. december 6-i ítélete (a Tribunal Arbitral Tributário [Centro de Arbitragem Administrativa [CAAD] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Portugália] – Tratave – Tratamento de Águas Residuais do Ave SA kontra Autoridade Tributária e Aduaneira (C-672/17. sz. ügy)¹⁴

Az adósemlegesség elvét, valamint a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 90. és 273. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapeljárás tárgyát képezi, és amely értelmében nemfizetés esetén az adóalany a hozzáadottérték-adó alapját addig nem csökkentheti, amíg a termék beszerzőjével vagy a szolgáltatás igénybevevőjével – ha az adóalany – nem közölte a hea részleges vagy teljes törlésére irányuló szándékát azon heaösszeg levonásának korrekciója érdekében, amelyet ez utóbbi elvégezhetett.

52. A Bíróság (harmadik tanács) 2018. december 6-i ítélete (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ministero della Salute kontra Hannes Preindl (C-675/17. sz. ügy)¹⁵

1) A szakmai képesítések elismeréséről szóló, 2005. szeptember 7-i 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 21., 22. és 24. cikkét akként kell értelmezni, hogy azok előírják azon tagállam számára, amelynek jogszabályai a teljes idejű képzés kötelezettségéről és a két egyetemi képzésre való egyidejű beiratkozás tilalmáról rendelkeznek, azoknak az, ezen irányelv szerinti, képesítést tanúsító okiratoknak a feltétel nélküli elismerését, amelyeket egy másik tagállamban, egymást részlegesen átfedő képzések végén állítottak ki.

2) A 2005/36 irányelv 21. cikkét és 22. cikkének a) pontját akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes, hogy a fogadó tagállam hatósága vizsgálja azon feltétel teljesítését, hogy a részdíós képzés teljes időtartama, szintje és minősége ne maradjon el a folyamatos teljes idejű képzéshez képest.

53. A Bíróság (teljes ülés) 2018. december 10-i ítélete (a Court of Session [Scotland], Edinburgh [Egyesült Királyság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Andy Wightman és társai kontra Secretary of State for Exiting the European Union (C-621/18. sz. ügy)¹⁶

Az EUSZ 50. cikket úgy kell értelmezni, hogy ha valamely tagállam e cikkel összhangban bejelentette az Európai Tanácsnak azon szándékát, hogy ki kíván lépni az Európai Unióból, az említett cikk lehetővé teszi e tagállam számára, hogy mindaddig, amíg a közte és az Európai Unió között létrejött, kilépésről rendelkező megállapodás hatályba nem lépett, vagy – ilyen megállapodás hiányában – amíg az EUSZ 50. cikk (3) bekezdésében előírt kétéves – ez utóbbi rendelkezés alapján esetlegesen meghosszabbított – határidő le nem telt, egyértelmű és feltétel nélküli módon egyoldalúan visszavonja e bejelentést az Európai Tanáccsal közölt iratban, miután az érintett tagállam a saját alkotmányos követelményeivel összhangban meghozta a visszavonásról szóló döntést. Az ilyen visszavonás célja, hogy e tagállam uniós tagságát a tagállami jogállását illetően változatlan feltételekkel megerősítse, és az említett visszavonás a kilépési eljárást megszünteti.

¹⁴ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 2. szám, Közigazgatási ügyszak 219. sz. alatt.

¹⁵ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 3. szám, Közigazgatási ügyszak 43. sz. alatt.

¹⁶ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak 17. sz. alatt.

54. A Bíróság (nagytanács) 2018. december 11-i ítélete (a Bundesverfassungsgericht [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Heinrich Weiss és társai által indított eljárás (C-493/17. sz. ügy)¹⁷

1) Az első, második, harmadik és negyedik kérdés vizsgálata nem tárt fel olyan tényezőt, amely a 2017. január 11-i (EU) 2017/100 európai központi banki határozattal módosított, a közszektor eszközeinek másodlagos piacon történő megvásárlására irányuló programról szóló, 2015. március 4-i (EU) 2015/774 európai központi banki határozat érvényességét érintené.

2) Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett ötödik kérdés elfogadhatatlan.

55. A Bíróság (negyedik tanács) 2018. december 13-i ítélete (a Conseil d'État [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – France Télévisions SA kontra Playmédia, Conseil supérieur de l'audiovisuel (CSA) (C-298/17. sz. ügy)¹⁸

1) A 2009. november 25-i 2009/136/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról szóló, 2002. március 7-i 2002/22/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (Egyetemes szolgáltatási irányelv) 31. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azt a vállalkozást, amely élő, megszakítás nélküli adatfolyamban az interneten kínálja televíziós műsorok megtekintését, nem lehet pusztán e ténynél fogva a nyilvánosság számára rádió- vagy televíziócsatornák továbbítására szolgáló elektronikus hírközlő hálózatokat szolgáltatató vállalkozásnak tekinteni.

2) A 2009/136 irányelvvel módosított 2002/22 irányelv rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes, ha valamely tagállam olyan helyzetben, mint amely az alapügyben szerepel, továbbítási kötelezettséget ír elő azon vállalkozások számára, amelyek anélkül, hogy elektronikus hírközlő hálózatokat szolgáltatnának, élő, megszakítás nélküli adatfolyamban az interneten kínálják televíziós műsorok megtekintését.

56. A Bíróság (második tanács) 2018. december 13-i ítélete (a Bundesverwaltungsgericht [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – Bundesrepublik Deutschland kontra Touring Tours und Travel GmbH (C-412/17. sz. ügy), Sociedad de Transportes SA (C-474/17. sz. ügy)¹⁹

Az EUMSZ 67. cikk (2) bekezdését, valamint a 2013. június 26-i 610/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) létrehozásáról szóló, 2006. március 15-i 562/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 21. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan, az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló, tagállami jogszabály, amely minden, az e tagállam területére irányuló, a schengeni térségben menetrend szerinti határon átnyúló szolgáltatást nyújtó autóbussz-közlekedési vállalkozást arra kötelez, hogy a belső határ átlépése előtt ellenőrizze az utasok útlevelét és tartózkodási engedélyét az ezen úti okmányokkal nem rendelkező, harmadik országbeli állampolgároknak a tagállam területére való belépésének a megelőzése céljából, és amely jogszabály ezen ellenőrzési kötelezettség tiszteletben tartása céljából lehetővé teszi, hogy a rendőrség bírság kiszabásának kilátásba helyezésével az ilyen fuvarozást megtiltó határozatot hozzon azon fuvarozókkal szemben, amelyekről megállapította, hogy az említett úti okmányokkal nem rendelkező, harmadik országbeli állampolgárokat szállítottak e tagállam területére.

57. A Bíróság (negyedik tanács) 2018. december 13-i ítélete (a Landgericht Tübingen

¹⁷ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 12. szám, Közigazgatási ügyszak 250. sz. alatt.

¹⁸ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak 173. sz. alatt.

¹⁹ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak 219. sz. alatt.

[Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Südwestrundfunk kontra Tilo Rittinger, Patric Wolter, Harald Zastera, Dagmar Fahner, Layla Sofan, Marc Schulte (C-492/17. sz. ügy)²⁰

1) Az [EUMSZ 108. cikk] alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet 1. cikkének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy valamely tagállami közszolgálati műsorszolgáltatás finanszírozási rendszerének olyan módosítása, mint amely az alapügyben szerepel, és amely abban áll, hogy az audiovizuális vevőkészülék birtoklása címén fizetendő műsorszolgáltatási díjat felváltja az elsődlegesen valamely lakás vagy üzlethelyiség birtoklása címén fizetendő műsorszolgáltatási hozzájárulás, nem képezi az e rendelkezés értelmében vett létező támogatás olyan módosítását, amelyet az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése alapján be kell jelenteni az Európai Bizottságnak.

2) Az EUMSZ 107. és EUMSZ 108. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügyben szerepel, és amely a közszolgálati műsorszolgáltatónak az általános jogtól eltérő jogosultságokat biztosít, lehetővé téve számára, hogy saját maga foganatosítsa a műsorszolgáltatási hozzájárulás címén hátralékos követelések végrehajtását.

58. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2018. december 19-i ítélete (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust, Coopservice Soc. coop. arl kontra Azienda Socio-Sanitaria Territoriale della Vallecamonica – Sebino (ASST), Azienda Socio-Sanitaria Territoriale del Garda (ASST), Azienda Socio-Sanitaria Territoriale della Vallecamonica (ASST) (C-216/17. sz. ügy)²¹

Az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaitélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikkének (5) bekezdését és 32. cikke (2) bekezdésének negyedik albekezdését úgy kell értelmezni, hogy:

- valamely ajánlatkérő szerv eljárhat a saját és olyan más, kifejezetten megjelölt ajánlatkérő szervek nevében, amelyek nem közvetlenül részes felei valamely keretmegállapodásnak, amennyiben a közzététel és a jogbiztonság, és ebből következően az átláthatóság követelményét tiszteletben tartják, továbbá
- kizárt, hogy az említett keretmegállapodás aláírásában részt nem vevő ajánlatkérő szervek ne határozzák meg a szolgáltatások azon mennyiségét, amely az e megállapodás végrehajtása során kötött szerződések megkötésekor kérhető, vagy hogy azt az általános szükségleteikre való hivatkozással határozzák meg, mivel ellenkező esetben megsértenék az átláthatóság elvét és az említett keretmegállapodás megkötésében érdekelt gazdasági szereplők közötti egyenlő bánásmód elvét.

59. A Bíróság (nagytanács) 2018. december 19-i ítélete (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Silvio Berlusconi, Finanziaria d’investimento Fininvest SpA (Fininvest) kontra Banca d’Italia, Istituto per la Vigilanza Sulle Assicurazioni (IVASS) (C-219/17. sz. ügy)²²

Az EUMSZ 263. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a nemzeti bíróságok jogszerűségi vizsgálatot végeznek az illetékes nemzeti hatóságok által olyan eljárás keretében hozott eljárást megindító, előkészítő és nem kötelező erejű javaslatot tartalmazó aktusok tekintetében, amelyet a

²⁰ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 12. szám, Közigazgatási ügyszak 249. sz. alatt.

²¹ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak 161. sz. alatt.

²² A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak 162. sz. alatt.

hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésekről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről, a 2002/87/EK irányelv módosításáról, a 2006/48/EK és a 2006/49/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. június 26-i európai parlamenti és tanácsi 2013/36/EU irányelv 22. és 23. cikke, az Európai Központi Banknak a hitelintézetek prudenciális felügyeletére vonatkozó politikákkal kapcsolatos külön feladatokkal történő megbízásáról szóló, 2013. október 15-i 1024/2013/EU tanácsi rendelet 4. cikke (1) bekezdésének c) pontja és 15. cikke, valamint az Egységes Felügyeleti Mechanizmuson belül az Európai Központi Bank és az illetékes nemzeti hatóságok, valamint a kijelölt nemzeti hatóságok közötti együttműködési keretrendszer létrehozásáról szóló, 2014. április 16-i 468/2014/EU európai központi banki rendelet (SSM-keretrendelet) 85–87. cikke szabályoz. E tekintetben nincs jelentősége azon körülménynek, hogy a nemzeti bírósághoz semmisség megállapítása iránti különös keresettel fordultak valamely nemzeti bírósági határozat anyagi jogerejének állítólagos megsértése miatt.

60. A Bíróság (nagytanács) 2018. december 19-i ítélete (a Bundesfinanzhof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Finanzamt B kontra A-Brauerei (C-374/17. sz. ügy)²³

Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az érintett előny szelektivitására vonatkozóan e rendelkezésben foglalt feltételt nem teljesíti az olyan adókedvezmény, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amely az ingatlanszerzési adó alól mentesíti azokat az ingatlantulajdon-átruházásra irányuló ügyleteket, amelyekre a kizárólag az ugyanazon vállalatcsoporthoz tartozó, az említett ügyletet megelőző és az azt követő legalább öt éves időszak során megszakítás nélkül legalább 95 %-os részesedési viszonyban álló társaságok között kerül sor.

61. A Bíróság (második tanács) 2018. december 19-i ítélete (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Stanley International Betting Ltd, Stanleybet Malta Ltd kontra Ministero dell'Economia e delle Finanze, Agenzia delle Dogane e dei Monopoli (C-375/17. sz. ügy)²⁴

1) Az EUMSZ 49. és EUMSZ 56. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapügy tárgyát képező szabályozás, amely az automatizált lottó- és más fix összegű számjátékokkal kapcsolatos szolgáltatás megszervezésére vonatkozó koncesszió terén egyszolgáltatós modellről rendelkezik, eltérően a többi szerencsejátéktól, tippjátéktól és fogadástól, amelyekre többszolgáltatós modell alkalmazandó, amennyiben a nemzeti bíróság azt állapítja meg, hogy a nemzeti szabályozás valójában – koherens és szisztematikus módon – az érintett tagállam által hivatkozott jogszerű célok elérését szolgálja.

2) Az EUMSZ 49. és EUMSZ 56. cikket, valamint a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét, az átláthatóság elvét és az arányosság elvét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, illetve az annak végrehajtása érdekében hozott aktusok, mint az alapügy tárgyát képezők, amelyek az automatizált lottó- és más fix összegű számjátékokkal kapcsolatos szolgáltatás megszervezésére vonatkozó koncesszió terén magas szerződéses (alap)értéket határoznak meg, amennyiben ezen érték világosan, pontosan és egyértelműen van megfogalmazva, és objektív szempontok alapján igazolható, aminek vizsgálata a nemzeti bíróság feladata.

3) Az EUMSZ 49. és EUMSZ 56. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan rendelkezés, mint az alapügy tárgyát képező, valamely ajánlati felhívás mellékletét képező koncessziós szerződésmintában (szerződéstervezetben) foglalt rendelkezés, amely az automatizált lottó- és más fix összegű számjátékokkal kapcsolatos szolgáltatás megszervezésére vonatkozó koncesszió megszűnését írja elő az alábbi esetekben:

²³ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak 200. sz. alatt.

²⁴ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak 216. sz. alatt.

- bármely olyan bűncselekmény, amellyel összefüggésben bírósági eljárást kezdeményeztek, és amelyet az ajánlatkérő szerv a természete, a súlyossága, a végrehajtási módja és a koncesszióba adott tevékenység tárgyával való kapcsolata miatt olyannak ítél, hogy az kizárja a koncessziójogosult megbízhatóságát, szakértelmét és erkölcsi alkalmasságát,
- a koncessziójogosult megsérti a szabálytalan, jogsértő és engedély nélküli játék visszaszorítására irányuló szabályozást, és különösen amikor saját maga vagy valamely irányított vagy kapcsolódó, bárhol található társaság révén az automatizált lottó- és más fix összegű számjátékokhoz hasonló egyéb játékokat az előírt engedély nélkül forgalmaz vagy értékesít,

amennyiben e kikötések igazolhatók, a kitűzött célhoz mérten arányosnak és az átláthatóság elvével összhangban állónak bizonyulnak, aminek vizsgálata, a jelen ítéletben foglalt iránymutatásokra figyelemmel, a nemzeti bíróság feladata.

62. A Bíróság (negyedik tanács) 2018. december 19-i ítélete (a Nejvyšší správní soud [Cseh Köztársaság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – AREX CZ a.s. kontra Odvolací finanční ředitelství (C-414/17. sz. ügy)²⁵

1) A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 2. cikke (1) bekezdése b) pontjának iii. alpontját úgy kell értelmezni, hogy az a jövedéki termékek más – az ezen irányelv 3. cikke (1) bekezdésének értelmében –, hozzáadottérték-adó hatálya alá tartozó beszerzést nem végző adóalany által végzett olyan Közösségen belüli beszerzésére vonatkozik, amely alapján jövedéki adót kell fizetni a rendeltetési hely szerinti tagállam területén.

2) A 2006/112 irányelv 2. cikke (1) bekezdése b) pontjának iii. alpontját úgy kell értelmezni, hogy jövedéki termékek egyetlen Közösségen belüli adófelfüggesztéssel történő szállításával járó egymást követő láncügyletek esetében a jövedéki adó megfizetésére köteles gazdasági szereplő által a rendeltetési hely szerinti tagállamban végzett beszerzés e rendelkezés értelmében nem minősíthető a hozzáadottérték-adó hatálya alá e rendelkezés alapján tartozó Közösségen belüli beszerzésnek, ha e szállítás nem kapcsolódik e beszerzéshez.

3) A 2006/112 irányelv 2. cikke (1) bekezdése b) pontjának i. alpontját úgy kell értelmezni, hogy az ugyanazon jövedéki termékekre vonatkozó egymást követő beszerzési láncban, amely e termékek egyetlen Közösségen belüli adófelfüggesztéssel történő szállításához kapcsolódik, az a körülmény, hogy e termékeket adófelfüggesztéssel szállítják, nem minősül meghatározó körülménynek annak megállapításához, hogy mely beszerzéshez kapcsolódik a szállítás a hozzáadottérték-adó hatálya alá e rendelkezés értelmében vett vonása érdekében.

63. A Bíróság (negyedik tanács) 2018. december 19-i ítélete (a Naczelný Sąd Administracyjny [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Szeł Krajowej Administracji Skarbowej kontra Skarpa Travel sp. z o.o. (C-422/17. sz. ügy)²⁶

1) A 2010. július 13-i 2010/45/EU tanácsi irányelvvel módosított, a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 65. cikkét, valamint 306–310. cikkét úgy kell értelmezni, hogy ha valamely, az e 306–310. cikkben előírt különös szabályozás hatálya alá tartozó utazási iroda az általa az utasnak nyújtandó turisztikai szolgáltatás árával kapcsolatos előleget szed be, a hozzáadottérték-adó (héta) a hivatkozott 65. cikknek megfelelően az említett előleg átvételét követően válik felszámíthatóvá, feltéve, hogy ezen időpontban a nyújtandó turisztikai szolgáltatásokat pontosan megjelölik.

2) A 2010/45 irányelvvel módosított 2006/112 irányelv 308. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az utazási iroda árrése, következésképpen az árrés adóalapja az utas által fizetendő, hozzáadottérték-adó (héta) nélküli teljes összeg és az utazási iroda által a más adóalanyok termékértékesítése és

²⁵ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak 211. sz. alatt.

²⁶ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak 221. sz. alatt.

szolgáltatásnyújtása jogcímén előzetesen viselt tényleges költségek különbsége, amennyiben ezen ügyletek közvetlenül az utast szolgálják. Amennyiben az előleg összege megegyezik a turisztikai szolgáltatás árával vagy árának egy jelentős részével, és az iroda még nem viselt semmiféle tényleges költséget, vagy csak e szolgáltatás teljes egyedi költségének egy korlátozott részét, illetve ha az utazásnak az iroda által viselt tényleges egyedi költsége nem határozható meg az előleg fizetésének időpontjában, az árrés az iroda által végül is viselendő tényleges összköltség becslése alapján határozható meg. Az ilyen becslés keretében az irodának adott esetben figyelembe kell vennie az előleg beszédése során az általa már ténylegesen viselt költségeket. Az árrés kiszámításához az utazás teljes árából le kell vonni a becsült tényleges összköltséget, az előleg beszédése során fizetendő hűa alapja pedig úgy kapható meg, hogy ezen előleg összegét meg kell szorozni azzal a százalékos aránnyal, amelyet az ily módon meghatározott, előre látható árrés képvisel az utazás teljes árához viszonyítva.

64. A Bíróság (negyedik tanács) 2018. december 19-i ítélete (a Bundesfinanzhof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Alpenchalets Resorts GmbH kontra Finanzamt München Abteilung Körperschaften (C-552/17. sz. ügy)²⁷

1) A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 306–310. cikkét úgy kell értelmezni, hogy egy harmadik személyektől bérelt üdülőnek egy utazási iroda általi pusztá rendelkezésre bocsátása, illetve egy üdülő kiegészítő szolgáltatásokkal együtt történő ilyen rendelkezésre bocsátása e kiegészítő szolgáltatások jelentőségétől függetlenül önmagában is az utazási irodákra vonatkozó különös szabályozás hatálya alá tartozó egységes szolgáltatásnak minősül.

2) A 2006/112 irányelv 98. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az utazási irodának az ezen irányelv 307. cikke hatálya alá tartozó azon szolgáltatására, amelynek lényege üdülők rendelkezésre bocsátása, nem alkalmazható kedvezményes adómérték, illetve az ezen előbbi rendelkezésben szereplő kedvezményes adómértékek egyike sem.

65. A Bíróság (tizedik tanács) 2018. december 19-i ítélete (a Commissione Tributaria Provinciale di Cagliari [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Francesca Cadeddu kontra Agenzia delle Entrate – Direzione provinciale di Cagliari, Regione autonoma della Sardegna, Regione autonoma della Sardegna – Agenzia regionale per il lavoro (C-667/17. sz. ügy)²⁸

Az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1260/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2006. július 11-i 1083/2006/EK tanácsi rendelet 2. cikkének 4. pontjával összefüggésben értelmezett 80. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti adójogi szabályozás, mint amelyről az alapügyben szó van, amely a természetes személyek jövedelemadóval terheli az érintett operatív program irányító hatósága által az említett rendelet 2. cikkének 3. pontja szerint kiválasztott projekt végrehajtásával megbízott állami hatóság által ösztöndijakként megítélt és az európai strukturális alapokból finanszírozott összegeket.

²⁷ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak 4. sz. alatt.

²⁸ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 3. szám, Közigazgatási ügyszak 40. sz. alatt.

66. A Bíróság (tizedik tanács) 2018. december 19-i ítélete (a Tribunalul Mureş [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Virgil Mailat, Delia Elena Mailat, Apcom Select SA elleni büntetőeljárás (C-17/18. sz. ügy)²⁹

1) A „vagyon egészben vagy részben történő átruházásának” a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 19. cikke értelmében vett fogalmát úgy kell értelmezni, hogy abba nem tartozik bele egy olyan ügylet, amely által egy kereskedelmi céllal üzemeltetett ingatlant az ezen üzemeltetéshez használt valamennyi berendezéssel és fogyóeszközzel haszonbérbe adnak, még akkor sem, ha a bérlő ugyanazon név alatt folytatja az üzemeltetést.

2) A 2006/112/EK irányelv 135. cikke (1) bekezdésének l) pontját úgy kell értelmezni, hogy egy kereskedelmi tevékenység céljára szolgáló ingatlanra, valamint az e tevékenységhez szükséges valamennyi berendezésre és fogyóeszközre vonatkozó haszonbérleti szerződés olyan egyetlen szolgáltatásnak minősül, amelyben az ingatlan haszonbérbe adása a főszolgáltatás.

67. A Bíróság (kilencedik tanács) 2019. január 10-i ítélete (a Korkein hallinto-oikeus [Finnország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – az A Oy által indított eljárás (C-410/17. sz. ügy)³⁰

1) A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 14. cikke (1) bekezdésével és 24. cikke (1) bekezdésével együttesen értelmezett 2. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontját úgy kell értelmezni, hogy ha bontási szerződés értelmében a szolgáltatásnyújtó, vagyis a bontási munkákat végző társaság, bontási munkák végzésére köteles, és, amennyiben a bontási hulladék fémtörmelékot tartalmaz, továbbértékesítheti e fémtörmelékot, e szerződés magában foglal egy ellenérték fejében nyújtott szolgáltatást, azaz a bontási munkák elvégzését, és ezenkívül egy ellenérték fejében történő termékértékesítést, vagyis az említett fémtörmelék értékesítését, ha a vevő, vagyis e társaság ezen értékesítéshez egy értéket rendel, amelyet figyelembe vesz a bontási munkák elvégzéséért ajánlott ár meghatározásakor; ugyanakkor az említett értékesítést csak akkor terheli hozzáadottérték-adó, ha adóalanyként eljáró személy vagy szervezet teljesíti.

2) A 2006/112 irányelv 14. cikke (1) bekezdésével és 24. cikke (1) bekezdésével együttesen értelmezett 2. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontját úgy kell értelmezni, hogy ha szétszerelési célú vételről szóló szerződés értelmében a vevő, vagyis a bontási munkákat végző társaság, szétszerelendő terméket vásárol, és kötbér kikötése mellett kötelezettséget vállal arra, hogy e terméket a szerződésben meghatározott határidőn belül szétszereli és eltávolítja, valamint a hulladékot elszállítja, e szerződés ellenérték fejében történő termékértékesítést, vagyis szétszerelendő termék értékesítését tartalmazza, amely csak akkor hozzáadottértékadó-köteles, ha adóalanyként eljáró személy vagy szervezet teljesíti, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia. Ha a vevő köteles szétszerelni és eltávolítani e terméket, valamint az így keletkező hulladékot elszállítani, ezzel konkrétan az eladó igényét kielégíteni – amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia –, e szerződés ezenkívül ellenérték fejében nyújtott szolgáltatást, vagyis a bontási vagy szétszerelési és szállítási munkákat is magában foglal, ha e vevő ezen szolgáltatásnyújtáshoz egy értéket rendel, amelyet a szétszerelendő termék vételárát csökkentő tényezőként figyelembe vesz az általa ajánlott árban, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.

Munkaügyi ügyszak

14. A Bíróság elnökének 2018. november 15-i végzése (a Juzgado de lo Social no 33 de Barcelona [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-279/18. sz. ügy)³¹

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

²⁹ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 5. szám, Közigazgatási ügyszak 79. sz. alatt.

³⁰ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak 208. sz. alatt.

³¹ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 8. szám, Munkaügyi ügyszak 37. sz. alatt.

15. A Bíróság (negyedik tanács) 2018. december 13-i ítélete (az Arbeitsgericht Verden [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Torsten Hein kontra Albert Holzkamm GmbH & Co. (C-385/17. sz. ügy)³²

1) A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkének (1) bekezdését, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája 31. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, és amely a szabadság idejére járó díjazás kiszámítása céljából lehetővé teszi, hogy kollektív szerződés útján figyelembe vegyék az abból eredő bércsökkenést, hogy a referencia-időszak során a csökkentett munkarend miatt bizonyos napokon nem történt tényleges munkavégzés, aminek következtében a munkavállaló az őt a 7. cikk (1) bekezdése alapján megillető minimális éves szabadságának időtartamára a munkavégzési időszak alatt kapott rendes munkabéternél alacsonyabb összegű szabadságra szóló fizetést kap. A kérdést előterjesztő bíróságnak a nemzeti szabályozást a lehető legnagyobb mértékben a 2003/88 irányelv szövege és célja alapján kell értelmeznie úgy, hogy az említett 7. cikk (1) bekezdésében előírt minimális szabadság címén a munkavállalóknak fizetett szabadságra szóló fizetés ne legyen alacsonyabb a munkavállalók által a tényleges munkavégzési időszakokban kapott rendes munkabér átlagánál.

2) A jelen ítélet időbeli hatályát nem kell korlátozni, és az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy a nemzeti bíróságok az építőipari kollektív szerződés fizetett szabadságra vonatkozó rendelkezéseinek jogszerűségét megerősítő nemzeti legfelsőbb bírósági ítélezési gyakorlat tekintetében a munkáltatóknak a nemzeti jog alapján bizalomvédelmet biztosítsanak.

Polgári ügyszak

13. A Bíróság elnökének 2018. október 26-i végzése (a Bundesgerichtshof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-135/18. sz. ügy)³³

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

14. A Bíróság elnökének 2018. november 22-i végzése (az Audiencia Provincial de Almería [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-232/18. sz. ügy)³⁴

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

15. A Bíróság (negyedik tanács) 2018. december 6-i ítélete (a Supremo Tribunal de Justiça [Portugália] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – J. Portugal Ramos Vinhos SA kontra Adega Cooperativa de Borba CRL (C-629/17. sz. ügy)³⁵

A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy meg kell tagadni az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló olyan szómegjelölésből álló védjegy lajstromozását, amely borászati termékeket jelöl, és földrajzi nevet foglal magában, amennyiben e megjelölés többek között egy olyan kifejezést tartalmaz, amelyet egyrésztől szokásosan használnak azon létesítmények vagy helyiségek megjelölésére, amelyekben ilyen termékeket állítanak elő, és amely másrésztől az egyik olyan szóelem, amely a védjegybejelentést benyújtó jogi személy megnevezését alkotja.

³² A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 10. szám, Munkaügyi ügyszak 43. sz. alatt.

³³ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 7. szám, Polgári ügyszak 37. sz. alatt.

³⁴ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 8. szám, Polgári ügyszak 44. sz. alatt.

³⁵ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 2. szám, Polgári ügyszak 6. sz. alatt.

16. A Bíróság (első tanács) 2018. december 19-i ítélete (a Bundespatentgericht [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – S kontra EA, EB, EC (C-367/17. sz. ügy)³⁶

A mezőgazdasági termékek és élelmiszerek földrajzi jelzéseinek és eredetmegjelöléseinek oltalmáról szóló, 2006. március 20-i 510/2006/EK tanácsi rendeletnek – az 510/2006 rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2006. december 14-i 1898/2006/EK bizottsági rendelet 8. cikkével együttesen értelmezett – 4. cikke (2) bekezdésének e) pontját, valamint a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló, 2012. november 21-i 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikke (1) bekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy a valamely oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel jelölt terméknek az előállítási területen történő csomagolására vonatkozó követelményt az említett 4. cikk (2) bekezdésének e) pontja alapján igazoltnak kell tekinteni, ha az a termék minősége megőrzésének, származása garantálásának vagy az oltalom alatt álló földrajzi jelzés termékleírásában foglaltak ellenőrzése biztosításának szükséges és arányos eszközét képezi. A nemzeti bíróság feladata értékelni, hogy a „Schwarzwälder Schinken” oltalom alatt álló földrajzi jelzést illetően e követelményt a fent említett célok valamelyike kellőképpen igazolja-e.

17. A Bíróság (negyedik tanács) 2018. december 19-i ítélete (a Högsta domstolen [Svédország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – az Imran Syed elleni büntetőeljárás (C-572/17. sz. ügy)³⁷

Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy olyan áruk valamely kereskedő általi raktározása, amelyeken a raktározás helye szerinti tagállamban szerzői jogi védelem alatt álló motívum van elhelyezve, az e rendelkezés által meghatározott értelemben vett kizárólagos terjesztési jog megsértését képezheti, amennyiben e kereskedő a szerzői jogi jogosult engedélye nélkül kínál valamely üzletben értékesítésre az általa raktáron tartott árukkal azonos árukat, és a raktáron tartott árukat valóban az azon tagállam területén történő értékesítésre szánják, ahol e motívum védelem alatt áll. A raktározás és az értékesítés helye közötti távolság önmagában nem lehet döntő tényező annak megállapításánál, hogy a raktáron tartott árukat e tagállam területén történő értékesítésre szánják-e.

Gazdasági ügyszak

7. A Bíróság elnökének 2018. október 26-i végzése (a Handelsgericht Wien [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-289/18. sz. ügy)³⁸

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

8. A Bíróság elnökének 2018. november 7-i végzése (a Tribunal de première instance francophone de Bruxelles [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-730/17. sz. ügy)³⁹

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

9. A Bíróság hetedik tanácsa elnökének 2018. november 8-i végzése (a Budai Központi Kerületi Bíróság [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme)

³⁶ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évfolyam 10. szám, Polgári ügyszak 52. sz. alatt.

³⁷ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 1. szám, Polgári ügyszak 2. sz. alatt.

³⁸ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 9. szám, Gazdasági ügyszak 38. sz. alatt.

³⁹ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 4. szám, Gazdasági ügyszak 18. sz. alatt.

(C-227/18. sz. ügy)⁴⁰

A hetedik tanács elnöke elrendelte az ügy törlését.

10. A Bíróság elnökének 2018. november 8-i végzése (a Landgericht Hamburg [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-557/18. sz. ügy)⁴¹

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

11. A Bíróság (hetedik tanács) 2018. november 28-i végzése (a Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Powszechna Kasa Oszczędności (PKO) Bank Polski S. A. kontra Jacek Michalski (C-632/17. sz. ügy)⁴²

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 7. cikkének (1) bekezdését, valamint a fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 10. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi fizetési meghagyásról szóló végzésnek valamely bank banki könyvi kivonatán mint a fogyasztói hitelmegállapodásból eredő követelés fennállását igazoló tényezően alapuló kibocsátását, amikor a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem tárgyában eljáró bíróság nem rendelkezik jogosultsággal arra, hogy e megállapodás feltételeinek esetlegesen tisztességtelen jellegét megvizsgálja, és megbizonyosodjon afelől, hogy e megállapodásban szerepelnek az említett 10. cikkben említett információk, amennyiben az ilyen végzéssel szembeni ellentmondás benyújtásához való jog gyakorlásának szabályai nem teszik lehetővé azon jogok tiszteletben tartásának biztosítását, amelyek a fogyasztót ezen irányelvek alapján megilletik.

Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt

VI. A Törvényszék 2018. november 15-i végzése – Intercontact Budapest kontra CdT (T-809/17. sz. ügy)⁴³

1) A Törvényszék a keresetet elutasítja.

2) Mindegyik fél maga viseli saját költségeit.

A Kúria uniós jogi tárgyú határozatai

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

⁴⁰ A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 8. szám, Gazdasági ügyszak 35. sz. alatt.

⁴¹ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 1. szám, Gazdasági ügyszak 1. sz. alatt.

⁴² A kérdést l.: Hírlevél IX. évfolyam 4. szám, Gazdasági ügyszak 15. sz. alatt.

⁴³ A keresetet l.: Hírlevél IX. évfolyam 3. szám, Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt IV. sz. alatt.

Kfv.IV.38.059/2017/5.

A tartózkodási engedély feltételei között a munkavállalói státusz elismeréséhez valós és tényleges munkavégzés igazolására van szükség.

Jelen ügyben a felülvizsgálati kérelem alapján a Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felperes munkavégzése ténylegességét illetően az alperes okszerű következtetést vont-e le.

Mindkét fokon eljáró hatóság a tartózkodási engedély visszavonását a 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) 18. § (1) bekezdés a) pontjára alapította, az alperes megítélése szerint a Harmtv. 13. § (1) bekezdés d) és f) és g) pontjaiban írtakat nem teljesíti a felperes.

A Harmtv. 13. § (1) bekezdés d) pontja szerint három hónapot meghaladó tartózkodás céljából az a harmadik országbeli állampolgár utazhat be, illetve három hónapot meghaladó időtartamig az a harmadik országbeli állampolgár tartózkodhat Magyarországon területén, aki igazolja beutazása és tartózkodása célját, míg az f) pont értelmében tartózkodása teljes időtartamára rendelkezik a lakhatását és megélhetését, valamint a kiutazás költségeit is biztosító anyagi fedezettel és a g) pont szerint az egészségügyi ellátások teljes körére biztosítottnak minősül, vagy egészségügyi ellátásának költségeit biztosítani tudja.

Az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy a Harmtv. 20. § (1) bekezdés a) pontja azt is előírja, hogy keresőtevékenység folytatása céljából tartózkodási engedélyt az a harmadik országbeli állampolgár kaphat, akinek tartózkodási célja, hogy a foglalkoztatásra irányuló jogviszony alapján, ellenérték fejében, más részére, illetve irányítása alatt tényleges munkát végezzen. Tekintettel arra, hogy a Harmtv. a harmadik országok állampolgárai Európai Unió belüli szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát szabályozó uniós joganyagnak való megfelelést szolgálja, az Európai Unió Bíróságának releváns ítélkezési gyakorlata is figyelembe veendő jelen esetben. Az Európai Unió Bíróságának esetjoga szintén megerősíti, hogy a munkavállalói státusz elismeréséhez valós és tényleges munkavégzés igazolására van szükség (lásd többek között az 53/81 sz. Levin kontra Staatssecretaris van Justitie ügyben, valamint a C-357/89 V. J. M. Raulin kontra Minister van Onderwijs en Wetenschappen ügyben hozott ítéleteket).

A 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 339/B. §-a értelmében mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási határozat akkor tekintendő jogszerűnek, ha a közigazgatási szerv a tényállást kellő mértékben feltárta, az eljárási szabályokat betartotta, a mérlegelés szempontjai megállapíthatóak és a határozat indokolásából a bizonyítékok mérlegelésének okszerűsége kitűnik.

A Kúria szerint a felperesi munkáltató tényleges tevékenységének, illetve annak – munkavállalót igénylő – megkezdése hiányából az alperes okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes tényleges munkát nem végez. A munkáltatói tevékenység ténylegességét a felperes az eljárásban nem bizonyította, a felülvizsgálati kérelemben nem tudta indokolni. Életszerűtlen olyan feltételezés, hogy egy vállalkozás megkezdéséhez foglalkoztatásra irányuló jogviszonya van ugyan egy munkavállalónak, de tényleges munkavégzésére meghatározatlan ideig még sincsen szükség. Ennek ellenkezőjét a felperes nem bizonyította, vagyis azt, hogy munkát végezne. Ha viszont munkavégzési tevékenysége nincsen, akkor a Harmtv. 20. § (1) bekezdés a) pontja szerinti jogszabályi feltételnek nem tud megfelelni.

Kfv.I.35.048/2018/13.

Közösségi termékértékesítés és belföldi termékbeszerzés Áfa tv-beli megítélése.

A háromszögűletek megítélésével kapcsolatban egy kialakult és következetesen követett gyakorlata van az Unió Bíróságának, így a például a C-386/16 számú ügyben is rögzítette: „Ami az alapügyben szóban forgóhoz hasonló ügyleteket illeti, amelyek két egymást követő, egyetlen Közösségen belüli szállítással járó termékértékesítési láncot alkotnak, a Bíróság ítélkezési gyakorlatából egyrészt az következik, hogy a Közösségen belüli szállítás e két termékértékesítés közül csak az egyikhez

kapcsolódhat, amely ebből következően a héa-irányelv 138. cikkének (1) bekezdése alapján egyedül mentesül az adó alól. Másrészt annak meghatározása érdekében, hogy a két termékértékesítés közül melyikhez kell a Közösségen belüli szállítást hozzárendelni, a jelen ügy valamennyi különös körülményének átfogó értékelését kell lefolytatni. Ezen értékelés során különösen azt kell meghatározni, hogy mely időpontban következett be a termékkel való tulajdonosként történő rendelkezés jogának a végső vevő javára való második átruházása. Ugyanis abban az esetben, ha e rendelkezési jog második átruházására, azaz a második értékesítésre a Közösségen belüli szállítás megtörténte előtt kerül sor, azt nem lehet az első vevő javára történt első termékértékesítéshez rendelni. A két egymást követő, egyetlen Közösségen belüli szállítással járó termékértékesítés esetében annak meghatározása érdekében, hogy a két termékértékesítés közül melyikhez kell e szállítást hozzárendelni, meg kell állapítani, hogy az említett szállításra a második értékesítést követően került-e sor. Ha arra a második értékesítést követően került sor, csak a második értékesítés minősülhet Közösségen belüli termékértékesítésnek, és adott esetben csak az részesülhet a héa-irányelv 138. cikkének (1) bekezdésében előírt adómentességben.” (33.-37. pontok) A fenti szempontú értékelést mind az adóhatóság és a bíróság is helyesen végezte el és állapította meg a felperesi értékesítés teljesítési helyét Magyarországra, ebből következően került sor az áfa felszámítására.

Ami a beszerzést terhelő áfa levonás jogát illeti ott sem tévedett az elsőfokú bíróság sem a tényállás megállapításakor, sem pedig a jogi következtetések levonásakor. A láncügylet minden elemét feltárta, valamennyi szereplőt megvizsgált, elemezte azok személyi, tárgyi feltételeit, a felperesnek a beszerzésben betöltött szerepét, magatartását, az általa végzett ellenőrzési cselekményeket és mindezekből helytállóan következtetett a felperes szerepére.

A tényállásban szereplő láncolatosságot csalási séma kialakulása nem új keletű, de Magyarországon az uniós csatlakozását követően vált egyre elterjedtebbé. Ennek egyik válfaja a körbeszámlázásos csalás, melyben a láncolat végén szereplő cég a termékeket nem a hazai piacon értékesíti, hanem egy közösségen belüli termékértékesítést hajt végre, a kiinduló cég felé. Ezzel a jelenséggel az Európai Unió Bírósága már több döntésében foglalkozott, az első ilyen típusú döntésében kimondta (Garage Molenheide BVBA), hogy az adóalanyok áfa visszatérítéséhez való jog csupán a jogszerű esetekre irányadó. Ezt követően az Optigen, Federation és Kittel ügyekben fejtette ki a körhinta ügyletekkel kapcsolatos álláspontját és jutott arra következtetésre, hogy azon kereskedőknek, akik minden tőlük ésszerűen elvárható intézkedést megtesznek annak érdekében, hogy az ügyleteik ne valósítsanak meg – akár a HÉA, akár más adó tekintetében elkövetett – adókijátszást, nem veszíthetik el az áfa levonásához való jogukat. Ugyanakkor ezen körülmények vizsgálatát minden esetben a nemzeti hatóságok feladatává tette, mint ahogy azt is, hogy meghatározzák azokat az intézkedéseket amelyek az ésszerűség követelményét kielégítik.

A Kúria számos ítéletében elvi élel kifejtette már, hogy többszereplős láncügyletek esetében az adóhatóságnak joga van a láncban hátrább álló gazdasági szereplők vizsgálatára és az abból levont következtetések figyelembe vételére az éppen vizsgált adózói eljárásában is. A perben rendelkezésre álló adatok, iratok, bizonyítékok figyelembe vételével helyesen állapította meg az adóhatóság és a bíróság, hogy a számlákban foglalt gazdasági esemény az abban írt felek között és módon, a társaságok tekintetében fennálló személyi és tárgyi feltételek hiánya okán, miért nem mehetett végbe.

Az adócsalásban való közreműködés kizárása érdekében az adózónak több irányú ellenőrzést kell végeznie, melybe beletartozik partnere kereskedelmi múltjának ellenőrzése: kiegyensúlyozott-e az árbevétele, vagy hirtelen felpörgő volument mutat, mert ez jellemző az ilyen típusú adócsalásokra. Az is árulkodó ismérv, hogy az eladó és vevő jelentkezése közel azonos időpontra esik és mindannyian azonos terméket árulnak, illetve keresnek. A kialakult vételi és eladási ár közötti különbség egy állandó haszonkulcsot mutat, függetlenül az áru minőségétől, mennyiségétől, illetve a gazdasági környezettől, annak változásától, a kereskedés a céggel semmilyen üzleti kockázatot nem jelent a fél részére. Célszerű utána nézni, hogy rendelkezik-e az eladó független féltől származó kerekedői ajánlással.

Mindeme információknak a megszerzése nem igényelt a felperestől nyomozói tudást, hiszen a kereskedő partnerek cégkivonatának, mérlegeinek ellenőrzése ezekre választ ad. Egy olyan vállalkozásnak pedig, mely már hosszabb idő óta a kereskedelembe tevékenykedik, fel kell tudnia

ismernie a fentebb említett kapcsolatfelvételt és kereskedelemre vonatkozó gyanús elemeket. A felperes ezeket a csalás kizárására vonatkozó ellenőrzési cselekményeket elmulasztotta, csupán a cég létezésére vonatkozó információkkal megelégedett, mely azonban nem elegendő az ésszerűen elvárható követelményszint teljesítéséhez.

Az is az adócsalásban való részvételét erősíti, hogy sem a beszállítással, sem pedig az eladással összefüggésben fuvar költsége nem merült fel, azt minden esetben eladói vagy vevői viselték. Ez sem a „normális” kereskedői kapcsolat jellemzője. Azzal, hogy nem jegyezte fel a beszállító fuvarszközök rendszámát elősegítette az áruk eredetének, útjának elfedését. Mindezen magatartások segítséget nyújtottak az adókijátszás elkövetőinek és ezáltal a felperes az adókijátszás részesévé vált. Okszerűen, a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt előírások helyes alkalmazásával jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a felperes az adókijátszásról tudott, abban részt vett.

Kfv.I.35.050/2018/14.

Közösségi termékértékesítés és belföldi termékbeszerzés Áfa tv-beli megítélése.

A számlakibocsátó számláira alapított adólevonási jog gyakorolhatóságának értékelése során az adóhatóságnak azt kellett vizsgálnia, hogy felperes magatartása (adólevonás) törvényes joggyakorlás volt-e. Az ellenőrzés során az adóhatóságnak kell feltárni és bizonyítani azokat a tényeket, körülményeket, adatokat, amelyek megalapozzák a jogsértés megállapítását, és az ezek miatt indított hatósági eljárást. Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az adóhatóság döntését széles körű bizonyítási eljárás alapján hozta meg (ellenőrzések, kapcsolódó vizsgálatok, dokumentumok, nyilatkozatok beszerzése, külföldi jogsegély), amelyekről határozataiban a Ket. 72.§ (1) bekezdés ea) pontjában foglaltaknak megfelelően számot adott.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok minősítését is vizsgálta, megállapítva, hogy azokat a revízió és az alperes is egyenként, és összességükben értékelte. Az alperes alappal rögzítette, hogy a számlakibocsátók számláiban feltüntetett gazdasági események a számla tartalmakkal egyezően nem történtek meg, a felek számlázási láncolat tagjaként adókijátszást valósítottak meg. Az elsőfokú bíróság a Pp. 206.§ (1) bekezdése alapján vizsgálta a hatóság részéről folytatott bizonyítási eljárást, bizonyítékértékelést, a számlák szerinti teljesítések hiányát okszerűen bizonyító tényeket. A felperesnek a perben bizonyítania kellett, hogy a számlakibocsátók teljesítették a számlákban foglaltakat, továbbá, hogy magatartása körütekintő volt, az ésszerűen elvárható intézkedések megtörténtek részéről.

A Kúria számos ítéletében elvi élel kifejtette már, hogy többszereplős láncügyletek esetében az adóhatóságnak joga van a láncban hátrább álló gazdasági szereplők vizsgálatára, és az abból levont következtetések figyelembe vételére az éppen vizsgált adózói eljárásában is. A perben rendelkezésre álló adatok, iratok, bizonyítékok figyelembe vételével helyesen állapította meg az adóhatóság, hogy a számlákban foglalt gazdasági esemény az abban írt felek között és módon, a társaságok tekintetében fennálló személyi és tárgyi feltételek hiánya okán, miért nem mehetett végbe.

Az általános forgalmi adó levonási ügyekben az Európai Unió Bírósága és az azon alapuló, azt követő kúriai gyakorlatban kialakultak olyan standardizált elemek amelyek gátját képezik a levonási jog gyakorlásának.(az ügyletek gazdasági racionalitásának hiánya, tényleges gazdasági kockázat hiánya, kismértékű haszonkulcs alkalmazása, adóminimalizálásra való törekvés, a beszerzésekért történő fizetés „fordított útja”, személyi összefonódások, a gazdasági esemény nem független felek közötti jellemzőkkel bír, személyi, tárgyi feltételek hiánya, beszállító társaságok dokumentációjának hiánya, eltűnő, utóbb dokumentációk hiánya miatt levizsgálhatatlan vállalkozások, a társaságok képviselői elérhetetlenek, a gazdasági eseményekben „résztvevők” információ hiánya, részletesen a gazdasági eseményről nyilatkozni nem tudnak, egyetlen kereskedői kapcsolat jelenléte) Ezek a standardizált elemek nagyon nagy számban fordultak elő a perbeli ügyben. A Kúria ebből a kiinduló pontból vizsgálta a jogerős ítéletben foglaltakat, azt megmérte a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem által részletesen kifejtettek ismeretében és úgy ítélte meg, hogy jogszerű az ítélet.

Az elsőfokú bíróság vizsgálta azt is, hogy felperes megtette-e az ésszerű intézkedéseket annak

érdekében, hogy felismerje, hogy adókiadás, illetve adócsalás részesévé válik az érintett ügyletekben. Ezzel kapcsolatos álláspontját is rögzítette, melyet a Kúria oszt. Az adóhatóság és a bíróság eljárása nem ellentétes az Európai Unió Bírósága állandó ítélkezési gyakorlatával, hiszen a C-324/11. számú (Tóth ügy) ügyben is kimondta: „Ha az adóhatóság konkrét bizonyítékokkal szolgál a csalás fennállásáról, sem a 2006/112. irányelvvel, sem pedig az adósemlegesség elvével nem ellentétes, ha a nemzeti bíróság az adott ügyben szereplő összes körülmény átfogó vizsgálata során ellenőrzi, hogy a számlakibocsátó maga teljesítette-e a szóban forgó ügyletet.”

Kifogástalanul ítélte meg az elsőfokú bíróság az Srl.-l kapcsolatos jogügyletet is, a rendelkezésre álló bizonyítékokból az 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban Áfa tv.) 26-27. §-ai alkalmazásának szükségessége fennállt, a háromszögügyletet kizárólag ez alapján lehetett megítélni. A felperesnek a rendelkezésre álló CMR alapján észlelnie kellett, hogy az áru kiszállítására nem a vevő államába, hanem attól eltérő közösségi tagállamba valósult meg, erre figyelemmel az Áfa tv. 26- 27.§-ai alkalmazása kizárásához, az Áfa tv. 89. §-nak feltételeinek teljesüléséhez a fuvarozás körülményeit vizsgálnia kellett volna.

Az Áfa tv. 89.§ (1) bekezdésének alkalmazása során a Kúria irányadónak tekintette, hogy kizárólag akkor vonatkozik adómentesség a Közösségen belüli termékértékesítésre, ha a termékkel való tulajdonosként történő rendelkezési jog átszáll a vevőre, és az értékesítő igazolja, hogy e terméket feladták vagy elszállították egy másik tagállamba, és a termék e feladás vagy szállítás során ténylegesen elhagyta a termékértékesítés helye szerinti tagállam területét (pl. C-409/04. Teleos-ítélet 42., C-273/11. Mecsek-Gabona-ítélet 31. pontjai).

A gazdasági esemény megvalósulásának igazolására alkalmas tényeknek tekinthetők a számlabefogadóra vonatkozó adatok, adószáma, fellelhetősége, bevallása, a CMR-ek megléte. Az is leszögezhető, hogy a tagállami vevő adóbevallása és befizetése, adott esetben a fizetési kötelezettség nem teljesítése, nem teszi kétségtelenné az értékesítés megtörténtét, de a közösségi termékértékesítés megtörténtének igazolásához a teljes, komplex tényállás vizsgálata szükséges. Ennek a feladatának az adóhatóság eleget tett, hiszen nem csupán a felperesnél fellelhető adatokat vette figyelembe, hanem megkereste a külföldi társhatóságot a vevő létezésének, szerepének felderítése érdekében, vizsgálta a szállítás körülményeit. Feltárta, hogy a közösségi termékértékesítés miatt nem mehetett végbe a felperes által előadottak alapján, a vevő és képviselője személyében rejlő bizonytalanság, a fuvarozói dokumentumoknak a hiánya együttesen okszerűen vezettek a perben levont következtetések jogszerűségére. Ezen hiányosságok jelentőségének ellensúlyozására nem volt elegendő a felperesnél fellelhető CMR, annál is inkább mert az áru átvétel vevő általi elismerése az első CMR példányon aggályos. Bár az alperesi határozat kifejezetten nem utal a felperesi tudattartalomra, de a Kúria álláspontja szerint a feltárt tényállás, a rendelkezésre álló bizonyítékok elegendők annak rögzítéséhez, hogy a felperes tudott az adókiadásban való részvételéről, és ezzel összefüggésben helytállóan foglalta össze az elsőfokú bíróság a felperessel szemben támasztott ésszerűen elvárható intézkedési kötelezettségek tartalmát is.

Az elsőfokú bíróságnak a felperes által vallott közösségen belüli értékesítés adómentességének jogszerűségéről kellett döntenie, amely feltételei fennállását egyértelműen a felperesnek kellett volna bizonyítania, de annak nem tudott eleget tenni.

Kfv.V.35.179/2018/8.; Kfv.V.35.357/2018/9.; Kfv.V.35.079/2019/7.

Valótlan tartalmú okiratok az adóhatósági megállapítások megdöntésére nem alkalmasak.

Az Európai Unió Bírósága ítéletei nyomán kialakult nemzeti bírósági gyakorlat [Kfv.V.35.159/2017/4., Kfv.I.35.122/2017/5.] értelmében a felperest terhelő bizonyítási kötelezettség nem haladhatja meg az adómentesség alkalmazásához szükséges mértéket, azonban az az adózótól megkövetelhető, hogy jóhiszeműen járjon el, és hozzon meg minden tőle ésszerűen elvárható intézkedést annak érdekében, hogy az általa bonyolított ügylet ne vezessen adókiadásához. A felperes nem bizonyosodott meg közösségi partnere valódi működéséről, a fuvarozás körülményeiről, az áru kiszállítása hiányában az ügylet alapján adófizetésre köteles.

Kfv.I.35.620/2018/7.

A bizonyítási kötelezettségről történő bírói kioktatás terjedelme. Láncértékesítés vizsgálati szempontjai.

Az elsőfokú bíróság a láncügylet minden elemét feltárta, valamennyi szereplőt megvizsgált, elemezte azok személyi, tárgyi feltételeit, a felperesnek a beszerzésben betöltött szerepét, magatartását, az általa végzett ellenőrzési cselekményeket és mindezekből helytállóan következtetett a felperes szerepére.

A tényállásban szereplő láncolatossági csálási séma kialakulása nem új keletű, de Magyarországon az uniós csatlakozását követően vált egyre elterjedtebbé. Ezzel a jelenséggel az Európai Unió Bírósága már több döntésében foglalkozott, az első ilyen típusú döntésében kimondta (Garage Molenheide BVBA), hogy az adóalanyok áfa visszatérítéséhez való jog csupán a jogszerű esetekre irányadó. Ezt követően az Optigen, Federation és Kittel ügyekben fejtette ki a körhinta ügyletekkel kapcsolatos álláspontját és jutott arra következtetésre, hogy azon kereskedőknek, akik minden tőlük ésszerűen elvárható intézkedést megtesznek annak érdekében, hogy az ügyleteik ne valósítsanak meg – akár a HÉA, akár más adó tekintetében elkövetett – adókijátszást, nem veszíthetik el az áfa levonásához való jogukat. Ugyanakkor ezen körülmények vizsgálatát minden esetben a nemzeti hatóságok feladatává tette, mint ahogy azt is, hogy meghatározzák azokat az intézkedéseket, amelyek az ésszerűség követelményét kielégítik.

A Kúria számos ítéletében elvi érveléssel kifejtette már, hogy többszereplős láncügyletek esetében az adóhatóságnak joga van a láncban hátrább álló gazdasági szereplők vizsgálatára és az abból levont következtetések figyelembe vételére az éppen vizsgált adózói eljárásában is. A perben rendelkezésre álló adatok, iratok, bizonyítékok figyelembe vételével helyesen állapította meg az adóhatóság és a bíróság, hogy a számlákban foglalt gazdasági esemény az abban írt felek között és módon, a társaságok tekintetében fennálló személyi és tárgyi feltételek hiánya okán, miért nem mehetett végbe. Az elsőfokú bíróság ítélete elemezte és az indokolás 16.-21. oldaláig részletesen ismerteti ezeket tényállási elemeket és az azokat alátámasztó bizonyítékokat és helytálló az az összegző értékelése is, mely szerint ez a konstrukció a beszerzési útvonal leplezésére irányult és azt szolgálta, hogy a felperes előtt a láncolatban szereplők által meg nem fizetett általános forgalmi adót a felperes visszaigényelhesse.

Azok a hivatkozások, hogy a felperesi értékesítésnek milyen volumenét képezték a perbeli gazdasági társaságokon keresztüli beszerzések, illetve az élősertés áfa mérték csökkenése következtében forgalma inkább nőtt, mint csökkent nem alkalmasak a perbeli megállapítások megdöntésére. A bünygyi nyomozati iratok beszerzésének elmaradása sem teszi jogszabályellenessé a bírói ítéletet, mert a közigazgatási perben a bíróság feladata a határozat jogszerűségének megállapítása. Ezt pedig a határozatban rögzített tényállás és azt igazoló, alátámasztó bizonyítékok ellenőrzésével végzi el a bíróság.

Kfv.I.35.218/2018/7.; Kfv.I.35.630/2018/5.

A rendeltetés ellenes joggyakorlás csak a lánc/háromszög ügylet valamennyi szereplője tevékenységének bemutatásával, valamennyi tény, körülmény összevetésével állapítható meg. Az egyes adóalanyok láncban belüli szerepéről megalapozott következtetés azonban csak a tények, körülmények egyedi értékelésével vonható le.

A perbeli esetben az alperes az 2003. évi XCII. tv. (a továbbiakban: Art.) 2.§ (1) bekezdésére alapozva tagadta meg a felperes adólevonási jogát. Az Art. szabályozása általánosságban határozza meg a rendeltetésellenes joggyakorlást, pontos elhatárolást, hogy az milyen magatartással valósul meg és mely körülmények fennállása esetén állapítható meg, nem ad, a jogalkalmazóra bízva a konkrét eset releváns tényállási elemeinek értékelése alapján annak meghatározását. E törvényi rendelkezés értelmezése során azonban figyelemmel kell lenni az Európai Unió Bíróságának a Halifax (C-255/02), és Part-Service (C-425/06) ügyekben a visszaélészerű magatartás és az adókikerülés kapcsán kifejtett tételeire is. Az Európai Unió Bírósága a Halifax ügyben állította fel először azt a három lépcsős

tesztet, amit a rendeltetésellenes joggyakorlás megállapításakor vizsgálni kell.

E szerint:

- a Héa irányelvben, illetve a nemzeti adótörvényben foglalt feltételeknek formálisan megfelel a gazdasági esemény, de valós gazdasági tartalma nincsen,
- az ügyletek elsődleges célja az adóelőny megszerzése,
- az adóelőnynek ellentétesnek kell lennie a hozzáadott értékadó szabályozás céljával, rendelkezéseivel.

Bármelyik feltétel hiánya kizárja a rendeltetésellenes joggyakorlás megállapítását.

Az ilyen típusú joggyakorlás feltárása csak az alperes által hivatkozott módon, a körülmények teljességének értékelésével, a lánc/háromszög ügylet valamennyi szereplője tevékenységének bemutatásával, valamennyi tény összevetésével állapítható meg.

Az egyes adóalanyoknak a láncon belüli szerepéről megalapozott következtetés azonban csak a tények, körülmények egyediesítésével vonható le. Azt elsőfokú bíróság erre nézve helytállóan határozta meg az alkalmazandó szempontokat:

1) A számla kibocsátója által elkövetett csalásokat vagy szabálytalanságokat megállapító adóhatóságnak – objektív körülmények alapján, és anélkül, hogy a számla címzettjét olyan ellenőrzésre köteleznék, amely nem feladata – kell bizonyítania, hogy e címzett tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy a levonási jog megalapozására hivatkozott ügylet áfacsalás részét képezi, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia (lásd ebben az értelemben: Bonik-ítélet, C-285/11, EU:C:2012:774, 45. pont; LVK – 56 ítélet, C-643/11, EU:C:2013:55, 64. pont).

2) Adott esetben az áfalevonási jogát gyakorolni kívánó adóalanytól az arról való meggyőződés érdekében ésszerűen elvárható intézkedések, hogy az általa teljesített ügyletekkel nem vesz részt az értékesítési láncban korábban eljáró gazdasági szereplő által elkövetett adócsalásban, alapvetően az adott ügy körülményeitől függenek (lásd: Mahagében és Dávid ítélet, C-80/11 és C-142/11, EU:C:2012:373, 59. pont; Jagiełło-végzés, C-33/13, EU:C:2014:184, 37. pont).

3) Az áfalevonási jogát gyakorolni kívánó adóalanyt, amennyiben szabálytalanságra vagy csalásra utaló körülményekről van tudomása, kötelezhetik, hogy a megbízhatóságáról való meggyőződés érdekében tájékozódjon azon másik gazdasági szereplő felől, amelytől termékeket vagy szolgáltatásokat kíván beszerezni, az adóhatóság általános jelleggel nem követelheti meg ezen adóalanytól egyfelől, hogy az arról való meggyőződés érdekében, hogy a korábban teljesített ügyletekkel kapcsolatban nem történt szabálytalanság vagy csalás, ellenőrizze, hogy az e jog gyakorlásának alapjául szolgáló termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó számla kibocsátója rendelkezik-e a szóban forgó termékekkel, és képes-e azok szállítására, illetőleg hogy héa bevallási- és fizetési kötelezettségének eleget tesz-e, vagy másfelől, hogy e vonatkozásban rendelkezzen iratokkal (lásd ebben az értelemben: Mahagében és Dávid ítélet, C-80/11 és C-142/11, EU:C:2012:373, 60. és 61. pont; Stroy trans ítélet, C-642/11, EU:C:2013:54, 49. pont; Jagiełło-végzés, C-33/13, EU:C:2014:184, 38. és 39. pont).

Az elsőfokú bíróság által felülvizsgált alperesi határozat a lánc egészére nézve feltárta-, a bizonyítékok összevetésével kimunkálta annak tiltott adóelőny elérését célzó jellegét. Azt azonban nem mutatta be, hogy mik azok az ésszerűen elvárható intézkedések, amiket a láncon belül a felperesnek meg kellett volna tenni ahhoz, hogy tudjon-, illetve tudhasson minderről. Az elsőfokú bíróság a teszt alkalmazásával erre a hiányosságra mutatott rá.

A jogerős ítélet indokolása az ésszerűen elvárható intézkedésekhez kapcsolható objektív körülmények feltárásának elmaradását róta alperes terhére, azt azonban nem mutatta be, hogy új eljárás keretében azok miért nem tárhatók fel, miért nincs szükség új eljárás lefolytatására. Erre figyelemmel a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érintette, támadott részében hatályon kívül helyezte, az alperesi határozatot az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú adóhatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte. Az új eljárás során az adóhatóságnak meg kell határoznia mik azok az ésszerűen elvárható intézkedések, amelyeket a

felperes elmulasztott, holott azok alapján tudta, vagy tudhatta volna, hogy tiltott adóelőny elérést célzó ügyletben vesz részt. Ezek alapján lesz definiálható az is, hogy a felperes aktív, vagy passzív magatartással volt részese az tiltott adóelőny elérését célzó láncolatnak. A Kúria felhívta az alperes figyelmét, hogy nem felperes kellő körültekintését, hanem a tőle ésszerűen elvárható intézkedések körét kell vizsgálnia. Az ésszerűen elvárható intézkedések ismeretében hozható megalapozott döntés a felperes kérelméről.

Kfv.IV.35.252/2018/5.

A támogatás felhasználásának feltételéül szabott bejelentési kötelezettségek elektronikus nyilvántartásban való teljesítése kapcsán - jogszabály által való további részletezettség hiányában - elvárható a rögzítés tényének saját dokumentálása, ha az elektronikus rendszer megfelelő visszaigazolást kifejezetten nem küldött.

Jelen ügyben a felülvizsgálati kérelem alapján a Kúria azzal a kérdéssel állt szemben, hogy a felperes legalább a megvalósítás napját megelőzően öt nappal kezdeményezte-e a NAKVI informatikai rendszerében a bemutató üzemi programokat érintő módosítások átvezetését. A válaszhoz először meg kellett határozni a felülvizsgálat során alkalmazandó jogot (I.), majd a kúriai döntési hatáskör gyakorlásának kereteit (II.), továbbá mindebből következően kell a felülvizsgálati kérelem alapján dönteni.

I. A perben vitatott, hogy a 65/2011/EU bizottsági rendelet mennyiben alkalmazható, tekintettel a tiltott keresetváltoztatásnak minősítésre. Az alperes hivatkozta a 30. cikk (1) bekezdésének utolsó mondatát, a felperes azonban először csak az első tárgyalást követően a rendelet preambuluma (3) bekezdését. A 30. cikk (1) bekezdésének utolsó mondata szerint „(n)em alkalmazandó azonban csökkentés, ha a kedvezményezett bizonyítani tudja, hogy nem felelős a támogatásra nem jogosult összeg feltüntetéséért”. A preambulom (3) bekezdése szerint viszont a „tagállamoknak olyan ellenőrzési rendszert kell kialakítaniuk, amely biztosítja a támogatási feltételek betartásának hatékony ellenőrzéséhez szükséges összes vizsgálat elvégzését”.

Az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 288. cikke szerint az Unió hatásköreinek gyakorlása érdekében az intézmények rendeleteket, irányelveket, határozatokat, ajánlásokat és véleményeket fogadnak el. A rendelet általános hatállyal bír. Teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: Európai Unió Bírósága) értelmezése szerint az uniós jogforrások rendszerében betöltött szerepükből és jellegükből (közvetlen alkalmazandó természetükből) fakadóan az uniós rendeletek előírásainak közvetlen hatályuk van a nemzeti jogrendszerekben, anélkül hogy a nemzeti hatóságok végrehajtási intézkedéseket fogadnának el (lásd C-316/10. sz. Danske Svineproducenter ügyben hozott ítélet 39. és 40. pontjait, valamint a C-592/11. sz. Anssi Ketelä ügyben hozott ítélet 35. pontját). Az Európai Unió Bírósága ítélkezési gyakorlata továbbá azt is megerősíti, hogy az uniós jog – tagállami közigazgatási bíróságok általi – hivatalból való alkalmazásának lehetőségét a tagállami eljárásjog nem zárhatja ki (lásd az Európai Unió Bírósága -312/93 Peterbroeck, Van Campenhout & Cie SCS v Belgium ügyben hozott ítéletének 20. és 21. pontjait.).

A Kúria szerint tehát az elsőfokú bíróság nem utasíthatja volna el a felperesnek a 65/2011/EU bizottsági rendelet preambuluma (3) bekezdésére történő hivatkozása vizsgálatát, mivel a fentiek szerint a rendelet figyelembe vétele az uniós jogból következő közvetlen kötelezettsége.

Mindezek alapján szükségessé vált a rendeletnek az ügyben való alkalmazhatósági vizsgálata. Először is megállapítható, hogy a hivatkozott preambulom-bekezdés szerinti tételes szabály a rendelet 4. cikkében található, miszerint: „1. A tagállamoknak olyan ellenőrzési rendszert kell kialakítaniuk, amely biztosítja, hogy a támogatási feltételek betartásának eredményes ellenőrzéséhez szükséges összes vizsgálatra sor kerül. 2. E rendelet különleges rendelkezéseinek sérelme nélkül a tagállamok gondoskodnak róla, hogy az uniós és nemzeti jogszabályokban, illetve a vidékfejlesztési programokban megszabott összes támogathatósági feltétel ellenőrizhető legyen több tesztelhető

mutató révén, amelyeket a tagállamok dolgoznak ki.” A szabálytalanság iránti felelősséget illetően még az 5. cikk mértékadó az ügyben, amennyiben, ha „jogosulatlan kifizetésre kerül sor, a kérdéses összeget a kedvezményezett (...) visszafizeti”. E „visszafizetési kötelezettség nem alkalmazható, ha a kifizetésre az illetékes hatóság vagy más hatóság hibájából került sor, és a kedvezményezettrel szemben nem volt elvárható, hogy a hibát felismerje” (5. cikk 3. pontja).

E szabályokat összevetve az alperes által hivatkozott 30. cikk 1. pontja fent idézett utolsó mondatával megállapítható, hogy a felperes felelőssége elsődlegesen, hogy az érdekkörébe eső, vissza nem térítendő támogatás felhasználása körülményeit igazolni tudja. Kétségtelenül az alperes felelőssége is megáll ebben a tekintetben, elsődlegesen az ellenőrzés eredményessége érdekében. Ezen túli további kötelezettsége az informatikai rendszernek a pályázat megvalósításának működ(tet)ése iránt azonban a 65/2011/EU bizottsági rendeletről nem állapítható meg. A rendelet közvetlen alkalmazása tehát szintén a 69/2013. (VII. 29.) VM rendelet (továbbiakban: Jogcímrendelet) kötelezettségeket és felelősséget megállapító szabályok irányadó voltára mutat. A felperes hivatkozása a bizottsági rendelet meghatározott pontjaira tehát ezért – és nem a tiltott keresetkiterjesztés miatt – nem lehet helytálló.

II. A felperes a bejelentés időben megtörténtét, az alperes az általa használt rendszerben való rögzítés hiányát állítja. Az ügy szempontjából tehát a tényállás megállapítása a kérdéses. Ebben a tekintetben a Kúriának vizsgálnia kellett saját hatásköre terjedelmét.

A régi Pp. 275. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A Kúria több eseti döntésében kimondta, hogy a felülvizsgálati eljárásban – annak rendkívüli jogorvoslati jellege miatt – sem bizonyítás felvételének, sem a bizonyítékok ismételt egybevetésének, felülmérlegelésének nincs helye. A felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna; az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítéletről eltérő következtetésre lehet jutni. (BH 2012.179., BH 2002.29., BH 2013.119.)

A Kúria az EBH 2017/K/20. számú elvi határozatában rámutatott arra, hogy míg a közigazgatási hatóság a Ket. 50. § (6) bekezdése alapján végzett értékelését az eljáró elsőfokú bíróság akkor tekinti jogszerűtlennek a régi Pp. 206. §-a alapján, ha a bizonyítékok egyenként és összességében nem alkalmasak az állított, megállapított tények igazolására, vagy azok köre oly mértékben hiányos, hogy abból megalapozott következtetés nem vonható le, addig a Kúria a bíróság régi Pp. 206.§-án alapuló értékelését csak akkor tekinti jogszerűtlennek, ha az nyilvánvaló logikai hibában szenved, nyilvánvalóan ésszerűtlen, vagy megfelelő indokolás hiányában nyilvánvalóan önkényes.

A jelen ügyben a Kúria nyilvánvaló okszerűtlenségben megnyilvánuló bizonyítási jogszabálysértést nem állapíthatott meg. Az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás megfelelésége iránt kétség nem merült föl. A további bizonyítás céltalansága mellett is az ítélet indokolása okszerűen érvelt.

A Kúria érzékelte, hogy a bejelentés tényének a nem bizonyítható volta a felperes terhére esik. Figyelembe veendő azonban, hogy egy az ő érdekkörébe eső, vissza nem térítendő támogatásról van szó, ahol is elvárható lett volna a rögzítés körülményének saját dokumentálása akkor, ha az elektronikus rendszer megfelelő visszaigazolást kifejezetten nem küldött. A felperes egyrészt csak ilyen bizonyíték birtokában mentesülne a felelősség alól a 65/2011/EU bizottsági rendelet 30. cikke, továbbá 5. cikk 3. pontja alapján. Másrészt ez a bizonyított tény adna csak megfelelő alapot a nyilvántartási rendszernek – már az alperes felelősségi körébe tartozó – alkalmassága megkérdőjelezéséhez. Ennek hiányában a felhozott, de nem igazolt körülményre építetten azonban indokolatlan lenne a teljes rendszer megfeleléségének vizsgálata.

Mivel az elsőfokú bíróság ilyen értelmű döntése nem kirívóan okszerűtlen az adott bizonyítás körében, a fentiek szerint a Kúria sem tekinthette az eljárást jogszerűtlennek.

Kfv.V.35.269/2018/7.

Formai szempontból kifogástalan számlára nem alapítható adólevonási jog, ha annak tartalma nem valós.

A bizonyítási eljárásban a formai szempontból kifogástalan számlák tartalmi hitelessége dőlt meg. Az adókijátszás ténye – a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben - az adóhatósági eljárásban bizonyítottá vált, mert abban az esetben, ha nem a számla kiállítója teljesíti a szolgáltatást, a számla tartalmilag hiteltelen, amelyre alapított levonási jog önmagában adókijátszást valósít meg.

A Kúria utalt arra, hogy a közös hozzáadott érték adó rendszerről szóló 2006. november 28-i 2006/112/EK Tanácsi irányelv 168. cikk a) pont értelmezése körében kialakult Európai Bírósági esetjog (különösen: C-446/15. Signum-ügy, C-80/11. és C-142/11. - Mahagében és Dávid egyesített ügyek, C-324/11 Tóth-ügy, C-18/13 Maks Pen-ügy) és a Kúria 5/2016. (IX.26.) KMK véleménye alapján azt, aki adókijátszásban vesz részt, vagy a tőle elvárható körültekintés mellett tudnia kellett volna arról, hogy abban vesz részt, az adólevonás joga nem illeti meg.

A felperes nem bizonyosodott meg arról, hogy számára ténylegesen a számlakibocsátó teljesítette, illetve teljesíthette-e a szolgáltatásokat, így nem tett meg minden tőle elvárható intézkedést, hogy ne járuljon hozzá adókijátszáshoz. Az elvárható gondosságot nem helyettesítette, hogy előadása szerint a számlakiállító képviselője a szerkesztői értekezleteken részt vett.

Kfv.IV. 35.280/2018/7.

Esélyegyenlőség sérelmének vizsgálata a képviselőjelöltek nyilvántartásba vételéről szóló önkormányzati tájékoztatás esetén. A mezőgazdasági tevékenység fő tevékenységként történő végzése mellett az egyéni vállalkozói minőség folyamatos fennállásának előírása - az ügy összes körülményét mérlegelve - szűkítheti az 1698/2005/EK rendelet alkalmazhatóságát, végrehajtását, úgy, hogy az 1698/2006/EK rendelet szerinti cél elérését szükségtelenül korlátozza.

A Kúria a rendkívüli jogorvoslati eljárásban az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.). 275. § (1) bekezdésére figyelemmel a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül. A Kúriának ugyanakkor figyelemmel kellett lennie arra, hogy az uniós jog annak közvetlen alkalmazási kötelezettségét is rárója. Az EUB ítélkezési gyakorlata értelmében a közvetlenül alkalmazandó uniós jogi rendelkezések – tagállami közigazgatási bíróságok általi – hivatalból való alkalmazásának lehetőségét a tagállami eljárásjog nem zárhatja ki (lásd az EUB -312/93 Peterbroeck, Van Campenhout & Cie SCS v Belgium ügyben hozott ítéletének 20. és 21. pontjait.).

A rendelet mint másodlagos uniós jogforrási forma az Európai Unió működéséről szóló Szerződés 288. cikk (2) bekezdése értelmében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban. A „közvetlen alkalmazás” ebben az értelemben azt jelenti, hogy a rendelet rendelkezéseinek alkalmazását a tagállami jog előírásai semmilyen módon nem befolyásolhatják (az Európai Unió Bíróságának [a továbbiakban: EUB] C-34/73 Variola ügyben hozott ítélete). Az EUB állandó ítélkezési gyakorlata szerint az uniós jog egységes alkalmazásának követelményéből és az egyenlőség elvéből az következik, hogy a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezést – mint amilyen jelen esetben az 1698/2005/EK rendelet 22. cikke – főszabály szerint az egész Unióban önállóan és egységesen kell értelmezni (lásd többek között a C-424/10. és C-425/10. sz. Ziolkowski egyesített ügyekben hozott ítélet 32. pontját, valamint a C-592/11. sz. Anssi Ketelä ügyben hozott ítélet 34. pontját). Az uniós jogforrások rendszerében betöltött szerepükből és jellegükből (közvetlen alkalmazandó természetükből) fakadóan az uniós rendeletek előírásainak közvetlen hatályuk van a nemzeti jogrendszerekben, anélkül hogy a nemzeti hatóságok végrehajtási intézkedéseket fogadnának el (lásd a C-316/10. sz. Danske Svineproducenter ügyben hozott ítélet 39. és 40. pontjait, valamint a C-592/11. sz. Anssi Ketelä ügyben hozott ítélet 35. pontját). Ennek ellenére szükséges lehet – leginkább részletszabályokat meghatározó – végrehajtási célú intézkedések elfogadása a tagállamok által, ugyanakkor e tagállami intézkedések nem akadályozhatják a rendeletek közvetlen alkalmazását, nem rejthetik el a rendeletek közösségi jellegét, hanem az uniós rendelet rendelkezéseinek keretei között maradva pusztán pontosítják a rendelet által biztosított mérlegelési

jogkör gyakorlását (lásd a C–316/10. sz. Danske Svineproducenter ügyben hozott ítélet 41. pontját és a C–592/11. sz. Anssi Ketelä ügyben hozott ítélet 36. pontját).

A Kúria a fenti kérdés kapcsán vizsgálta, hogy a hazai jog szerint megvalósult kötelezettségsértés az előbbiek szerint közvetlenül alkalmazandó uniós jog szabályozása alapján hogyan minősíthető. A döntés kialakításában a lényegében azonos Kfv.IV.35.106/2018/5. számú ítéletben kialakított érvelés alapul szolgált.

A 34/2014. (IV. 4.) VM rendelet (a továbbiakban: Jogcímrendelet) 14. §-a szerint a rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló, 2005. szeptember 20-i 1698/2005/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1698/2005/EK rendelet) 22. cikkének a végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg. Az e rendelet helyébe lépő, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 88. cikke szerint az 1698/2005/EK rendeletet továbbra is alkalmazni kell a Bizottság által a rendelet alapján 2014. január 1-je előtt jóváhagyott programok értelmében végrehajtott műveletekre. E rendelet fogalom meghatározásai körében a 2. cikk 1. pontja a „program” tekintetében az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikkének 6. pontjára utalva, a kohéziós források között az alapokból származó források felhasználására irányuló operatív programokra utal (a rendelet Harmadik és Negyedik része). A Jogcímrendelet ennek alapján az előbbiek szerint az 1698/2005/EK rendeletet végrehajtásához szükséges, vagyis 2014. január 1-je előtt jóváhagyott programok értelmében végrehajtott műveletekre vonatkozik, tehát az 1698/2005/EK tanácsi rendelet a fiatal mezőgazdasági termelők tárgyévi támogatására alkalmazandó.

A továbbiakban az 1698/2005/EK rendelet és a Jogcímrendelet releváns rendelkezéseinek viszonyának tételes vizsgálatára került sor.

Az 1698/2005/EK rendelet 22. cikke értelmében fiatal mezőgazdasági termelők elindításához nyújtott támogatás azon személyeknek nyújtható, akik:

- a) 40 évesnél fiatalabbak, és első alkalommal kezdenek gazdálkodni, mezőgazdasági üzem vezetőjeként;
- b) rendelkeznek a megfelelő szakképzettséggel és szakmai alkalmassággal;
- c) a gazdálkodási tevékenységük fejlesztésére vonatkozó üzleti tervet nyújtanak be.

Megállapítható tehát, hogy a fenti uniós jogi rendelkezés a támogatás nyújtásának feltételeként nem tartalmazza a Jogcímrendelet 4. § (1) bekezdésének b) pontja által előírt feltételt, amely szerint a támogatásra jogosult ügyfél köteles „a mezőgazdasági üzemet személyesen vezetni, a támogatási összeg 90%-ára vonatkozó kifizetési kérelem benyújtásának időpontjától a működtetési időszak végéig a mezőgazdasági tevékenységet főtevékenységként, egyéni vállalkozóként folytatni”. Ezen kritériumok közül egyedül a mezőgazdasági üzem vezetőjeként való tevékenység-ellátást írja elő az 1698/2005/EK rendelet 22. cikke.

Mindezek fényében a Kúria szükségesnek tartotta megvizsgálni, hogy a Jogcímrendelet 4. § (1) bekezdésének b) pontjában foglalt, de az 1698/2005/EK rendelet által nem előírt feltétel minimális sérelme – az ötéves tárgydőszak alatt mindösszesen egy hónapig az egyéni vállalkozói státusz szüneteltetése – feljogosítja-e a jogalkalmazó tagállami hatóságot arra, hogy a teljes támogatási összeg visszafizetését előírja, miközben a támogatási cél egyébként megvalósult.

Az 1698/2005/EK rendelet (11), (13), (14) és (16) preambulumbekzdéséből, valamint az 1. cikk (2) bekezdéséből, a 4. cikk (1) bekezdéséből és a 20. cikk a) pontjából kitűnik, hogy a rendelet célja a jelen ügy tárgyát is képező támogatási forma révén a fiatal mezőgazdasági termelők kezdeti letelepedésének megkönnyítésére, majd azt követően a mezőgazdasági üzem szerkezeti kiigazítására

irányul az emberi erőforrás javítása és a mezőgazdasági és erdészeti ágazat versenyképességének javítása, valamint a vidéki területek fenntartható fejlődésének biztosítása érdekében. Mindezen célokat figyelembe véve az EUB a hasonló jogi kérdéseket felvető Anssi Ketelä ügyben már megállapította, hogy az 1698/2005/EK rendelet 22. cikke (1) bekezdésének a) pontja, amely „olyan személyek[re utal] [...], akik [...] első alkalommal kezdenek gazdálkodni, mezőgazdasági üzem vezetőjeként”, nem feltételez ilyen gazdaságra jellemző, jogi – társasági vagy nem társasági – formát (lásd C–592/11. sz. Anssi Ketelä ügyben hozott ítélet 42. pontját, valamint analógiaként a C–162/91. sz. Tenuta il Bosco ügyben hozott ítélet 12. pontját, ahol az EUB egy másik mezőgazdasági támogatási forma tekintetében hasonlóképpen értelmezte a tagállami jog jogi formára vonatkozó, a releváns uniós rendelet előírásaihoz képest szigorító szabályokat). Az EUB-nek az Európai Unióról szóló Szerződés 19. cikk (1) bekezdése által deklarált szerepéből – mely szerint az EUB „biztosítja a jog tiszteletben tartását a Szerződések értelmezése és alkalmazása során” – az uniós jog már említett egységes értelmezésének követelményéből, továbbá az Unió általános elveként érvényesülő jogbiztonság és tisztességes eljárás elveiből is következik, hogy a korábbi – azonos tényállás alapján és jogkérdésben hozott – ítéletekben kifejtett értelmezés jelen ügyben is irányadónak tekinthető. Az európai jogalkalmazási tér alanyai ugyanis az említett általános elvek alapján jogosan számíthatnak ügyeik elbírálása során egységes jogalkalmazásra.

A Kúria korábban, Kfv.IV.35.060/2018/9. számú ítéletében szintén vizsgálta az 1698/2005/EK rendelet 22. cikke (1) bekezdésének a) pontjában, valamint a Jogcímrendelet 4. § (1) bekezdésének b) pontjában foglalt rendelkezések viszonyát. A Kúria e döntésében megállapította, hogy a Jogcímrendelet 4. § (1) bekezdésének b) pontja által megkívánt egyéni vállalkozói minőség megszakítása nem vonhatja maga után a kifizetett támogatási összeg jogosulatlanul minősítését. A mezőgazdasági tevékenység fő tevékenységként történő végzése mellett az egyéni vállalkozói forma folyamatos fennálltának előírása – az ügy összes körülményét mérlegelve – jelen esetben szűkíti az 1698/2005/EK rendelet alkalmazhatóságát, végrehajtását úgy, hogy az 1698/2005/EK rendelet szerinti cél elérését szükségtelenül korlátozza.

A Kúria megállapította továbbá, hogy a tagállami jogszabályban előírt feltétel ilyen mértékű megsértése miatti teljes támogatás-visszavonás szankcióként való alkalmazása – miközben a támogatási cél egyébként megvalósult – nincs összhangban az 1698/2005/EK rendelet felülvizsgálati kérelemben is hivatkozott 51. cikkének (4) bekezdésével sem, amely szerint a csökkentésekre és a kizárásokra vonatkozó részletes szabályok meghatározása során figyelembe kell venni a követelmények be nem tartásának súlyosságát, mértékét, tartósságát és ismétlődését.

Kfv.IV.37.052/2018/5.

Az élelmiszerbiztonsági szabályok körében az élelmiszer készen tartása eladás céljára is a forgalomba hozatal része.

Jelen ügyben a felülvizsgálati kérelem alapján a Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felperes tevékenysége forgalomba hozatal körébe tartozik-e, és ha igen, a hatósági ellenőrzés megállapításai alapján jogsértés megállapítható-e.

Az 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.) mellékletének 29. pontja szerint „forgalomba hozatal: az élelmiszerek vagy takarmányok tekintetében a 178/2002/EK rendelet 3. cikkének 8. pontja szerinti fogalom, egyéb esetben a termék készen tartása eladás céljára, beleértve az eladásra való felkínálását vagy ingyenes vagy ellenérték fejében történő átadásának bármely egyéb formáját, valamint az eladását, forgalmazását vagy átadásának egyéb módját”.

A 178/2002/EK rendelet 3. cikkének 8. pontja szerint „forgalomba hozatal: élelmiszer vagy takarmány készen tartása eladás céljára, beleértve az élelmiszer vagy takarmány eladásra való felkínálását, vagy az élelmiszerek és takarmányok ingyenes vagy ellenérték fejében történő átadásának bármely egyéb formáját, valamint az élelmiszerek és takarmányok eladását, forgalmazását vagy átadásának egyéb módját”.

A fentiekből megállapítható, hogy az élelmiszer (és más a szabályozás körébe vont termékek) készen

tartása eladás céljára is a forgalomba hozatal (mint több elemből álló folyamat), illetőleg a készen tartás része.

Az Éltv. mellékletének 21. pontja szerint az élelmiszerlánc azon folyamatok összessége, melyek szereplői közvetlen vagy közvetett hatással vannak az élelmiszerre a talajvédelem, agrár-környezetvédelem, növénytermesztés, növény-egészségügy, növényvédelem, az engedélyköteles termék és az állatgyógyászati termék előállítás, forgalomba hozatala és felhasználása, az élelmiszer- és takarmány-előállítás, szállítás, tárolás és forgalomba hozatal, felhasználás, az állat tartása, szállítás, forgalomba hozatala, az állat-egészségügy, a növényi és állati eredetű melléktermék kezelés, tárolás, szállítás, forgalomba hozatal és felhasználás során”.

Az Európai Parlament és a Tanács élelmiszer-higiéniáról szóló 852/2004/EK rendelete (a továbbiakban: 852/2004/EK rendelet) 1. cikkének (1) bek. a) pontja alapján az élelmiszerbiztonság elsődleges felelősségét az élelmiszeripari vállalkozó viseli. Az ügyben alkalmazandó 178/2002/EK rendelet akkor hatályos 3. cikk 3. pontja szabályozása szerint élelmiszer-vállalkozó: az a természetes vagy jogi személy, aki/amely az általa ellenőrzött élelmiszer-vállalkozáson belül felelős az élelmiszerjog követelményeinek betartásáért. Ugyanezen rendelet 3. cikk 1. pontja szerint pedig élelmiszerjog: általában az élelmiszerekre és különösen az élelmiszerek biztonságára vonatkozó, a Közösségben vagy az egyes tagállamokban elfogadott törvények, rendeletek és közigazgatási rendelkezések; a fogalom vonatkozik az élelmiszerek, valamint az élelmiszer-termelés céljára tenyésztett állatok takarmányozására használt takarmány termelésének, feldolgozásának és forgalmazásának minden szakaszára.

Megállapítható, hogy a felperes a fentiek szerint élelmiszer-, illetve élelmiszeripari vállalkozónak minősül, továbbá viseli a felelősséget a nyomon követhetőség biztosítása iránt a jogszabályi követelmények, különösen a 178/2002/EK rendelet alapján.

Az élelmiszerlánc-biztonság érvényesíthetőségének alapvető módja a 178/2002/EK rendelet a 18. cikk (1) és (4) bekezdése szerint az, hogy a termelés, feldolgozás és forgalmazás minden szakaszában biztosítani kell az élelmiszerek, illetve az élelmiszerbe bekerülő vagy vélhetően bekerülő egyéb anyagok útjának nyomon követhetőségét, mégpedig oly módon, hogy a Közösségben forgalomba hozott, illetve valószínűleg forgalomba hozatalra kerülő élelmiszereket el kell látni olyan címkékkel vagy azonosító eszközökkel, amelyek a vonatkozó meghatározott rendelkezések követelményeivel összhangban, a vonatkozó dokumentáción és információkon keresztül lehetővé teszik a termékek nyomon követését.

Az Éltv. 10. § (1) bekezdése és 14. § (4)-(5) és (11) bekezdése szerint élelmiszer csak akkor hozható forgalomba, ha jelölése magyar nyelven, közérthetően, egyértelműen, jól olvashatóan tartalmazza az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályokban, valamint az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktaiban meghatározott információkat az ott meghatározottak szerint (a továbbiakban: élelmiszer-jelölési előírások), mely jelölés megfelelőségéért az élelmiszer előállítója, illetve valamennyi forgalmazója felelős. A 178/2002/EK rendelet, valamint a 852/2004/EK rendelet az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó akta az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 288. cikke szerint.

Az Éltv. 16. § (1)-(2) bekezdése szerint az élelmiszerlánc valamennyi szereplőjének a törvény végrehajtására kiadott jogszabályban, valamint az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktaiban meghatározott nyomon követhetőségi eljárást kell létrehoznia, és ahhoz kapcsolódóan naprakész dokumentációs rendszert kell működtetnie az élelmiszerek, valamint az élelmiszerbe bekerülő vagy vélhetően bekerülő egyéb anyagok tekintetében és az élelmiszerlánc valamennyi szereplője köteles ezen dokumentációs rendszer adatait felhívásra haladéktalanul az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv rendelkezésére bocsátani.

Az Éltv. 22. § (1) bek. b) pont alapján az élelmiszer-vállalkozás kötelessége továbbá ezen rendszer működtetése olyan formában, hogy az élelmiszer biztonságossága, megfelelő minősége, azonosíthatósága és nyomon követhetősége biztosítható legyen.

A 3/2010. (VII. 5.) VM rendelet (a továbbiakban: VM rendelet) 5. § (1)-(2) bekezdése szerint a nyomon követhetőség biztosítása érdekében minden forgalomba hozott, illetve forgalomba hozatalra

szánt élelmiszer szállítmányt kísérő dokumentációnak egyértelműen tartalmaznia kell az adott élelmiszer tétel nyomon követését szolgáló azonosító jelölést. A szállítmányt kísérő dokumentációnak vagy számla esetén a számlának a kezelő által hitelesített másolatát az élelmiszer forgalomba hozatalának helyén kell tartani folyamatosan és hatósági felszólításra azonnal be kell tudni mutatni.

A VM rendelet 2. § (1) bekezdés 5. pontja szerint a szállítmányt kísérő dokumentáció az a számla vagy szállítólevél, amely tartalmazza az adott élelmiszer csomagolási egységein feltüntetett az adott árutétel vagy a szállítmány nyomon követését szolgáló jelzést is.

Az élelmiszerek nyomon követhetősége azonosító jelöléssel és a vonatkozó dokumentáción keresztül biztosítható, melynek felelősségét az élelmiszer-vállalkozás köteles viselni tevékenysége valamennyi szakaszában. E körben a jogalkotó a tagállami szabályozás keretében a kísérő dokumentáció tartalmára és jellegére vonatkozóan is kógens szabályokat állapít meg, mely a vonatkozó dokumentáció kapcsán követelményként rögzítik az azonosító jelölést, mint kötelező tartalmi elemet, ennél fogva az adott élelmiszer-tételnek való megfeleltethetőséget. A dokumentációnak ezen túlmenően rendelkezésre kell állnia.

A felperes nem vitatta, hogy az ellenőrzés idején az azonosítás nem volt maradéktalan, mert éppen folyamatban volt az átcímkezés. A megfeleltethetőségnek azonban értelemszerűen a munkafolyamatokra (átrakodás) is vonatkozniuk kell. A felperes kérelme szerint ez „minden pillanatban” nem lehetséges. A Kúria szerint épp a fordítottja kell, hogy igaz legyen. Ha minden pillanatban nem lehetséges az azonosítás, pl. összeöntik a különböző beszállítóktól érkezett almát korábbi jelölésű konténerekbe, akkor a „következő pillanattól” kezdve sérül az élelmiszerlánc egészének a biztonsága. A számlának az adóhatósági szempontból való szabályossága az élelmiszerbiztonsági megfeleltetést ehhez képest maradéktalanul nem válthatja ki.

A követelmények be nem tartása esetén az élelmiszeripari vállalkozó felelőssége megáll. A felperesnél folytatott hatósági ellenőrzés a jogszabályban előírt dokumentáció és nyilvántartások alkalmazásának a megfeleltethetősége körében tárt fel hiányosságot. A megfeleltethetőség a fentiek szerint előírás, aminek megsértése jogkövetkezményekkel jár. Az eljárás során igazolt és nem vitatott tények alapján az elsőfokú bíróság a további bizonyítást indokoltan mellőzte.

Kfv.II.37.059/2018/4.

A közlekedési hatóság érvényteleníti azt a vizsgát, amelyet a vizsgázó a közlekedési hatóság félrevezetésével, hamis adatok közlésével tett le.

A 326/2011. (XII.28.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Korm.r.) 16. § (1) bekezdése kimondja, hogy a közlekedési igazgatási hatóság nem adhat közlekedésre jogosító okmányt annak, aki járművezetésre közlekedésbiztonsági szempontból alkalmatlan. A (3) bekezdés c) pontja szerint amennyiben a bíróság, rendőrség a vezetésre jogosító okmány visszaadását, vagy a vezetési jogosultság gyakorlását egészségi alkalmasság igazolásához kötötte, a közlekedésbiztonsági alkalmatlanság mindaddig fennáll, amíg a járművezető ezen kötelezettségének eleget nem tett. A felperes a jelentkezési lap 8. kérdésére, miszerint kötelezték-e új vizsgára, vagy az egészségügyi alkalmasság igazolására nemmel válaszolt, majd az eljárás során elismerte, hogy vezetői engedélyét Würzburg Városi Bíróság visszavonta, újbóli kiadását a Landratsamt Erzgebirgskreis orvosi-pszichológiai vizsgálatától tette függővé. A Kúria egyetért az alperessel abban, hogy a jelentkezési lap 8. kérdésre adott válaszával a hamis adatközlést megvalósította. A 24/2005. (IV. 21.) GKM rendelet (a továbbiakban: GKM rendelet) 15. § (6) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a közlekedési hatóság érvényteleníti azt a vizsgát, amelyet a vizsgázó a közlekedési hatóság félrevezetésével, hamis adatok közlésével, a jogszabályban meghatározott feltételek hiányában vagy a vizsgáztatás szabályainak megsértésével tett le. A Kúria megállapította, hogy a perbeli tények lefedik a fenti jogszabályi tényállást, a felperes vizsgájának érvénytelenítése jogszerűen történt.

A felperes tévedett akkor, amikor arra hivatkozott, hogy az egészségügyi igazolásra kötelezés (a 8. kérdés) vonatkozásában azért adott nemleges választ, mert a kötelezés csak Németországra vonatkozott. A Kúria – korábbi ítéleteivel egyezően – rámutat arra, hogy amennyiben Németországban

nem szerezhethet a feltételek teljesítésének hiányában ismételten vezetői engedélyt, úgy más tagállamban sem teheti ezt, figyelemmel a vezetői engedély érvényességi területére. Hangsúlyozni kell, hogy a vezetői engedély nem csak jogot biztosít a járművezetésre, hanem egyúttal más, a forgalomba való résztvevő személyek számára is biztosítékot jelent, amelynek a hatóságok szereznek érvényt. Az 2006/126/EK Irányelv (a továbbiakban: EK Irányelv) 7. cikk (1) bekezdés a) pontja kimondja, hogy vezetői engedély kizárólag azon kérelmezőknek állítható ki, akik jártassági, magatartási és elméleti vizsgát tettek, valamint megfeleltek az egészségügyi követelményeknek. Az egészségügyi követelményeknek való megfelelés a kérelmező és a közlekedésben résztvevők biztonsága érdekében megkerülhetetlen. Amennyiben pedig a kérelmező nem első járművezetői engedélye megszerzésére készül, úgy e vonatkozásban felderített „előélete” fokozottan figyelembe veendő. A felperestől a német hatóságok valamilyen okból megkívánták a sikeres orvos-pszichológia vizsgálati eredményt, amelyet nem tudott benyújtani. Az EK Irányelv a tagállamokra és azok hatóságaira is kötelező. A magyar közlekedési hatóság sem adhat ki olyan személynek vezetői engedélyt, aki bármely egészségügyi okból nem alkalmas a járművezetésre, mivel ezzel a közlekedés más résztvevőinek biztonsága kerülne veszélybe.

A felperes hivatkozott az Európai Unió Bírósága C-419/10. számú ügyben keletkezett ítéletre, amelynek azonban jelen tényállás mellett relevanciája nincs. Az Európai Unió Bírósága döntése ugyanis olyan érvénytelen, nem létező jogosítvány helyett engedély más tagállamban új jogosítvány kérelmezését/kiadását, amely kérelmező esetében lejárt a tilalmi időszak, mint korábbi akadályt képező feltétel. A felperes esetében azonban nem annullálódott az akadályt képező feltétel, tekintve, hogy a kérelem benyújtásának időpontjáig sikeres orvos-pszichológia vizsgálati eredményt nem produkált.

Kfv.II.37.067/2018/5.

A Kbt. 62. § (1) bekezdés j) pontjában foglaltak vizsgálata. Jogtalan befolyásolás csak olyan magatartással összefüggésben merülhet fel, amellyel képes befolyásolni az ajánlattevő az ajánlatkérő döntését.

A Kúria az alperes által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárás szükségességének megítéléséhez elsőként azt vizsgálta, hogy a jogtalan befolyásolás kísérlete megvalósult-e.

Hangsúlyozta a Kúria, hogy a pályázat érvényességi feltétele volt a dokumentáció 17. számú melléklete szerint, hogy az ajánlattevő valamennyi megajánlott termék tekintetében a forgalmazói jogosultságát igazolja. A forgalmazói jogosultságnak azért volt jelentősége, mert az ajánlattevőnek biztosítani kellett szervizmérnökök közreműködését, továbbá, hogy teljesíteni tudja szerződéses kötelezettségeit a karbantartás vonatkozásában és a jótállási kötelezettségeit a jótállási időszak alatt. Ezekre a körülményekre tekintettel az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy félrevezető információ szolgáltatására is sor került, mert a gyártó az ügyvezetőjének tanúvallomása szerint olyan gyakorlatot folytatott, hogy nem volt szükséges a szerződéses partnereivel forgalmazói szerződéskötés, illetve a forgalmazói engedély a termékek továbbértékesítése során. Az alperes figyelmen kívül hagyta, hogy a közbeszerzési eljárásban nem annak volt jelentősége, hogy a gyártó milyen gyakorlatot folytatott a szerződéses partnereivel, hanem annak, hogy a közbeszerzési eljárásban az ajánlati felhívásban és dokumentációban előírtaknak kellett megfelelni, a dokumentáció 17. számú melléklete szerint a forgalmazói jogosultság igazolása volt a feltétel az ajánlat érvényességéhez. A forgalmazói jogosultság igazolható volt forgalmazási szerződéssel, a gyártó részéről adott felhatalmazással, forgalmazói jogosultság igazolással, melyre tekintettel a kizáró okkal kapcsolatosan a félrevezető információ szolgáltatása fel sem merülhetett. Ebből következően a 2014/24/EU irányelve (a továbbiakban: Irányelv) 57. cikk (4) bekezdés i) pontjában foglalt, a 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 62. § (1) bekezdés j) pontjában nem szereplő az a kitétel, hogy „hanyagságból olyan félrevezető információkat igyekezett szolgáltatni, amelyek érdemben befolyásolhatják a kizárásra, a kiválasztásra, vagy az odaítélésre vonatkozó döntéseket”, a perbeli esetben tényállási elemként fel sem merülhetett, így vizsgálni sem kellett.

Mindebből következően a felperes magatartását a Kbt. 62. § (1) bekezdés j) pontja rendelkezésében

szabályozottak szerint kellett megítélni, mert ez a rendelkezés az Irányelv idézett rendelkezésében foglalt, a szabályozás többi részével azonos tartalmú volt, azaz kizárási okként szabályozza az ajánlatkérő szerv döntéshozatali folyamatának jogtalan befolyásolási kísérletét, az olyan bizalmas információk megszerzésének igyekezetét, amelyek jogtalan előnyöket biztosítanak számára a közbeszerzési eljárásban.

Mindez azt is jelenti, hogy a perbeli esetben az Irányelv és a Kbt. adott rendelkezései közötti eltérést, a Kbt.-nek az Irányelv adott rendelkezésével való összhangját, összeegyeztethetőségét vizsgálni nem kellett ezt megalapozó tényállási elem hiányában. Mindebből következően az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének szükségessége sem merült fel ennek okán, ezért az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmet a Kúria elutasította a 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 155/A. § (2) bekezdése alapján.

A felperesnek, illetve az alkalmazottjának a gyártói nyilatkozatszöveg továbbításában való közreműködése a Kúria megítélése szerint nem volt jogszerű, de nem volt jogellenes, mert a gyártói nyilatkozat beszerzését az ajánlatkérőnek a Kbt. 69. § (13) alapján közvetlenül a gyártó megkeresésével kellett volna beszereznie, nem vehetett volna igénybe nyilatkozatszöveg továbbításában közreműködőként ajánlattevőt. Mindebből következően a felperes jogszerűtlenül járt el, amikor a gyártó megkeresésében, az ajánlatkérő által szerkesztett nyilatkozatszöveg megküldésében közreműködött. A felperesnek ez a magatartása azonban nem volt jogellenes, mert nem irányult az ajánlatkérői döntéshozatali folyamat jogtalan befolyásolásának megkísérlésére, mert a közreműködésével beszerezni kívánt gyártói nyilatkozat nem bírt jelentőséggel a versenytárs, az alperesi beavatkozó ajánlata érvényességének megítélésénél, ahogy ezt az alperes is elismerte a határozata 44. oldalán. A felperes helytállóan hivatkozott ugyanis arra, hogy az alperesi beavatkozó ajánlatának érvénytelenségét a dokumentáció 17. számú mellékletében megkívánt és egyben megkövetelt forgalmazói jogosultság igazolásának hiánya eredményezte, nem pedig a gyártói nyilatkozat tartalma. Az elsőfokú bíróság is helytállóan utalt arra, hogy a gyártói nyilatkozat nem tartalmazott semmilyen olyan többletet az ajánlati felhívásban foglaltakhoz képest, sem olyan kitételt, amelynek felhasználása a beavatkozó tekintetében hátránnyal járt volna, a gyártói nyilatkozat ugyanis mind a forgalmazási szerződést, mind a forgalmazói engedély kiadását és/vagy kötőszavakkal tartalmazta, így a nyilatkozat megfelelt az ajánlati felhívásban foglaltaknak a forgalmazó jogosultság igazolása tekintetében. Az a körülmény, hogy a gyártó nyilatkozatára az ajánlatkérő az alperesi beavatkozó ajánlatának érvénytelenségét megállapító közbenső döntésében utalt, nem jelenti azt, hogy ez a nyilatkozat eredményezte volna a beavatkozó ajánlat érvénytelenségét. Ez a nyilatkozat csak azt támasztotta alá, hogy a dokumentáció 17. számú mellékletében megkövetelt előírásnak az alperesi beavatkozó a második hiánypótlási felhívás ellenére sem tett eleget, ezért az ajánlata nem volt érvényesnek tekinthető, mert a forgalmazói jogosultságát semmiféle dokumentummal nem igazolta. Az ajánlatkérő döntési folyamatára semmiféle befolyással nem bíró gyártói nyilatkozat beszerzésében való közreműködés nem valósíthatja meg a Kbt. 62. § (1) bekezdés j) pontjában foglalt kizárási okot megalapozó tényállás megállapítását, a kizárási ok fennállását. Mivel a gyártói nyilatkozatnak semmiféle jelentősége nem volt döntési mechanizmusban, ezért irreleváns volt annak vizsgálata, hogy a felperes alkalmazottjának miről kellett tudnia és miről nem, és irreleváns volt az elvárható gondosság mércéjének vizsgálata is.

Kfv.VI.37.658/2018/4.

A vezetői jogosultság megszerzésére irányuló jelentkezés a vezetői engedély kiállítására vonatkozó hatósági eljárás részét képezi, ezért a közlekedési hatóság félrevezetésével teszi le a vizsgát az, aki a jelentkezési lapon hamis nyilatkozatot tesz. A GKM rendelet 15. § (6) bekezdésében foglalt félrevezetés megvalósulásakor a vizsgázó akaratát, magatartásának szándékosságát vagy gondatlanságát - jogszabály kifejezett rendelkezése hiányában - vizsgálni nem kell.

A 2006/126/EK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 7. cikk (5) bekezdés a) pontja szerint senki nem rendelkezhet egynél több vezetői engedéllyel. Ugyanezen cikk (5) bekezdés b) és d) pontjai értelmében a tagállam megtagadja a vezetői engedély kiállítását, amennyiben megállapítja, hogy a kérelmező már rendelkezik vezetői engedéllyel.

Az Irányelv 7.cikk (5) bekezdés b) és d) pontjai valóban a vezetői engedély kiállítására vonatkoznak, mindez azonban nem változtat az Irányelv 7. cikk (5) bekezdés a) pontjában foglaltakon. Mivel senki nem rendelkezhet egynél több vezetői engedéllyel, ezért akinek van vezetői engedélye, nem kezdeményezheti újabb vezetői engedély kiállítását. Márpedig a vezetési jogosultság megszerzésére irányuló jelentkezés a vezetői engedély kiállításának kezdeményezését jelenti, hiszen a vezetési jogosultság megszerzésére irányuló jelentkezés célja, hogy a kérelmező megszerezze a vezetési jogosultságot, azaz a vezetői engedélyt.

Az Irányelv kiemelt rendelkezéseivel összhangban rendelkezik a 24/2005. (IV.21.) GKM rendelet (a továbbiakban: GKM rendelet) 15. § (6) bekezdése, amikor kimondja, hogy a közlekedési hatóság érvényteleníti azt a vizsgát, amelyet a vizsgázó a közlekedési hatóság félrevezetésével, hamis adatok közlésével tett le.

Miután a vizsgára jelentkezés a vezetői engedély kiállítására vonatkozó hatósági eljárás része, ezért egyáltalán nem közömbös, hogy a kérelmező a jelentkezéskor milyen tartalmú nyilatkozatot tesz. A felperes – a felülvizsgálati kérelemben sem vitatottan – a jelentkezés nyomtatványon annak ellenére nyilatkozott úgy, hogy vezetői engedéllyel nem rendelkezett, hogy akkor még általa is ismert volt érvényes német vezetői engedélye. Ezzel a közlekedési hatóságot félrevezette, amin nem változtat az a körülmény, hogy a sikeres vizsgát követően előterjesztett, vezetési jogosultságot igazoló igazolvány kiállítására vonatkozó kérelme előterjesztésekor már a vezetői engedéllyel való rendelkezés tekintetében nem tett hamis nyilatkozatot.

A GKM rendelet 15. § (6) bekezdése a közlekedési hatóság félrevezetése tényállási elemhez további feltételt nem határoz meg, különösen nem kapcsolja ahhoz kötelező jelleggel a szándékosságot. Ennél fogva a hatóság félrevezetése esetén a kérelmező szándéka, akarata jelentőséggel nem bír, e körülményt – jogszabály kifejezett előírás hiányában – vizsgálni nem kell. E kérdés már csak azért sem képezhetette az alperesi határozat bírósági felülvizsgálatának részét, mert a jelentkezési lap jóhiszemű kitöltésére a felperes a keresetében nem hivatkozott.

Knk.VII.38.177/2018/2.

A megtévesztő népszavazási kérdés hitelesítését meg kell tagadni. (Európai Ügyészség) A Kúria hivatalból is vizsgálja a hitelesíthetőség feltételeit.

A Kúria a Legfőbb Ügyész együttműködési kötelezettségének teljesíthetősége, a kérdés egyértelműsége miatt vizsgálta a tagállami együttműködés általános szabályát, az Európai Ügyészséggel való együttműködésre vonatkozó szabályozást, egyúttal a nemzetközi büntügyi együttműködésről szóló törvények rendelkezéseit, és az Európai Ügyészség büntügyi együttműködésben betöltött szerepét.

Elvitathatatlan tény, hogy az Európai Unióról Szóló Szerződés (a továbbiakban: EUSz) 4. cikk (3) bekezdése az Uniónak és minden tagállamnak, így Magyarországnak is előírja a lojális együttműködés kötelezettségét, amelynek keretében kölcsönösen tiszteletben tartják és segítik egymást a Szerződésekből eredő feladatok végrehajtásában. Ez az általános együttműködési alapelvi szabály azonban – ellentétben a határozatban kifejtettekkel – nem akadályozhatja meg azt, hogy konkrét feladatok tekintetében konkrét kötelezettségek kerüljenek előírásra egy tagállami jogszabályban. Emiatt az EUSz 4. cikk (3) bekezdése nem zárhatja ki az 2011. évi CLXIII. törvényt (a továbbiakban: Ütv.) 25. §-ának kérdéssel tervezett módosítását, ilyen konkrét jogszabályi tilalom nincs is.

Az Európai Ügyészség az EUMSZ 86. cikke alapján felállítandó uniós szerv, amelynek feladata az európai unió pénzügyi érdekeit sértő, vagy azokhoz elválaszthatatlanul kapcsolódó bűncselekmények elleni fellépés. E szerv létrehozását indokolta, hogy az európai unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények üldözése európai szinten hatékonyabban megvalósítható. Az Európai Ügyészség létrehozásáról szóló 2017/1939 rendeletet (a továbbiakban: Rendelet) tizenhét államból álló csoport kezdeményezésére fogadták el. E Rendelettel megvalósult egy megerősített együttműködés az abban részes tagállamok között, de lehetőség adódik arra is, hogy ezen együttműködéshez más tagállam utóbb is csatlakozzon. Az Európai Ügyészség egy, a részes tagállamok felett álló – szupranacionális –

szervként tevékenykedik a hatáskörébe tartozó büntető ügyekben, lényegében a tagállami vádhatósági jogosítványokat átvéve (vagy nyomozást indít, vagy él a saját hatáskörbe vonás lehetőségével). A Rendelet hatálya csak a részes tagállamokra terjed ki, ugyanakkor maga a Rendelet – X. fejezetében – megteremti annak a lehetőségét, hogy az Európai Ügyészség más országokkal (harmadik országokkal, az együttműködésben nem részes tagállamokkal) partneri kapcsolatot alakítson ki. A megerősített együttműködési megállapodásban részt nem vevő tagállamok számára adott a lehetőség arra, hogy munkamegállapodásokat kössenek az Európai Ügyészséggel stratégiai információk cseréjére, összekötő tisztviselők Európai Ügyészséghez történő kirendelésére, kapcsolattartó pontok felállítására [105. cikk (1)-(2) bekezdés]. Erre figyelemmel a népszavazási kérdés valós lehetőségként nevesíti, hogy a megerősített együttműködésben nem részes tagállam legfőbb ügyési szerve (a magyar Legfőbb Ügyész) együttműködjön az Európai Ügyészséggel. Ez az együttműködés teljesen független az együttműködésben való részvételtől, kizárólag a kétoldalú munkamegállapodás megkötésétől függ.

Az Európai Ügyészség kiemelt és szupranacionális szerepét követi és a hatáskörelvonás következményeit vonja le a részes tagállamok szintjén a Rendelet 105. cikk (3) bekezdése. E rendelkezés nem azt írja elő, hogy a nem részes tagállam a Rendeletre való csatlakozás és munkamegállapodás hiányában is együttműködik (vagy köteles együttműködni) az Európai Ügyészséggel, és a nem részes tagállam a bűnügyi együttműködés teljes értékű alanyaként, entitásként ismeri el (kell, hogy elismerje) az Európai Ügyészséget. A Kúria álláspontja szerint e rendelkezés nem is azt rögzíti, hogy a részes tagállamok – quasi maguk helyett – „illetékes” hatóságként jelentik be az Európai Ügyészséget (mintha később csak az Európai Ügyészséggel mint teljes értékű jogalannyal lehetne, kellene a kapcsolatot tartania a nem részes tagállamnak a bűnügyi együttműködés keretében), hanem azt, hogy az Európai Ügyészség hatáskörébe tartozó ügyekben a részes tagállamok értesítik őt mint hatáskörrel rendelkező szervet. Ez az értesítés a nem részes tagállamok számára semmiféle Európai Ügyészséggel való együttműködési kötelezettséget nem teremt. A Rendelet 105. cikk (3) bekezdése alapján tehát az a megállapítás tehető, hogy abban az esetben, ha az együttműködésben nem részes tagállamokkal az Európai Ügyészség nem kötött a büntető ügyekben folytatott együttműködéssel és átadással kapcsolatos semmiféle megállapodást, így nincs jogi eszköz kettejük kapcsolatára, akkor a Rendelet – összhangban a 25. § (1) bekezdésével – előírja a részes tagállamok számára kötelezettségként, hogy az Európai Ügyészség hatáskörébe tartozó ügyekben értesítsék az Európai Ügyészséget mint hatáskörrel rendelkező hatóságot. Ez az értelmezés áll összhangban azzal, hogy a Rendelet személyi hatálya kire terjed ki (a nem részes tagállamokra nem) és az együttműködésben való részvétel hiánya esetén csak a külön megkötött munkamegállapodás róhat kötelezettséget a nem részes tagállamra. Ezért alapvetően téves az NVB határozatának e kérdést taglaló érvelése és levont jogkövetkeztetései.

Ezen túlmenően fontosnak tartja hangsúlyozni a Kúria, hogy a bűnügyi együttműködésről szóló megállapodások mindig országok, tagállamok közötti bűnügyi együttműködés feltételeit, menetét rendezik, ezért teljesen téves mind a határozatnak, mind pedig a népszavazási kérdésnek az a felvetése, hogy az Európai Ügyészséggel való együttműködésnek bármiféle alapját képezhetik a nemzetközi bűnügyi együttműködésről szóló törvények. A 2012. évi CLXXX. törvény az Európai Unió más tagállamaival való bűnügyi együttműködésről szól [vö: 1. §, 3. §, 24. §, 26. §], mely értelemszerűen nem vonatkozhat az Unió szupranacionális szervével való együttműködésre, ellenkező értelmezés elfogadása esetén nem lenne szükség a Rendelet X. fejezetében foglaltakra, különösen nem a 99. cikk (3) bekezdésében nevesített munkamegállapodásra, és a 105. cikk (3) bekezdésében foglalt kötelezettség előírására. Az 1996. évi XXXVIII. törvény a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szól, amely szintén a más, külföldi államokkal való együttműködésre vonatkozik [vö: 1. §, 31. §, 46. §].

A fentiek alapján a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy a népszavazási kérdés ugyan valós lehetőségként veti fel, hogy megerősített együttműködés nélkül – akár részben az Alaptörvény alapján – is köteles lehet együttműködni a Legfőbb Ügyész az Európai Ügyészséggel, hiszen erre a Rendelet 99. cikke szerint és 105. cikk (1)-(2) bekezdése alapján meghatározott feladatokra vonatkozó munkamegállapodás tükrében mód van, ugyanakkor megtévesztően utal arra, hogy ez a kötelező együttműködés a már meglévő nemzetközi bűnügyi együttműködésről szóló törvények alapján történhet. Előzőekben írtak miatt téves az a határozati megállapítás is, hogy jelen esetben megerősítő népszavazásra kerülne sor, mely jogintézmény jogszabályi alapját vesztette.

A Kúria úgy ítélte meg, hogy az NVB nagyobb részt téves határozati érvelése ellenére sincs lehetőség a népszavazási kérdés hitelesítésére, tekintve, hogy a Legfőbb Ügyész és az Európai Ügyészség együttműködéséhez legalább a Rendelet 99. cikk (3) bekezdése szerinti munkamegállapodás szükséges, így a kérdés a tévesen nevesített nemzetközi bűnügyi együttműködési törvényekkel azt a látszatot kelti, hogy e törvénymódosítás eredményeként és munkamegállapodás nélkül is valós együttműködés jöhetne létre a magyar legfőbb ügyészi fórum és az európai uniós szerv között. A választópolgári egyértelműség körében kialakult egységes jogértelmezésre figyelemmel [vö: Knk.VII.37.336/2017/3., Knk.38.254/2018/2., Knk.VII.37.868/2018/2.] a Kúria álláspontja az, hogy a kérdéstről a választópolgárok nem tudnának tudatos döntést hozni, az abban lévő tényekkel ellentétes hivatkozás arra vezet, hogy a választópolgár nem tudja felmérni, hogy az Ütv. 25. § módosításával a támogató döntése sem vezetne lényegi eredményre, mert egy tartalom nélküli kötelezettség előírására kerülne sor.

Az NVB határozatában kifejtettek miatt mutat rá a Kúria arra is, hogy az NVB szükségtelenül és tévesen vitatta a kérdés országos jelentőségét, mert bár az 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) Preambulumában foglaltak szerint a népszavazás intézménye arra szolgál, hogy az ország sorsát érintő legfontosabb ügyek eldöntésében a választópolgárokat állásfoglalásra készítse, a hitelesítés megtagadására csak az Alaptörvényben, és az Nsztv.-ben nevesített okból kerülhet sor. Az elutasítási okok köre nem tágítható a tételes rendelkezéseken túl jogintézményi célokra figyelemmel. Emellett a Kúria vitatja, hogy a közvéleményt hosszú ideje foglalkoztató, közbeszéd tárgyát régóta képező kérdés ne minősülhetne országos jelentőségűnek.

A Kúria a fentiekben kifejtett okokból állapította meg, hogy a hitelesítés megtagadása az NVB részéről az Nsztv. 11. §-ára tekintettel jogszerű volt, amelynél fogva az Nsztv. 30. § (1) bekezdése alapján rendelkezett az NVB határozatának helybenhagyásáról.

Munkaügyi ügyszak

Kfv.X.38.228/2018/5.

A 883/2004/EK rendelet szerinti öregségi ellátások megállapításakor a független ellátást a nemzeti jog szabályai alkalmazásával kell meghatározni [Rendelet 52. cikk (1) bekezdés a) pont].

Magyarországon öregségi teljes nyugdíjra 2017. december 31-én kizárólag a magyar jogszabályok alapján két nagy személycsoport válhatott jogosulttá: egyrészt – nemüktől függetlenül – azok a személyek, akik a rájuk irányadó, születési évük alapján meghatározott öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötték, legalább 20 év szolgálati idővel rendelkeztek, és azon a napon, amelytől kezdve a nyugdíjat megállapították, nem álltak biztosítási jogviszonyban [1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 18. § (1)-(2) bekezdés], másrészt azok a nők, akik legalább 40 év jogosultsági idővel, azon belül – főszabályként – 32 év kereső tevékenységgel járó biztosítási vagy azzal egy tekintet alá eső jogviszonnyal szerzett szolgálati idővel rendelkeztek, és azon a napon, amelytől kezdve a nyugdíjat megállapították, nem álltak biztosítással járó jogviszonyban [Tny. 18. § (2a)-(2c) bekezdés].

A felperes az első személycsoportba azért nem sorolható, mert bár Magyarországon az ellátás kért kezdő napjáig több mint 20 év szolgálati időt szerzett és 2017. december 31-én nem állt biztosítással járó jogviszonyban, a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt [Tny. 18. § (1) bekezdés e) pont szerint 64 év] nem töltötte be. A felperes a másik jogosulti csoportba azért nem tartozik, mert bár biztosítással járó jogviszonyban az ellátás megállapítása napján (2017. december 31.) nem állt, esetében a 40 év jogosultsági idővel való rendelkezés feltétel nem teljesült: Magyarországon csak 25 év 181 nap szolgálati, egyben jogosultsági és kereső tevékenységgel járó biztosítási vagy azzal egy tekintet alá eső jogviszonnyal szerzett időnek is minősülő időt szerzett [Tny. 18. § (2a) bekezdés].

A 883/2004/EK rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 52. cikk (1) bekezdés szerint az illetékes intézmény az ellátás összegét a következők szerint köteles kiszámítani:

a) az általa alkalmazott jogszabályok alapján, csak akkor, ha az ellátásra való jogosultság feltételeit kizárólag a nemzeti jog szerint teljesítették (független ellátás);

b) az elméleti összeg kiszámításával és ezt követően a tényleges összeg kiszámításával (arányos ellátás) a következőképpen:

- i. az ellátás elméleti összege megegyezik azzal az összeggel, amelyet az érintett személy akkor igényelhetne, ha a más tagállamok jogszabályai szerint szerzett összes biztosítási és/vagy tartózkodási időt az ellátás megállapításának időpontjában alkalmazott jogszabályok szerint szerezte volna. Ha e jogszabályok alapján az összeg nem függ a szerzett időszakok tartamától, azt az összeget kell az elméleti összegnek tekinteni;
- ii. az illetékes intézmény ezt követően megállapítja az arányos ellátás tényleges összegét úgy, hogy az elméleti összegre az általa alkalmazott jogszabályok szerint a biztosítási esemény bekövetkeztét megelőzően szerzett időszakok tartamának és az összes érintett tagállam jogszabályai szerint a biztosítási esemény bekövetkeztét megelőzően szerzett időszakok tartamának hányadosát alkalmazza.

A Rendelet 52. cikk (3) bekezdése alapján az érintett személyek az (1) bekezdés a) és b) pontok szerint kiszámított összegek közül a magasabb összegre jogosultak.

A Rendelet 52. cikk (1) bekezdés a) pontja alapján tehát az illetékes intézménynek a független ellátást, a b) pont alapján az elméleti összeget, majd – az elméleti összegből kiindulva – a tényleges összeget, vagyis az arányos ellátást kell megállapítania, amelyek közül az igénylő a magasabb összegre jogosult. A független ellátás illetékes intézmény általi megállapítása „az általa alkalmazott jogszabályok alapján, csak akkor, ha az ellátásra való jogosultság feltételeit kizárólag a nemzeti jog szerint teljesítették” – történik.

A kért ellátásra, a teljes jogú öregségi nyugdíjra való jogosultság feltételei a felperes esetében kizárólag a nemzeti jog, vagyis a magyar jogszabályok alapján – a korábban levezetettek szerint – nem teljesültek, részére a magyar jogszabályok alkalmazásával a Tny. 18. § (1)-(2) bekezdés és a 18. § (2a)-(2d) bekezdés szerinti ellátást sem lehetett megállapítani, ezért a Rendelet 52. cikk (1) bekezdés a) pont szerinti független ellátás összege 0 forintban volt meghatározható. A Rendelet 52. cikk (1) bekezdés b) pont szerinti számítás helyességét a felperes a perben nem vonta kétségbe, a rendelkezés szerinti számítás eredményeként megállapított összeg az a) pont szerintinél magasabb, így az arra való jogosultságról az alperes az 52. cikk (3) bekezdése megsértése nélkül döntött.

A felperes – az általa vázolt számítás alátámasztandó – tévesen, a fent kifejtettekkel ellentétesen indult ki abból, hogy a Rendelet 52. cikk (1) bekezdés a) pont szerinti független ellátást a különböző tagállamokban szerzett biztosítási idők egybeszámításával kell megállapítani. A 168/1997. (X.6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Tnyvhr.) a Tny., nem pedig a Rendelet végrehajtására megalkotott szabályokat tartalmazza, arra nézve, hogy a Rendelet által előírt számításokat miként kell elvégezni, a Tnyvhr. 12. § (1)-(2) bekezdései, de annak más rendelkezései sem adnak iránymutatást. A Rendelet I. „Általános rendelkezések” cím alatti 6. cikke a Rendelet által szabályozott, biztosítási, szolgálati, tevékenységi vagy tartózkodási idők megszerzésétől függő ellátások vonatkozásában általános jelleggel, a Rendelet eltérő rendelkezése hiánya esetére fogalmaz meg az időszakok összesítésére vonatkozó szabályt. A Rendelet III. „Az ellátások egyes csoportjaira vonatkozó különleges rendelkezések” cím, V. „Öregségi és túlélő hozzátartozói nyugdíjak” fejezet alatti 52. cikk (1) bekezdése egyértelmű abban, hogy az a) pont szerinti ellátást a nemzeti, jelen esetben a magyar jogszabályai alapján kell elbírálni, biztosítási és/vagy tartózkodási idő összesítésével végzett számítás előírásáról pedig az 52. cikk b) pontja kifejezetten rendelkezik. Mindezek miatt nem fogadható el a felperes azon érvelése sem, hogy a Rendelet 52. cikk (1) bekezdés a) pont szerinti ellátást a 6. cikk alapján biztosítási, szolgálati idők egybeszámításával kellett volna megállapítani.

A felperesi számítási mód alkalmazása a Rendelet 52. cikk (1) bekezdés a)-b) pontjainak a 4. cikkel való együttes értelmezéséből sem következik. Az alperes a Tny. 18. § (2a) pontja alapján járó nyugdíját a Rendelet 52. cikk (1) bekezdés a) pontja, valamint a Tny. 20. § (1)-(2) bekezdése és a Tny. 2. számú melléklete alkalmazásával azért nem állapíthatott meg, mert ez az ellátás 40 év jogosultsági idő hiányában nem jár. A felperes a független ellátást – a fent kifejtettekkel ellentétesen – a Magyarországon és a más tagállamban (Romániában) szerzett biztosítási idő egybeszámításából kiindulva határozta meg, amire jogszabály nem ad lehetőséget. A felperesi értelmezés elfogadása esetén a Rendelet 52. cikk (1) bekezdés a) pont szerinti független ellátás és a b) pont i. alpont szerinti

elméleti összeg azonos lenne, így, tekintve, hogy a b) pont szerinti arányosítást azonos összeg alapul vételével kellene elvégezni, a független ellátás összege minden esetben magasabb lenne az arányos ellátás összegénél, ami az 52. cikk (3) bekezdésének a választást lehetővé tévő szabályát is értelmetlenné, alkalmazhatatlanná tenné. Éppen a felperes jogértelmezése az, ami – a Rendelet 4. cikkével ellentétesen – a kizárólag Magyarországon szerzett szolgálati idővel rendelkező igénylőkkel való összehasonlításban, azokhoz képest kedvezőbb összegű ellátás megállapítására vezetne.

A felperes téves jogértelmezés eredményeként hivatkozott arra is, hogy a Rendelet 52. cikk (1) bekezdés a) pont szerinti független ellátást az életkorára tekintet nélkül, pusztán a 25 évet meghaladó szolgálati ideje és biztosítással járó jogviszony fenn nem állása feltételek alapján kellett volna megállapítani. A magyar jogszabályok szerint az életkor alapján meghatározott öregségi nyugdíjkorhatárt be nem töltött személyek közül csak a legalább 40 év jogosultsági idővel rendelkező nők lehetnek jogosultak öregségi teljes nyugdíjra [Tny. 18. § (2a)-(2d) bekezdés], a 25 év szolgálati idővel rendelkező személyek öregségi teljes nyugdíjra való jogosultságához szükséges az irányadó nyugdíjkorhatár betöltése is [Tny. 18. § (1)-(2) bekezdés]. A fentiekkel szemben jogszabályi alapot nélkülöz az a felperesi álláspont is, amely szerint a független ellátás megállapítása során a szolgálati időt a nemzeti (magyar) jogszabályok alapján figyelembe kell venni, a korhatárra vonatkozó feltételt pedig figyelmen kívül kell hagyni.

Polgári ügyszak

Pfv.V.21.663/2017/5.

I. A fogyasztói szerződésben alkalmazott általános szerződési feltétel tisztességtelenségére vonatkozó törvényi vélelem megdöntéséhez a vállalkozásnak azt kell bizonyítania, hogy a kikötés tisztességtelenségét eredményező, jogszabályban meghatározott - a Ptk. 6:102. § (1) bekezdés szerinti - körülmények a konkrét esetben nem állnak fenn. A vélelem megdöntésére vezethet annak bizonyítása is, hogy valamely körülmény, rendelkezés a fogyasztót ért hátrányt megfelelően ellensúlyozza.

II. A kikötés tisztességtelenségének értékelésekor figyelemmel kell lenni arra, hogy a konkrét szerződési kikötés a hatályos jogban szabályozottnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe hozza-e a fogyasztót, illetve a vállalkozás a fogyasztóval szembeni tisztességes és méltányos eljárása esetén ésszerűen elvárhatta-e, hogy a fogyasztó egyedi tárgyalást követően elfogadja az érintett feltételt

A Kúria mindenképp előtérbe hozta azt rögzítette, hogy a per tárgyát a 2015. szeptember 1-től hatályba lépett Lakossági Általános Szerződési Feltételek vizsgálata képezte. Az alperes felülvizsgálati kérelme ennek 7.1.5.1. pontjában rögzített, a késedelmi kamat mértékére vonatkozó kikötés érvénytelenségét megállapító jogerős ítéleti rendelkezés ellen irányult.

Az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 270. § (2) bekezdése a jogerős ítélet felülvizsgálatát jogszabálysértés esetén teszi lehetővé. Az alperes felülvizsgálati kérelmében a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: új Ptk.) 6:102. § (1) bekezdésére, valamint a 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.) 138. § (6) bekezdésére hivatkozott, és azzal érvelt, hogy a fogyasztók számára nem hátrányos és nem egyoldalú a késedelmi kamat kikötött mértéke, mert a szerződő felek azonos mértékű késedelmi kamatot fizetnek, és a piaci gyakorlatban a szolgáltatók által alkalmazott késedelmi kamat mértéke ennél nem alacsonyabb. A Kúria az alperes nyilatkozatát akként vette figyelembe, hogy az új Ptk. 6:104. § (2) bekezdés j) pontjára alapított keresetnek helyt adó jogerős ítéletet a megdönthető vélelemmel szembeni ellenbizonyítás sikerességét állítva támadta.

Az új Ptk. 6:102. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen az az általános szerződési feltétel, amely a szerződésből eredő jogokat és kötelezettségeket a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel alkalmazójával szerződő fél hátrányára állapítja meg. A jogalkotó az új Ptk. 6:104. § (2) bekezdés j) pontjában megdönthető vélelmet állított fel a jóhiszeműség és tisztesség e követelményrendszer alapján. Meghatározta, hogy fogyasztó és vállalkozás közötti szerződésben tisztességtelenségnek kell tekinteni azt a kikötést, amely a fogyasztót túlzott mértékű pénzüsszeg fizetésére kötelezi, ha a fogyasztó nem teljesít vagy nem szerződésszerűen teljesít.

A tisztességtelen általános szerződési feltételek érvénytelenségének szabályait az új Ptk. az Európai

Közösségek Tanácsa 93/13/EGK irányelve (a továbbiakban: fogyasztóvédelmi irányelv) rendelkezései alapulvételével szabályozza, ezért a szabályok értelmezésénél az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) határozataira is figyelemmel kell lenni. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a hatásköre kiterjed a fogyasztóvédelmi irányelv 3. cikk (1) bekezdésében és az irányelv mellékletében szereplő „tisztegtelen feltétel” fogalmának értelmezésére, a szerződési feltétel tisztegtelen jellegének értékelése során figyelembe veendő szempontrendszer megállapítására. A Bíróság a 2013. március 14-i Mohamed Aziz és Caixa d' Estalvis de Catalunya, Tarragona i Manresa (Catalunyacaixa) ítéletében (C-415/11, Eu:C:2013:164) azt az iránymutatást adta, hogy a fogyasztó kárára előidézett „jelentős egyenlőtlenséget” a felek megállapodása hiányában irányadó nemzeti szabályok értelmezése útján kell értékelni annak megítélése érdekében, hogy a szerződés a hatályos nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe hozza-e a fogyasztót, és ha igen, akkor mennyiben (68. pont). Annak megállapításához pedig, hogy az egyenlőtlenséget „a jóhiszeműség követelményével ellentétben” idézték-e elő, meg kell vizsgálni, hogy az eladó vagy szolgáltató a fogyasztóval szembeni tisztességes és méltányos eljárása esetén észszerűen elvárhatta-e, hogy utóbbi az egyedi tárgyalást követően elfogadja az érintett feltételt (69. pont).

A Bíróság ítéletének fényében megállapítható, hogy a másodfokú bíróság jogértelmezése helyes volt, amikor a keresettel érintett kikötés vizsgálata során az új Ptk. 6:48. §-ában foglaltaknak tulajdonított jelentőséget és a jogszabályban meghatározott kamatot az ÁSZF 7.1.5.1. pontjában kikötött kamattal összehasonlítva arra a következtetésre jutott, hogy a kettő közötti nagy mértékű eltérés okán a fogyasztó kedvezőtlenebb jogi helyzetbe került. A jogszabályban szabályozottnál jóval nagyobb mértékű késedelmi kamatfizetési kötelezettség elfogadását tisztességes, méltányos eljárása esetén az alperes észszerűen nem várhatta el. Mindezekre tekintettel a kikötést akként kellett értékelni, hogy az az új Ptk. 6:104. § (2) bekezdés j) pontja alá tartozik.

A jogszabályi vélelem megdöntéséhez az alperesnek azt kellett bizonyítania, hogy a kikötés nem esik az új Ptk. 6:102. § (1) bekezdése hatálya alá. Ennek megítélése során a 6:102. § (2) bekezdésében foglalt körülményeknek – így a kikötött szolgáltatás rendeltetésének, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel való kapcsolatának – különös jelentősége volt. Az alperes által hivatkozott tényekből azonban nem lehetett a kikötés tisztességességére következtetni. Az a jogszabályi rendelkezés, miszerint a szolgáltató a fogyasztóval azonos mértékű késedelmi kamatot köteles fizetni, valamint az a piaci környezet, amelyben általános szerződési feltételeiben más szolgáltató sem alkalmaz kedvezőbb kikötést, nem jelenti, hogy az alperes az általa alkalmazott feltétel révén nem jut egyoldalúan és indokolatlanul olyan előnyhöz, amely a vele szerződő fél számára hátrányos. A Kúria álláspontja szerint a kamatmérték azonossága nem ellensúlyozza azt a hátrányt, amely a kikötés alapján – a késedelmi kamatfizetési kötelezettségnek a szerződő felekre irányadó eltérő feltételeire és hatására is tekintettel – a fogyasztót éri. Azt kellett tehát megállapítani, hogy a keresettel érintett kikötés tisztességgtelenségének vélelmét az alperes nem tudta megdönteni.

Pfv.V.21.826/2017/15.

I. A 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja az olyan kikötés tisztességgtelenségét mondja ki, amely a fogyasztóval szerződő felet a saját teljesítése szerződésszerűségének megállapítására jogosítja fel.

II. A "ténytanúsítvány" nem bizonyítja, hogy a nyilvántartott tartozásra alapított követelés létrejött, jogszerűen megilleti a pénzügyintézetet. A bizonyítási terhet a közjegyzői okirat záradékolásának törvényi konstrukciója fordítja meg.

III. A felperes által sérelmezett szerződési feltétel nem tartozik a régi Ptk. 209. § (5) bekezdésében meghatározott kivétel körébe.

A 1959. évi IV. törvénynek (a továbbiakban: régi Ptk.) a 93/13/EGK irányelve (a továbbiakban: fogyasztóvédelmi irányelv) 1. cikk (2) bekezdését átültető 209. § (5) bekezdése uniós jogi értelemben (2013. március 21-i RWE Vertrieb AG és Verbraucherzentale Nordrhein-Westfalen eV ítélet, C-92/11, EU:C:2013:180, 26. pont) olyan feltételekre vonatkozik, amelyek a szerződő felekre választásuktól függetlenül is alkalmazandók, valamint a felek eltérő megállapodása hiányában alkalmazandó nemzeti

jogi rendelkezéseket tükröznek. Ennek megfelelően tartalmazza a 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény 3. pontja, hogy az olyan feltétel tisztességtelensége, amelynek tartalmát jogszabály kimerítően (taxatív) határozza meg, bíróság által nem vizsgálható. Ha a kógens keretszabályt a felek rendelkezési joga tölti meg tartalommal, vagy ha a felek a diszpozitív jogszabályi rendelkezésektől eltérnek, az ilyen feltétel tisztességtelensége vizsgálható. Az I. rendű alperes által felhívott jogszabályok egyike sem rögzít olyan rendelkezést, amely a szerződés tartalmává vált vagy válhat. A felülvizsgálati kérelemmel érintett szerződési feltétel ilyen értelemben nem tartozik a kivétel körébe, az I. rendű alperes ezért alaptalanul hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet sérti a régi Ptk. 209. § (5) bekezdésében foglaltakat.

A másodfokú bíróság a vizsgált szerződési kikötést tévesen értelmezte. A fogyasztóvédelmi irányelv mellékletének 1.m) pontja és a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés b) pontja egyértelműen az olyan kikötés tisztességtelenségét mondja ki, amely a fogyasztóval szerződő felet a saját teljesítése szerződésszerűségének megállapítására jogosítja fel.

Az EBH 2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában kifejtetteket a Kúria a jelen esetre is irányadónak tekinti. A felülvizsgálattal érintett szerződési kikötés a bizonyítási teher körében nem érinti, nem teszi hátrányosabbá a felperes jogi helyzetét. A bizonyítási terhet a közjegyzői okirat záradékolásának törvényi konstrukciója fordítja meg. A végrehajtás közjegyzői okirat záradékolása útján, tehát peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő szabályozás az Alkotmánybíróság 1423/B/2010. és 1245/B/2011. számú határozatai szerint nem alkotmányellenes, nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és az Európai Unió Bírósága határozata (2015. október 1-i ERSTE Bank Hungary Zrt. és Sugár Attila ítélet, C-32/14, EU:C:2015:637) szerint nem összeegyeztethetetlen a fogyasztóvédelmi irányelv követelményeivel sem. A végrehajtási záradék kiállítását követően az adós a tartozását végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. A bizonyítási teher a perben az eljárásjogi rendelkezéseknek megfelelően alakul. A szerződésben tett jognyilatkozat nem képes felülírni jogintézményt meghatározó normákat. A közokirat bizonyító erejét a bíróság az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 195. §-ának, illetve a 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: új Pp.) 323. §-ának megfelelően értékeli, a felek eltérő minősítésére nem lehet figyelemmel. A tanúsítvány nem bizonyítja, hogy a nyilvántartott tartozásra alapított követelés létrejött, jogszerűen megilleti az I. rendű alperest. A régi Ptk. 207. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelő értelmezéssel a felperes nyilatkozatának nem lehet a tartozáselismeréssel (rég Ptk. 242. §) azonos vagy olyan jelentést tulajdonítani, hogy feljogosította az I. rendű alperest követelés létrejöttének megállapítására, illetve lemondott a vele szemben támasztott követelés vitatásának jogáról.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott jogszabályok téves alkalmazásával állapította meg a felek közötti kölcsönszerződés keresettel érintett rendelkezésének érvénytelenségét.

Pfv.V.20.235/2018/4.; Pfv.V.20.243/2018/10.; Pfv.V.20.333/2018/4.; Pfv.V.20.342/2018/5.; Pfv.V.20.578/2018/7.; Pfv.V.20.630/2018/4.

Nem tisztességtelen az a kölcsönszerződésbe foglalt szerződéses rendelkezés, amely nem befolyásolja a felek igényérvényesítési és bizonyítási lehetőségeit, kötelezettségeit, és nem tartalmaz kizárólagos jogot a fogyasztóval szerződő fél számára teljesítése egyoldalú minősítésére.

A pénzügyi intézményeknek jogszabályból (a 1996. évi XCII. törvényből (a továbbiakban: Hpt.) és a 2013. évi CCXXXVII. törvényből (a továbbiakban: új Hpt.) fakadó kötelezettségük, hogy kölcsönszerződésből eredő követeléseiket nyilvántartsák, azokról a hatóságokat, illetve a hitelfelvevőket tájékoztassák.

A hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 198/1996. (XII.22.) Korm. rendelet, majd a 2001. január 1-jén az e rendelet helyébe lépett, azonos című 250/2000. (XII.24.) Korm. rendelet előírása értelmében a II. rendű alperesnek az ügyfeleivel, köztük a felperessel szemben fennálló követeléseiről folyamatos nyilvántartást kellett vezetnie. A nyilvántartásában szereplő adatokról a pénzügyi vállalkozás által a pénzügyi szervezetek állami felügyelete részére szolgáltatandó adatok köréről és az adatszolgáltatás

módjáról szóló 52/2005. (XII.28.) PM rendelet szabályai szerint negyedévente jelentést kellett tennie a Felügyelet részére. A Hpt. 206. § (1) bekezdése előírta, hogy folyamatos szerződések esetén legalább évente egy alkalommal, valamint a szerződés lejártakor egyértelmű, közérthető és teljes körű írásbeli kimutatást küldjön az ügyfeleinek. A kimutatást a Hpt. 206. § (2) bekezdése értelmében – az üzletszabályzat vagy szerződés eltérő rendelkezése hiányában – elfogadottnak kellett tekinteni, ha az ügyfél a kézbesítéstől számított 60 napon belül írásban nem emelt kifogást azzal, hogy mindezek a követelés érvényesíthetőségét nem érintik.

A perbeli jogvita eldöntése szempontjából ügyszempontú jelentőségű volt, hogy a felek között létrejött, a felülvizsgálattal érintett kölcsönszerződés III. pont második bekezdésének azon kikötése, miszerint a felek megállapodtak abban, hogy a közjegyzői okiratban foglalt kölcsönszerződés alapján az adós terhére mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás tekintetében, annak közokirati tanúsításaként az adósnak a hitelezőknél vezetett számlái és a hitelezők vonatkozó bizonylatai alapján készített közjegyzői ténytanúsítványt fogadják el, továbbá amelyben az adós és zálogkötelezett alávetette magát annak, hogy a közjegyzői okirat alapján a terhére fennálló kölcsön- és egyéb járuléktartozás összegét, esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén is a hitelezők felkérésére a közjegyző tanúsítsa, a 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 242. §-a szerinti joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak minősül-e. Tartozáselismerés esetén ugyanis a bizonyítási teher megfordul, és az adósnak kell bizonyítania, hogy az elismert tartozása nem áll fenn (BH1991.439.).

A bírói gyakorlat következetes abban, hogy a fél nyilatkozatához a tartozáselismerés jogkövetkezményei akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon, kifejezetten és félreérthetetlenül történik (EBH 2000.309.). Ennek az elvárásnak csak az olyan tartozáselismerő nyilatkozat felel meg, amelyet már fennálló, összegszerűen meghatározott követelés tekintetében tettek meg (Kúria Pfv.V.21.629/2017/5.). A per tárgyát képező szerződéses rendelkezés viszont ilyennek nem tekinthető, e kikötés esetében ezért nem érvényesülnek a tartozáselismerés joghatásai (EBH 2018.G1.).

A Kúria megjegyezte, a kereset tárgyát képező kölcsönszerződés III. pont második bekezdésében foglaltak a felperes részéről joglemondó nyilatkozatként sem értékelhetők, e fogalmi körbe ugyanis az a nyilatkozat vonható, amellyel a jogalany az őt kétségtől megillető jogosultságról kifejezetten lemond. A vitatott szerződési feltételnek azonban nincs ilyen tartalma.

Nem tulajdonítható továbbá a kölcsönszerződés vitatott kikötésének olyan tartalom sem, amely a felek szerződésében olyan vélelmet állítana fel, amelynek értelmében a II. rendű alperes az igénye alapjául szolgáló, valamely egyébként bizonyítást igénylő tényt egy attól különböző, másik tény bekövetkezésével és igazolásával bizonyíthatná.

A polgári peres eljárásban a felek eljárási jogaira és kötelezettségeire, különösen a bizonyítás szabályaira az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) rendelkezései az irányadóak, amelyeket a felek szerződéses autonómiája nem törhet át.

Mindezekből következően – tartozáselismerés, joglemondás, illetve vélelem hatásával bíró kikötés hiányában – a vitatott szerződési pont tartalma nem befolyásolja a bizonyítási kötelezettség alakulását, a bizonyítási eljárás perrendtartászerű lefolytatását, és nem fordítja meg a bizonyítási terhet sem.

Ez azt jelenti, hogy amennyiben a II. rendű alperes (az engedményezés folytán immár a III. rendű alperes) a szerződésből eredő követelését a felperessel szemben peres úton kívánja érvényesíteni, a perben a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében őt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósított a felperes részére, a felperes mennyit teljesített, és ennek eredményeként mekkora a felperes fennálló tartozása. A II. rendű, illetve III. rendű alperes erre vonatkozó tényállításai – maga a ténytanúsítvány is – nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapulnak, vita esetében azonban a perben nekik kell bemutatniuk a nyilvántartás elszámolási elveit, módszereit és adatait, számításait le kell vezetniük. Ha a felperes mindezeket követően is azt állítja, hogy az alperesi részről állított elszámolás nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkozik, hogy részéről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhet (Kúria Gfv.VII.30.791/2016/3., Pfv.V.21.631/2017/5.).

A per tárgyává tett kikötés – az alább kifejtendőkre figyelemmel – nem befolyásolja a

kölcsönszerződésből eredő követelés kapcsán a végrehajtási záradék kiállításának feltételeit sem, tehát nem érinti a szerződő felek igényérvényesítési, illetve védekezési lehetőségeit, és nem hat ki a végrehajtási záradék alapján indult végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben a bizonyítási kötelezettség alakulására sem.

Ezzel összefüggésben a Kúria rámutatott: a 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) felek közötti szerződéskötés idején hatályos 21. § (1) bekezdése – illetve a jelenleg hatályos 23/C. § (1) bekezdése – értelmében végrehajtási záradékkal látható el a közjegyzői okirat, ha az tartalmazza a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, a jogosult és a kötelezett nevét, a kötelezettségvállalás tárgyát, mennyiségét (összegét) és jogcímét, valamint a teljesítés módját és határidejét. Ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz a Vht. korábbi 21. § (2) bekezdése, illetve jelenlegi 23/C. § (2) bekezdése szerint az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa.

E szabályok értelmében a közokiratba foglalt kölcsönszerződés, illetve egyoldalú kötelezettségvállalás alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt szintén közokiratba foglalt jognyilatkozattal felmondta a szerződést. Az, hogy ez utóbbi esetben a szerződésszegés valóban bekövetkezett-e, és az így emiatt közölt felmondás jogszerű-e, a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e vonatkozásban elegendő a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata (BH 1997.348., BH 2002.491., Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.).

Az adós szerződésszegésének, illetőleg a felmondásnak a tényét, valamint a végrehajtást kérő nyilvántartásai szerint fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzítő, a 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 111. §-ában szabályozott közjegyzői okirat nem ügyleti okirat, hanem jogi jelentőségű tényeket rögzítő ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Az ilyen okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha erről az adóssal kötött szerződésben előzetesen külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott külön arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a tanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak.

A közjegyzői tanúsítvány kiállítását és a végrehajtási záradék kibocsátását tehát a végrehajtást kérő e szerződéses kikötés hiányában is ugyanilyen módon és tartalommal kérhetné (BH 2018.146.).

Ha a végrehajtási záradék kiállítására sor került, az adós a tartozását a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. Ez a végrehajtási záradék és a közjegyzői tanúsítvány jogintézményére vonatkozó, a fentiekben ismertetett szabályokból következik. A peres felek között létrejött szerződés e vonatkozásban nem biztosít több jogosultságot a II. rendű alperes részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperes terhére, mint amelyek az irányadó jogszabályok alapján őket egyébként megilletnék, illetve terhelnék (Kúria Gfv.VII.30.791/2016/3.). A bizonyítási teher pedig a Pp. 369. §-a szerinti perekben is a Pp. 164. § (1) bekezdésének megfelelően alakul. Az igényérvényesítés lehetőségei, a bizonyítási teher alakulása körében tehát a kölcsönszerződés vitatott pontjában foglaltak a felperes jogi helyzetét nem érintik, nem teszik azt hátrányosabbá. A szerződéses kikötés tisztességtelensége megállapításának a Ptk. 209. § (1) bekezdésében írt feltétele erre figyelemmel nem valósult meg.

A végrehajtás közjegyzői okirat záradékolása útján, tehát a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tévő szabályozás az Alkotmánybíróság 1423/B/2010.AB. és 125/B/2011.AB. számú határozatai szerint nem alkotmányellenes, nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és az Európai Unió Bírósága C-32/14. számú Erste Bank kontra Sugár Attila ügyben hozott határozata szerint nem összeegyeztethetetlen a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK. irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) fogyasztóvédelmi követelményeivel sem (Kúria Gfv.VII.30.610/2017/6.).

Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet alaptalanul, a Ptk. 209. §-ának, illetve a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 1. § (1) bekezdés j) pontjának téves alkalmazásával állapította meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés III. pont második bekezdése a bizonyítási terhet a felperes terhére hátrányosan változtatta meg.

A Kúria megjegyezte, amennyiben a kölcsönszerződés nevezett kikötésének tartalma – a kifejtettektől eltérően – nem volna egyértelműen megállapítható, a Ptk. 207. § (2) bekezdésében foglalt értelmezési szabály alkalmazása válna szükségessé. Eszerint a vitás tartalmú általános szerződési feltétel tartalmát a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezés szerint kell megállapítani. A közjegyzői tanúsítvány pusztán azt a tényt hivatott bizonyítani, hogy a II. rendű alperes milyen adatokat tartott nyilván a felperes teljesítésével összefüggésben, ezért a per tárgyává tett kikötésnek a Ptk. 207. § (2) bekezdésére figyelemmel sem tulajdonítható olyan tartalom, amely kihatna a felek igényérvényesítési és bizonyítási lehetőségeire, kötelezettségeire.

A jogerős ítéletben hivatkozott Kr. 1. § (1) bekezdésének b) pontja a fogyasztói szerződés azon rendelkezését minősíti tisztességtelennek, amely kizárólagosan jogosítja fel a fogyasztóval szerződő felet annak megállapítására, hogy teljesítése szerződészerű-e. A Kr. hivatkozott rendelkezésének mind nyelvtani, mind a fogyasztói irányelv 3. cikk (3) bekezdése és mellékletének 1.m) pontja figyelembevételével történő értelmezéséből következően az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel arra, hogy maga állapítsa meg a saját teljesítésének a megfelelőségét. A keresettel támadott szerződéses rendelkezés azonban nem tartalmaz a II. rendű alperest a megjelölt körben megillető egyoldalú jogosítványt, nem érinti (nem vonja el) a vele szerződő fél (jelen esetben: a felperes) kötelmi jogát arra, hogy a II. rendű alperes szolgáltatásának megfelelőségét megítélje és minősítse (Ptk. 283. §), ezért nem minősül tisztességtelennek a Kr. 1. § (1) bekezdésének b) pontja szerint sem. A per tárgyát képező kikötés az előzőekben a bizonyítás körében kifejtettek szerint nem volt kizárólagos jellegűnek tekinthető a felperes tartozásának összegét, illetve a kölcsönügylet egyéb lényeges adatát illetően sem (Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.).

Amennyiben azonban a Kr. 1. § (1) bekezdés b) pontjának, valamint a fogyasztói irányelv melléklete 1.m) pontjának hatálya az olyan tartalmú kikötésre is kiterjedne, amely kizárólagos jelleggel a fogyasztóval szerződő felet jogosítja a fogyasztó szerződészerű teljesítésének megállapítására, a per tárgyává tett szerződéses kikötés tisztességtelenségének megállapítására ebben az esetben sem kerülhetne sor. A kölcsönszerződés jelen perben vitatott kikötésének ugyanis nem lehet olyan tartalmat tulajdonítani, amely a II. rendű alperest jogosítaná fel a felperes teljesítése megfelelőségének megítélésére (Kúria Gfv.VII.30.610/2017/6., Pfv.V.21.628/2017/5., Pfv.V.22.003/2017/5., Pfv.V.22.012/2017/5.).

Pfv.V.20.297/2018/6.

A közjegyzői tanúsítvány pusztán azt a tényt hivatott bizonyítani, hogy a pénzintézet milyen adatokat tart nyilván az adós teljesítésével összefüggésben, ezért a ténytanúsítvány kiállítására vonatkozó szerződési kikötésnek nem tulajdonítható olyan tartalom, amely a felek igényérvényesítési és bizonyítási lehetőségeit, kötelezettségeit korlátozza.

A perbeli jogvita eldöntése szempontjából ügydöntő jelentőségű volt, hogy a felek között létrejött pénzügyi lízingszerződés II.7. pontjának azon kikötése, amely szerint a felperes mindenkor fizetési kötelezettségét illetően az alperes által vezetett nyilvántartások, könyvek alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány az irányadó, az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 242. §-a szerinti joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak minősül-e. Tartozáselismerés esetén ugyanis a bizonyítási teher megfordul, és az adósnak kell bizonyítania, hogy az elismert tartozása nem áll fenn (BH1991.439.).

E körben a Kúria emlékeztet arra, hogy a fél nyilatkozatához a tartozáselismerés jogkövetkezményei akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon, kifejezetten és félreérthetetlenül történik (EBH 2000.309.). Ennek az elvárásnak csak az olyan tartozáselismerő nyilatkozat felel meg, amelyet már fennálló, összegszerűen meghatározott követelés tekintetében tettek meg (Kúria Pfv.V.21.629/2017/5.). A per tárgyát képező szerződéses rendelkezés viszont ilyenek nem tekinthető, e kikötés esetében ezért nem érvényesülnek a tartozáselismerés joghatásai (EBH 2018.G.1.).

A polgári peres eljárásban a felek eljárási jogaira és kötelezettségeire, különösen a bizonyítás szabályaival összefüggően, az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályai az irányadóak,

amelyet a felek szerződéses autonómiája nem törhet át. Ebből következően, mivel a pénzügyi lízingszerződés II.7. pontjának hivatkozott rendelkezése tartozáselismerést nem tartalmaz, a bizonyítási kötelezettség alakulását, a bizonyítási eljárás lefolytatását nem befolyásolja, a bizonyítási terhet nem fordítja meg.

Ez azt jelenti, hogy amennyiben az alperes a jelen szerződésből eredő követelését a felperessel szemben peres úton kívánja érvényesíteni, a perben a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében őt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósított a felperes részére, a felperes mennyit teljesített, és ennek eredményeként mekkora a fennálló tartozása. Az alperes erre vonatkozó tényállításai – maga a ténytanúsítvány is – nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapulnak, vita esetén azonban perben az alperesnek be kell mutatnia a nyilvántartás elszámolási elveit, módszereit és adatait, számításait le kell vezetnie. Ha a felperes mindezeket követően is azt állítja, hogy az alperes elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkozik, hogy részéről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhet (Kúria Gfv.VII.30.791/2016/3., Pfv.V.21.631/2017/5.).

A per tárgyává tett kikötés – az alábbiakra tekintettel – nem befolyásolja a pénzügyi lízingszerződésből eredő követelés kapcsán a végrehajtási záradék kiállításának feltételeit, tehát nem érinti a szerződő felek igényérvényesítési, illetve védekezési lehetőségeit, és nem hat ki a végrehajtási záradék alapján indult végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben a bizonyítási kötelezettség alakulására sem.

A 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) felek közötti szerződéskötés idején hatályos 21. § (1) bekezdése, illetve a jelenleg hatályos 23/C. § (1) bekezdése értelmében végrehajtási záradékkal látható el a közjegyzői okirat, ha az tartalmazza a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, a jogosult és a kötelezett nevét, a kötelezettségvállalás tárgyát, mennyiségét (összegét) és jogcímét, valamint a teljesítés módját és határidejét. Ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz a Vht. korábbi 21. § (2) bekezdése, illetve jelenlegi 23/C. § (2) bekezdése szerint az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa.

E szabályok értelmében a közokiratba foglalt pénzügyi lízingszerződés, illetve egyoldalú kötelezettségvállalás alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt szintén közokiratba foglalt jognyilatkozattal felmondta a szerződést. Az, hogy ez utóbbi esetben a szerződésszegés valóban bekövetkezett-e és így az emiatt közölt felmondás jogszerű-e, a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e vonatkozásban elengedő a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata (BH1997.348., BH2002.491., Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.).

Az adós szerződésszegésének, illetőleg a felmondásnak a tényét, valamint a végrehajtást kérő nyilvántartásai szerint fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzítő, az 1991. évi XLI. törvény 111. §-ában szabályozott közjegyzői okirat nem ügyleti okirat, hanem jogi jelentőségű tényeket rögzítő ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Az ilyen okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha erről az adóssal kötött szerződésben előzetesen külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott külön arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a tanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak.

A közjegyzői tanúsítvány kiállítását és a végrehajtási záradék kibocsátását tehát a végrehajtást kérő e szerződési kikötés hiányában is ugyanilyen módon és tartalommal kérhetné (BH 2018.146).

Ha a végrehajtási záradék kiállítására sor került, az adós a tartozását a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. Ez a végrehajtási záradék és a közjegyzői tanúsítvány jogintézményére vonatkozó, a fentiekben ismertetett szabályokból következik. A peres felek között létrejött szerződés e vonatkozásban nem biztosít több jogosultságot az alperes részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperes terhére, mint amelyek az irányadó jogszabályok alapján őt egyébként megilletnék, illetőleg terhelnék (Kúria Gfv.VII.30.791/2016/3.). A bizonyítási teher pedig a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben is a Pp. 164. § (1)

bekezdésének megfelelően alakul.

Az igényérvényesítés lehetőségei, a bizonyítási teher alakulása körében tehát a pénzügyi lízingszerződés II.7. pontjában foglaltak a felperes jogi helyzetét nem érintik, nem teszik azt hátrányosabbá, a jóhiszeműség és tisztesség követelményével nem ellentétesek. A szerződési kikötés tisztességtelensége megállapításának a Ptk. 209. § (1) bekezdésében írt feltétele erre figyelemmel nem valósult meg, miután a kikötés az adós hátrányára nem állapít meg indokolatlan és egyoldalú előírásokat.

A végrehajtás közjegyzői okirat záradékolása útján, tehát a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő szabályozás az Alkotmánybíróság 1423/B/2010.AB és 1245/B/2011.AB számú határozatai szerint nem alaptörvény-ellenes, nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és az Európai Unió Bírósága C-32/14. számú Erste Bank kontra Sugár Attila ügyben hozott ítélete (ECLI:EU:C:2015:637 59-63. pontok) szerint nem összeegyeztethetetlen a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) fogyasztóvédelmi követelményeivel sem (Kúria Gfv.VII.30.610/2017/6.).

Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet alaptalanul, a Ptk. 209. §-ának, illetve a 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet (továbbiakban: R.) 1. § (1) bekezdés j) pontjainak téves alkalmazásával állapította meg, hogy a perbeli lízingszerződés II.7. pontja a bizonyítási terhet a felperes terhére hátrányosan változtatta meg, ezért a téves a szerződési kikötés tisztességtelenségének megállapítása [209/A § (2) bekezdés] is.

Megjegyezte a Kúria, hogy amennyiben a pénzügyi lízingszerződés II.7. pontjának tartalma – a kifejtettektől eltérően – nem volna egyértelműen megállapítható, a Ptk. 207. § (2) bekezdésében foglalt értelmezési szabály alkalmazása válna szükségessé. Eszerint a vitás tartalmú általános szerződési feltétel tartalmát a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezés szerint kell megállapítani. A közjegyzői tanúsítvány pusztán azt a tényt hivatott bizonyítani, hogy az alperes milyen adatokat tart nyilván a felperes teljesítésével összefüggésben, ezért a per tárgyává tett kikötésnek a Ptk. 207. § (2) bekezdésére figyelemmel sem tulajdonítható olyan tartalom, amely kihatna a felek igényérvényesítési és bizonyítási lehetőségeire, kötelezettségeire. Így jogértelmezéssel is az állapítható meg, hogy a magyar jogrendszer a fogyasztók számára megfelelő igényérvényesítési és jogorvoslati lehetőséget biztosít mind a peres eljárások, mind a végrehajtási eljárások során [lásd: az Európai Unió Bírósága C-415/11. sz. Mohamed Aziz kontra Caixa d'Estalvis de Catalunya, Tarragona i Manresa (Catalunyacaixa) ügyben (ECLI:EU:C:2013:164 43-64. pontok) felállított Aziz-tesztjét].

A R. 1. § (1) bekezdésének b) pontja a fogyasztói szerződés azon rendelkezését minősíti tisztességtelennek, amely kizárólagosan jogosítja fel a fogyasztóval szerződő felet annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e. A R. hivatkozott rendelkezésének mind a nyelvtani, mind a fogyasztói irányelv 3. cikk (3) bekezdése és Mellékletének 1. m) pontja figyelembevételével történő értelmezéséből következően, az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel arra, hogy maga állapítsa meg a saját teljesítése megfelelőségét. A keresettel támadott szerződéses rendelkezés azonban nem tartalmaz az alperest a megjelölt körben megillető egyoldalú jogosítványt, nem érinti (nem vonja el) az alperessel szerződő felek kötelmi jogát arra, hogy az alperes szolgáltatásának megfelelőségét megítéljék és minősítsék (Ptk. 283. §), ezért nem minősült tisztességtelennek a R. 1. § (1) bekezdésének b) pontja szerint. Az ügy tárgyát képező kikötés az előzőekben, a bizonyítás körében kifejtettek szerint nem volt kizárólagos jellegűnek tekinthető a felperes tartozásának összegét, illetve a lízingügylet egyéb lényeges adatát illetően sem (Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.).

Amennyiben azonban a R. 1. § (1) bekezdés b) pontjának, valamint a fogyasztói irányelv Melléklete 1. m) pontjának hatálya az olyan tartalmú kikötésre is kiterjedne, amely kizárólagos jelleggel a fogyasztóval szerződő felet jogosítja a fogyasztó szerződésszerű teljesítésének megállapítására, a per tárgyává tett szerződéses kikötés tisztességtelenségének megállapítására ebben az esetben sem kerülhetne sor. A pénzügyi lízingszerződés II.7. pontjának ugyanis nem lehet olyan tartalmat tulajdonítani, amely az alperest feljogosítaná a felperes teljesítése megfelelőségének megítélésére (Kúria Gfv.VII.30.610/2017/6., Pfv.V.21.628/2017/5., Pfv.V.22.003/2017/5., Pfv.V.22.012/2017/5.).

Pfv.V.20.325/2018/9.

Nem jelent novációt a tartozás nyilvántartásának alapjául meghatározott pénznem jogalkotói aktussal való megváltoztatása. Az utóbb elfogadott nemzeti jogszabályok nem szűkíthetik a fogyasztókat a 93/13/EGK irányelv alapján megillető védelmet, ezért a DH3 ("forintosítási") törvényre hivatkozással nem hárítható el a szerződési feltétel tisztességtelenségének érdemi vizsgálata.

A pénzügyi intézményeknek jogszabályból (a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló ügyletkötéskor hatályos 1996. évi CXII. törvényből (a továbbiakban: régi Hpt.) és a jelenleg hatályos 2013. évi CCXXXVII. törvényből (a továbbiakban: Hpt.)) fakadó kötelezettségük, hogy kölcsönszerződésből eredő követeléseiket nyilvántartsák, azokról a hatóságokat, illetve a hitelfelvevőket tájékoztassák.

A hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 198/1996. (XII. 22.) Korm. rendelet, majd a 2001. január 1-jén az e rendelet helyébe lépett, azonos című 250/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet előírásai értelmében az alperesnek az ügyfeleivel, köztük a felperesekkel szemben fennálló követeléseiről folyamatos nyilvántartást kellett vezetnie. A nyilvántartásában szereplő adatokról a pénzügyi vállalkozás által a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete részére szolgáltatandó adatok köréről és az adatszolgáltatás módjáról szóló 52/2005. (XII. 28.) PM rendelet szabályai szerint negyedévente jelentést kellett tennie a Felügyelet részére. A régi Hpt. 206. § (1) bekezdése pedig előírta, hogy folyamatos szerződések esetén legalább évente egy alkalommal, valamint a szerződés lejártakor egyértelmű, közérthető és teljes körű írásbeli kimutatást küldjön az ügyfeleinek. A kimutatást a régi Hpt. 206. § (2) bekezdése értelmében – az üzletszabályzat vagy szerződés eltérő rendelkezése hiányában – elfogadottnak kell tekinteni, ha az ügyfél a kézbesítéstől számított 60 napon belül írásban nem emel kifogást azzal, hogy mindezek a követelés érvényesíthetőségét nem érintik.

A perbeli jogvita eldöntése szempontjából ügydöntő jelentőségű volt, hogy a felek között létrejött kölcsönszerződés III. pontjának azon kikötése, amely szerint a felperesek mindenkor fizetési kötelezettségét illetően a banknál vezetett nyilvántartások, könyvek alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány az irányadó, a 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 242. §-a szerinti joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak minősül-e. Tartozáselismerés esetén ugyanis a bizonyítási teher megfordul, és az adósnak kell bizonyítania, hogy az elismert tartozása nem áll fenn (BH1991.439.).

E körben a Kúria rámutatott arra, hogy a fél nyilatkozatához a tartozáselismerés jogkövetkezményei akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon, kifejezetten és félreérthetetlenül történik (EBH 2000.309.). Ennek az elvárásnak csak az olyan tartozáselismerő nyilatkozat felel meg, amelyet már fennálló, összességében meghatározott követelés tekintetében tettek meg (Kúria Pfv.V.21.629/2017/5.). A per tárgyát képező szerződéses rendelkezés viszont ilyenek nem tekinthető, e kikötés esetében ezért nem érvényesülnek a tartozáselismerés joghatásai (EBH 2018.G.1.).

A polgári peres eljárásban a felek eljárási jogaira és kötelezettségeire, különösen a bizonyítás szabályaival összefüggően, az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályai az irányadók, amelyet a felek szerződéses autonómiája nem törhet át. Ebből következően, mivel a kölcsönszerződéses III. pontjának hivatkozott rendelkezése tartozáselismerést nem tartalmaz, a bizonyítási kötelezettség alakulását, a bizonyítási eljárás lefolytatását nem befolyásolja, a bizonyítási terhet nem fordítja meg.

Ez azt jelenti, hogy amennyiben az alperes a jelen szerződésből eredő követelését a felperesekkel szemben peres úton kívánja érvényesíteni, a perben a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében őt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósított a felperesek részére, a felperesek mennyit teljesítettek, és ennek eredményeként mekkora a fennálló tartozásuk. Az alperes erre vonatkozó tényállításai – maga a ténytanúsítvány is – nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapulnak, vita esetén azonban perben az alperesnek be kell mutatnia a nyilvántartás elszámolási elveit, módszereit és adatait, számításait le kell vezetnie. Ha a felperesek mindezeket követően is azt állítják, hogy az alperes elszámolása nem felel meg a

szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkoznak, hogy részükről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhetnek (Kúria Gfv.VII.30.791/2016/3., Pfv.V.21.631/2017/5.).

A per tárgyává tett kikötés – az alábbiakra tekintettel – nem befolyásolja a kölcsönszerződésből eredő követelés kapcsán a végrehajtási záradék kiállításának feltételeit, tehát nem érinti a szerződő felek igényérvényesítési, illetve védekezési lehetőségeit, és nem hat ki a végrehajtási záradék alapján indult végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben a bizonyítási kötelezettség alakulására sem.

Az 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) felek közötti szerződéskötés idején hatályos 21. § (1) bekezdése, illetve a jelenleg hatályos 23/C. § (1) bekezdése értelmében végrehajtási záradékkal látható el a közjegyzői okirat, ha az tartalmazza a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, a jogosult és a kötelezett nevét, a kötelezettségvállalás tárgyát, mennyiségét (összegét) és jogcímét, valamint a teljesítés módját és határidejét. Ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz a Vht. korábbi 21. § (2) bekezdése, illetve jelenlegi 23/C. § (2) bekezdése szerint az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa.

E szabályok értelmében a közokiratba foglalt kölcsönszerződés, illetve egyoldalú kötelezettségvállalás alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt szintén közokiratba foglalt jognyilatkozattal felmondta a szerződést. Az, hogy ez utóbbi esetben a szerződésszegés valóban bekövetkezett-e és így az emiatt közölt felmondás jogszerű-e, a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e vonatkozásban elengedő a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata (BH1997.348., BH2002.491., Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.).

Az adós szerződésszegésének, illetőleg a felmondásnak a tényét, valamint a végrehajtást kérő nyilvántartásai szerint fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzítő, az 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: közjegyzői tv.) 111. §-ában szabályozott közjegyzői okirat nem ügyleti okirat, hanem jogi jelentőségű tényeket rögzítő ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Az ilyen okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha erről az adóssal kötött szerződésben előzetesen külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott külön arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a tanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak.

A közjegyzői tanúsítvány kiállítását és a végrehajtási záradék kibocsátását tehát a végrehajtást kérő e szerződési kikötés hiányában is ugyanilyen módon és tartalommal kérhetné (BH 2018.146).

Ha a végrehajtási záradék kiállítására sor került, az adós a tartozását a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. Ez a végrehajtási záradék és a közjegyzői tanúsítvány jogintézményére vonatkozó, a fentiekben ismertetett szabályokból következik. A peres felek között létrejött szerződés e vonatkozásban nem biztosít több jogosultságot az alperes részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperesek terhére, mint amelyek az irányadó jogszabályok alapján őket egyébként megilletnék, illetőleg terhelnék (Kúria Gfv.VII.30.791/2016/3.). A bizonyítási teher pedig a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben is a Pp. 164. § (1) bekezdésének megfelelően alakul.

Az igényérvényesítés lehetőségei, a bizonyítási teher alakulása körében tehát a kölcsönszerződés III. pontjában foglaltak a felperesek jogi helyzetét nem érintik, nem teszik azt hátrányosabbá, a jóhiszeműség és tisztesség követelményével nem ellentétesek. A szerződési kikötés tisztességtelensége megállapításának a Ptk. 209. § (1) bekezdésében írt feltétele erre figyelemmel nem valósult meg, miután a kikötés az adósok hátrányára nem állapít meg indokolatlan és egyoldalú előírásokat.

A végrehajtás közjegyzői okirat záradékolása útján, tehát a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő szabályozás az Alkotmánybíróság 1423/B/2010.AB és 1245/B/2011.AB számú határozatai szerint nem alaptörvény-ellenes, nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és az Európai Unió Bírósága C-32/14. számú Erste Bank kontra Sugár Attila ügyben hozott ítélete

(ECLI:EU:C:2015:637 59-63. pontok) szerint nem összeegyeztethetetlen a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) fogyasztóvédelmi követelményeivel sem (Kúria Gfv.VII.30.610/2017/6.).

Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet alaptalanul, a Ptk. 209. §-ának, illetve a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (1) bekezdés j) pontjainak téves alkalmazásával állapította meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés III. pontja a bizonyítási terhet a felperesek terhére hátrányosan változtatta meg.

Megjegyzi a Kúria, hogy amennyiben a kölcsönszerződés III. pontjának tartalma – a kifejtettektől eltérően – nem volna egyértelműen megállapítható, a Ptk. 207. § (2) bekezdésében foglalt értelmezési szabály alkalmazása válna szükségessé. Eszerint a vitás tartalmú általános szerződési feltétel tartalmát a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezés szerint kell megállapítani. A közjegyzői tanúsítvány pusztán azt a tényt hivatott bizonyítani, hogy az alperes milyen adatokat tart nyilván a felperesek teljesítésével összefüggésben, ezért a per tárgyává tett kikötésnek a Ptk. 207. § (2) bekezdésére figyelemmel sem tulajdonítható olyan tartalom, amely kihatna a felek igényérvényesítési és bizonyítási lehetőségeire, kötelezettségeire. Arra is helyen hivatkozott az alperes felülvizsgálati kérelmében, hogy az Európai Unió Bírósága a C-415/11. sz. Mohamed Aziz kontra Caixa d'Estalvis de Catalunya, Tarragona i Manresa (Catalunyacaixa) ügyben (ECLI:EU:C:2013:164 43-64. pontok) adott értelmező gyakorlatára tekintettel megállapítható, hogy a magyar jogrendszer – az Aziz-teszt elvégzése értelmében is – a fogyasztók számára megfelelő igényérvényesítési és jogorvoslati lehetőséget biztosít mind a peres eljárások, mind a végrehajtási eljárások során.

A R. 1. § (1) bekezdésének b) pontja a fogyasztói szerződés azon rendelkezését minősíti tisztességtelennek, amely kizárólagosan jogosítja fel a fogyasztóval szerződő felet annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e. A R. hivatkozott rendelkezésének mind a nyelvtani, mind a fogyasztói irányelv 3. cikk (3) bekezdése és Mellékletének 1. m) pontja figyelembevételével történő értelmezéséből következően, az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel arra, hogy maga állapítsa meg a saját teljesítése megfelelőségét. A keresettel támadott szerződéses rendelkezés azonban nem tartalmaz az alperest a megjelölt körben megillető egyoldalú jogosítványt, nem érinti (nem vonja el) az alperessel szerződő felek kötelmi jogát arra, hogy az alperes szolgáltatásának megfelelőségét megítéljék és minősítsék (Ptk. 283. §), ezért nem minősült tisztességtelennek a R. 1. § (1) bekezdésének b) pontja szerint. Az ügy tárgyát képező kikötés az előzőekben, a bizonyítás körében kifejtettek szerint nem volt kizárólagos jellegűnek tekinthető a felperesek tartozásának összegét, illetve a kölcsönügylet egyéb lényeges adatát illetően sem (Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.).

Amennyiben azonban a R. 1. § (1) bekezdés b) pontjának, valamint a fogyasztói irányelv Melléklete 1. m) pontjának hatálya az olyan tartalmú kikötésre is kiterjedne, amely kizárólagos jelleggel a fogyasztóval szerződő felet jogosítja a fogyasztó szerződésszerű teljesítésének megállapítására, a per tárgyává tett szerződéses kikötés tisztességtelenségének megállapítására ebben az esetben sem kerülhetne sor. A kölcsönszerződés III. pontjának ugyanis nem lehet olyan tartalmat tulajdonítani, amely az alperest feljogosítaná a felperesek teljesítése megfelelőségének megítélésére (Kúria Gfv.VII.30.610/2017/6., Pfv.V.21.628/2017/5., Pfv.V.22.003/2017/5., Pfv.V.22.012/2017/5.).

Az alperes novációra történő hivatkozása azonban alaptalan. Azon túl, hogy dogmatikai értelemben sem jelent novációt a tartozás nyilvántartásának alapjául meghatározott pénznem jogalkotói aktussal való megváltoztatása, a novációs elmélet alperes által kifejtett jogi következménye, a kölcsön forintosítását követően a ténytanúsítványra vonatkozó kikötés tisztességtelenségének bíróság részéről történő vizsgálhatatlansága (az alperesi szóhasználat szerinti okafogyottsága) sem állapítható meg. Ahogyan arra az Európai Unió Bírósága a C-51/17. sz. OTP Bank Nyrt. és OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt. kontra Ilyés Teréz és Kiss Emil (ECLI:EU:C:2018:750 47., 48., 49. pont) ítéletében – tartalmát illetően – rámutatott, az egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel nem veszi el e jellegét azáltal, hogy azt utóbb egy kötelező érvényű, a szerződés fogyasztóval történő megkötését követően elfogadott nemzeti jogszabályi rendelkezés (2014. évi LXXVII. törvény; DH3 törvény) módosítja. Az utóbb elfogadott nemzeti jogszabályok nem szűkíthetik a fogyasztókat a fogyasztói irányelv alapján megillető védelmet. Ennek következtében a keresettel támadott szerződési

feltétel tisztességtelensége érdemben volt vizsgálható.

Pfv.VI.20.368/2018/7.

Nem tisztességtelen az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartása alapján jogosult a fogyasztó tartozásának a nyilvántartására és a felek az ennek alapján létrejött közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, mert ez a kikötés nem jelent tartozáselismerést, nem változtatja meg a bizonyítási terhet és nem befolyásolja a fogyasztó igényérvényesítési lehetőségeit sem.

A kereset elbírálása során azt kellett vizsgálni, hogy a hivatkozott szerződéses kikötés – az általános szabályozáshoz képest – többletjogosultsággal ruházza-e fel az I. rendű alperest, vagy hátrányosabb helyzetbe hozza-e az bármilyen módon a felperest. Az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) a tisztességtelenség megállapítását egyrészt a bíróság mérlegelésére bízta, másrészt pedig a mérlegelést kizárva, maga is nevesít tisztességtelenségi okokat, illetve ilyen feltételeket külön jogszabály, így a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK tanácsi irányelv (továbbiakban: Irányelv), illetve az annak való megfelelést szolgáló Kormányrendelet is meghatároz.

A szerződés sérelmezett I.4. pontja lényegében annyiról rendelkezik, hogy az ellenkezője megállapításáig az I. rendű alperes nyilvántartásában foglaltakat fogadják el a felek valónak. Nem ír elő azonban a szerződéses kikötés a felekre a szerződés teljesítése vonatkozásában kötelező rendelkezést, nem tartalmaz tartozáselismerést vagy joglemondást, továbbá nem hatalmazza fel az I. rendű alperest a felperessel szemben arra, hogy a szerződésben foglaltakat értelmezve maga határozza meg a felperes tartozását. Az I. rendű alperes számára tehát mindez nem biztosít többletjogokat sem a tartozás érvényesítése, sem az összegének a meghatározása szempontjából és ebből eredően az sem állapítható meg, hogy a felperest valamely okból hátrányos helyzetbe hozta volna.

A szerződés szerinti kimutatás elkészítése és vezetése speciális szakértelmet igénylő feladat, amelyre általában a szerződő felek közül az erre felkészült pénzügyi intézmény rendelkezik megfelelő apparátussal. A kimutatások elkészítésére, folyamatos vezetésére, továbbá az arról való tájékoztatásra az I. rendű alperest azonban a hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvviteli kötelezettségének sajátosságairól szóló 250/2000. (XII.24.) Korm. rendelet, valamint az 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 206. §-a is kötelezte. Az ügyfél számára kézbesített kimutatást, ha az ügyfél azzal szemben a kézbesítéstől számított 60 napon belül nem emel kifogást, az akkor hatályban volt régi Hpt. 206. § (2) bekezdése szerint a fogyasztó által elfogadottnak kellett tekinteni. Az elfogadottnak tekintés azonban a jogszabály szerint nem érintette az érvényesíthetőséget.

A fél nyilatkozata akkor minősülhet tartozáselismerésnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon, kifejezetten és félreérthetetlenül megtörtént és abból világosan ki is tűnik, hogy a fél a vele szembeni követelés fennállását nem vonja kétségbe. Ebből következően a tartozás elismerésének olyan nyilatkozat tekinthető, amelyet már fennálló és összegszerűségében is meghatározott követelés tekintetében tettek. A per tárgyát képező szerződéses rendelkezés nem ilyen jellegű, mindezeket nem tartalmazza, ezért az tartozáselismerésnek sem tekinthető, ahhoz a tartozáselismerés joghatásai nem fűződhetnek, téves tehát az ettől eltérő álláspont. (EBH2000. 309.) A nyilatkozat mindezekből következően nem tekinthető semmiféle tartozáselismerésnek, ilyen tartalom – megalapozottan – nem társítható hozzá, annak ilyen értelmezése jogszabálysértést valósítana meg.

A tisztességtelenség vizsgálata során megállapítható, hogy ha az I. rendű alperes a követelését peres eljárás útján tudja, vagy kívánja érvényesíteni, akkor az eljárás során az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 164. § (1) bekezdése szerint őt terheli a bizonyítási kötelezettség a szerződés tartalma, a kölcsönadott összeg, a törlesztések és a fennálló tartozás tekintetében is. Amennyiben az I. rendű alperes által becsatolt kimutatásokat, dokumentációkat és az azok alapján levezetett összegszerűségeket a felperes nem fogadja el, azzal szemben ellenbizonyítással élhet. A hivatkozott szerződéses kikötés tehát a peres eljárás lefolyását, illetve annak menetét nem befolyásolhatja, az annak alapján kiállított tanúsítványt a bíróság értelemszerűen nem bizonyítékként, hanem csak az I. rendű alperes nyilatkozataként fogadhatja el.

Az 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) akkor hatályban volt 21. § (1) bekezdése, illetve a jelenleg hatályos 23/C. §-a határozza meg a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal való ellátásának a feltételeit. A közjegyzői okiratnak tartalmaznia kell a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló, vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, a jogosult és a kötelezett nevét, a kötelezettség tárgyát, mennyiségét (összegét) és jogcímét, a teljesítés módját és határidejét. Abban az esetben, ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, akkor a feltétel, vagy időpont bekövetkezését is közjegyzői okirattal kell tanúsítani. Ennek megfelelően a közokiratba foglalt kölcsön és egyéb szerződés, egyoldalú kötelezettségvállalás alapján a tartozás már lejárt összegeire minden egyéb feltétel nélkül, a teljes fennálló tartozás összegére pedig akkor bocsátható ki végrehajtási záradék, ha a szerződés közjegyzői okiratba foglalt módon felmondásra került.

Az adós szerződésszegésének, illetve a hitelező ezen alapuló felmondásának tényét, a fennálló tartozás összegét, a közjegyző a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzíti. Ezek nélkül a végrehajtás nem rendelhető el, de a végrehajtást kérő ezen egyoldalú nyilatkozata nem egyfajta ügyleti okirat, hanem a 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 111 §-a szerinti, jogi jelentőségű tényeket rögzítő, ténytanúsító okirat. Az ilyen jellegű közjegyzői tanúsítvány kiállítását azonban a végrehajtást kérő akkor is kérhetné, ha erről az adóssal kötött szerződésben külön semmilyen módon nem rendelkeztek. A ténytanúsító okirat tehát valóban közokirat ugyan, de csak azt bizonyítja a Pp. 195. § (1) bekezdése szerinti bizonyító erővel, hogy az I. rendű alperes az abban foglalt nyilatkozatot, az ott feltüntetett időben és tartalommal megtette. Alaptalan ennek megfelelően az az okfejtés is, hogy az ilyen tartalmú okirat már önmagában alkalmas lenne bármely kérdésben a bizonyítás terhének a fogyasztóra való áthárítására.

A közjegyzői tanúsítvány kiállítása során a közjegyző a kérelmező egyoldalú kérelmét foglalja közokiratba, annak alososságát, egyéb körülményeket pedig nem vizsgálhat. A végrehajtási záradék kibocsátása iránti kérelem elbírálása során sem vizsgálhatja a közjegyző a felmondás jogszerűségét és azt sem, hogy alapos-e, akár összecszerűségében, a végrehajtást kérő követelése. Eljárása során a közjegyző a Vht. hivatkozott rendelkezéseinek megfelelően kizárólag arra lehet figyelemmel, hogy a záradékolni kért okirat, vagy okiratok megfelelnek-e a megkövetelt alaki és tartalmi követelményeknek és ha a záradékolás feltételei fennállnak, akkor az okiratot záradékolnia kell. (BH1997. 348., BH2002. 491., Kúria Pfv.I.21.783/2016/5. számú eseti döntése.)

A végrehajtási záradék kiállítása esetén az adós valóban csak a régi Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, vagy korlátozása iránti perben tudja vitatni a vele szemben érvényesített követelést. A bizonyítási teher ilyen esetben kétségtelenül a pert indító felperest terheli. Ez a kötelezettség azonban nem a szerződés sérelmezett kikötéséből, hanem a végrehajtási záradék és a közjegyzői tanúsítvány jogintézményéből ered. A felek közti szerződéses rendelkezés e tekintetben sem biztosít többlet jogot az I. rendű alperesnek és nem ró többletterhet a felperesre ahhoz képest, mint amivel egyébként rendelkeznenek, illetve ami őket egyébként terhelné. A végrehajtási záradék kiállításának alapja a közjegyzői okiratba foglalt szerződés vagy tartozáselismerés, valamint a hitelező Kjt. 111. §-a alapján megtett közjegyzői tanúsítványba foglalt nyilatkozat, a hivatkozott közjegyzői tanúsítvány kiállítását azonban a végrehajtást kérő a hivatkozott szerződéses kikötés hiányában is kérelmezhetné.

A végrehajtási záradék kibocsátásának a lehetősége, a közvetlen végrehajtás elrendelése, ha annak törvényi feltételei fennállnak, nem lehet tisztességtelen. Ez a lehetőség nem is függ a hivatkozott szerződéses feltételtől és egy jogszabály, a Vht. által szabályozott és lehetővé tett jogintézmény, a végrehajtási záradékolás tette lehetővé a végrehajtás – peres út igénybe vétele nélküli – elrendelését. Az Alkotmánybíróság az 1423/B/2010. AB és az 1245/B/2011. AB határozatai szerint nem alkotmányellenes és nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot ez a fajta eljárás, az Európai Unió Bíróságának C-32/14. számú ügyben hozott határozata szerint pedig nem összeegyeztethetetlen ez az Irányelv követelményeivel sem. Ennek megfelelően a bíróság nem dönthet a jogszabályok ellenére úgy, hogy az adott jogintézményt, annak gyakorlati alkalmazását ellehetetleníti, azt tisztességtelennek minősíti.

A közjegyzői ténytanúsítvány kiállítása, illetve a szerződés hivatkozott rendelkezése tehát nem fordítja meg a bizonyítási terhet az egyik lehetséges eljárás során sem. A kikötés akkor lenne tisztességtelen, ha kizárólagos jogosultságot biztosítana az I. rendű alperesnek a tartozás összegének a

meghatározására, illetve megvonná, vagy korlátozná a felperes ezzel kapcsolatos jogait és lehetőségeit. A perbeli esetben azonban mindez nem valósult meg, a szerződő felek egyenlősége nem sérült, a jogvita esetén pedig a bíróság az I. rendű alperes kimutatását csak az I. rendű alperes nyilatkozataként értékelné, illetve értékelhetné. A szerződéses rendelkezések nem korlátozták a felperes igényérvényesítési lehetőségeit, valamint nem befolyásolták az eljárásjogi jogosultságait és ennek megfelelően – az általános szabályokhoz képest – a bizonyítási terhet sem módosították a hátrányára. A kikötés nem okozott egyensúlyvesztést a felek között és tényleges jogi jelentőségének hiányában elvi lehetőséget sem teremtett a fogyasztó felperes hátrányos helyzetbe hozatalára.

A kifejtettekre tekintettel téves az az álláspont is, amely szerint ez a szerződéses kikötés kizárná annak a lehetőségét, hogy az adósok bármely eljárásban eredményesen vitássá tegyék tartozásuk összegét. A régi Pp. idézett rendelkezései, de a Pp. sem ad alapot ilyen következtetések levonására. A tartozáselismerésnek nem minősülő, az egyik fél egyoldalú nyilatkozatát tartalmazó okirat, valamint a hivatkozott, a szerződésben a végrehajtási záradékolhatóság érdekében elhelyezett kikötés ilyen tartalmú értelmezése az előzőekben leírtak alapján nyilvánvaló jogszabálysértést valósítana meg.

A Kúria ezt az álláspontját már részletesen kifejtette az EBH 2018.G.1. számú elvi határozatában és erről a kérdésről az Európai Unió Bírósága is határozott a már hivatkozott C-32/14. számú ügyben, amelyben nem találta az Irányelvvel ellentétesnek a nemzeti szabályozást.

Pfv.VI.20.575/2018/13.

Nem tisztességtelen az olyan szerződési kikötés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozás kimutatására, és a szerződő felek a kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak.

I. A 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 152. § (2) bekezdése alapján a bíróság a tárgyalást akkor is felfüggesztheti, ha más bíróság az előtte folyamatban lévő per tárgyalásának a felfüggesztése mellett kezdeményezte az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárását (BH2007. 173.). A Kúria megállapította, hogy a C-483/16. számú ügy 2018. május 31-án, a C-126/17. és a C-51/17. szám alatt indult ügy 2018. szeptember 20-án kihirdetett ítélettel befejezést nyert. Ezért a Kúriának a felperes kérelméről kizárólag arra figyelemmel kellett határoznia, hogy a felülvizsgálati kérelme eldöntése szempontjából az Európai Unió Bírósága előtt C-34/18. számon még folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás mikénti kimenetele kihat-e a felülvizsgálati határozata tartalmára, az alkalmazandó jogharmonizációs rendelkezések kapcsán az implementált uniós jog értelmezésével kapcsolatos kérdés felmerült-e (EUMSZ 267. cikk). A Kúria az előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményező bíróság által feltett kérdések alapján úgy ítélte meg, hogy az eljárás nem érinti a felülvizsgálati kérelem elbírálását a lentebb kifejtettekre is figyelemmel [Pp. 152. § (2) bekezdése, a tárgyalás felfüggesztésének egyes kérdéseiről szóló 3/2005. (XI.14.) PK-KK vélemény, BH2018. 203.]. Az előzetes döntéshozatali eljárás mikénti kimenetele ugyanis nem hat ki a jogerős ítélet jogszerűségének a megítélésére, mert nem szükséges uniós jogszabály, a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (1) bekezdés j) pontjával jogharmonizációs céllal implementált, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről hozott 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: irányelv) mellékletének 1. q) pontjának az értelmezése. A felülvizsgálati kérelem eldöntése szempontjából a nemzeti jog lényeges, mert az alapján kell azt megítélni, hogy a bizonyítási teher milyen esetben fordul meg, a 2. kölcsönszerződés 4. pontbeli kikötésének van-e ilyen eljárásjogi jogkövetkezménye.

II. A devizában nyilvántartott és forintban törlesztendő (deviza alapú) kölcsön többletkockázata abban rejlik, hogy a törlesztés az esedékességekor érvényes árfolyamon történik. Emiatt az árfolyamváltozás az adós fizetési kötelezettségére közvetlen hatással van. Ezért marasztalási kereset az árfolyamkockázat áthárításának, a devizaelem alkalmazásának a mellőzése esetére előterjeszhető lett volna azon időpontig, amíg a jogalkotó az árfolyamváltozás kockázatát a fogyasztóra telepítő szerződéses kikötés fogyasztó számára hátrányos következményét, az árfolyam-változások törlesztőrészletre gyakorolt kedvezőtlen hatását a jövőre nézve, ex nunc hatállyal nem orvosolta a fogyasztókat terhelő árfolyamkockázat megszüntetésével [az egyes fogyasztói kölcsönszerződések

devizanemének módosulásával és a kamatszabályokkal kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2014. évi LXXVII. törvény, az egyes fogyasztói hitelszerződésekből eredő követelések forintra átváltásával kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2015. évi CXLV. törvény]. Az eljáró bíróságok az 1. kölcsönszerződés 13. pontja kapcsán a felperes megállapításra korlátozott érvénytelenségi keresetét az érvénytelenségi okhoz igazodó jogalakítási és marasztalási kereset nélkül a 2014. évi XL. (a továbbiakban: DH2) törvény 37. § (1)-(3) bekezdés értelmében érdemben nem bírálhatták el, azt az egyéb keresetre figyelemmel figyelmen kívül kellett hagyniuk. A felülvizsgálati kérelem e keretben a kereset érdemi elbírálásának mellőzését nem támadta, a kereset érdemét, a támadott szerződéses kikötés tisztességtelenségét érintő érveket pedig a Kúria sem értékelhette.

A Kúria utalt arra, hogy a tisztességtelenség megállapításának a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) két módját ismeri: egyrészt a bíróság mérlegelésére bízta azt, másrészt – kizárva a bírói mérlegelést – törvényi felhatalmazás alapján a R. nevesít tisztességtelennek minősülő feltételeket. A R. 1. § (1) bekezdésében felsorolt ok miatt tisztességtelen feltételek ún. fekete listába tartozó kikötések, az irányelv mellékletét ültetik át. A Kúria már a Gfv.VII.30.478/2017/9. számú ítéletében is rámutatott arra, hogy a R. 1. § (1) bekezdés b) pont felülvizsgálati kérelem szerinti értelmezése a jogszabálysöveggel ellentétes. Az irányelv mellékletének 1. m) pont első fordulata alapján tisztességtelennek tekinthetők azok a feltételek, amelyek tárgya vagy hatása az, hogy megadják a jogot az eladó vagy szolgáltató számára annak megállapítására, hogy az áruk vagy szolgáltatások megfelelnek-e a szerződésnek. Az e rendelkezést jogharmonizációs céllal implementáló R. 1. § (1) bekezdés b) pont értelmében tisztességtelen az a szerződési feltétel, amely kizárólagosan a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e. A felperes által támadott kikötés nem feleltethető meg ezen ab ovo tisztességtelen szerződési feltételnek: az I. rendű alperest nem jogosítja saját szolgáltatása szerződésszerűségének a megítélésére.

A Kúria a keresettel támadotthoz hasonló szerződéses kikötés tisztességtelenségének a megítélése kérdésében kialakult következetes, a BH2018. 146. és EBH2018. G.1. szám alatt közzétett eseti döntéseiben összegzett, a jelen perben is irányadónak tekintett joggyakorlata szerint nem feleltethető meg a R. 1. § (1) bekezdés j) pontjába foglalt tisztességtelen feltételnek sem az olyan kikötés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozás kimutatására, és a szerződő felek a kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak. Az irányelv mellékletének 1. q) pontja alapján tisztességtelennek tekinthetők azok a feltételek, amelyek tárgya vagy hatása az, hogy kizárják vagy gátolják a fogyasztó jogainak érvényesítését peres eljárás kezdeményezése vonatkozásában, vagy más jogorvoslati lehetőség igénybevételeiben, különösen [...] olyan bizonyítási terhet róva a fogyasztóra, amelyet az alkalmazandó jog értelmében rendszeren a másik szerződő félnek kellene viselnie. Az e rendelkezést implementáló R. 1. § (1) bekezdés j) pontja értelmében tisztességtelen az a szerződési feltétel, amely a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg. Az Európai Unió Bíróságának következetes joggyakorlata értelmében a fogyasztó kárára előidézett „jelentős egyenlőtlenséget” a felek megállapodása hiányában irányadó nemzeti szabályok elemzése útján kell értékelni annak megítélése érdekében, hogy a szerződés a hatályos nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe hozza-e a fogyasztót, és ha igen, akkor mennyiben. A „jelentős egyenlőtlenség” eredhet önmagában abból, hogy kellően súlyos mértékben sérül a fogyasztónak mint szerződéses félnek az alkalmazandó nemzeti rendelkezések szerinti jogi helyzete (C-415/11., C-226/12.).

A nemzeti jogunkban a bizonyítási teher eljárásjogi fogalom, valamely anyagi jogi igény polgári perben történő érvényesítése esetén a jogvita érdemi eldöntése szempontjából releváns tény bizonyíthatatlansága következményére, a bíróság érdemi döntésében kifejezésre jutó hátrányára utaló szabály [Pp. 3. § (3) bekezdés]. Alkalmazásra akkor kerül, ha a bizonyításra kötelezett fél nem tesz eleget e kötelezettségének. A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy a bíróság azokat valóban fogadja el. Eszerint a főbizonyítás a kereset vagy a keresettel szembeni védekezés alapjául szolgáló tények fennállására, valóságára, míg az ellenbizonyítás – a főbizonyító fél perbeli ellenfelének a cselekményeként – ugyanezen tények fenn nem állására, valótlanságára vonatkozik. A bizonyítási teher átfordulása azt jelenti, hogy a fő- és az ellenbizonyítás iránya felcserélődik. Ez alapulhat törvényi vélelmen, eljárásjogi rendelkezésen vagy anyagi jogi szabályon. A perbeli kikötés esetén egyik sem

jön szóba. A szerződési kikötés a bizonyítás kötelezettségét és terhét nem változtatja meg a felperes hátrányára, a főbizonyítás irányát nem cseréli fel.

A felülvizsgálati kérelem indokolására tekintettel a Kúria rögzítette, hogy az ügyleti közokirattal szemben a ténytanúsító közokirathoz nem fűződik közvetlen végrehajthatóság, miután nem tartalmaz sem a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló, sem egyoldalú kötelezettségvállalást. A közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 111. § (1) bekezdésében szabályozott [136. § (1) bekezdésben felsorolt körben kiállítható] közjegyzői tanúsítvány pusztán azt a tényt, annak tartalmi valóságát hivatott jegyzőkönyvi vagy záradéki formában közhitelesen tanúsítani, hogy az I. rendű alperes milyen adatokat tart nyilván a felperes teljesítésével összefüggésben. A közjegyzői ügyleti okiratba foglalt kölcsönszerződés [vagy egyoldalú kötelezettségvállalás] az, amely a formája, a közokirati írásbeli alakja folytán lehetőséget nyújt a közvetlen bírósági végrehajtásra, végrehajtási záradékkal látható el, megfelel a Vht. rendelkezéseinek. Az adós ez esetben kényszerül a tartozása vitatása esetén végrehajtási – a végrehajtást korlátozó vagy megszüntető – per indítására. Ezért a per tárgyává tett, nem közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés kikötésének a Ptk. 207. § (2) bekezdésében foglalt értelmezési szabály alkalmazásával sem tulajdonítható olyan tartalom, amely kihat a felek igényérvényesítési lehetőségeire, bizonyítási kötelezettségeire. A felperes felülvizsgálati kérelmének érvei ellenében rögzíti a Kúria is azt, hogy a kikötés nem jelent a Ptk. 242. § (1)-(2) bekezdésben szabályozott tartozáselismerést sem, ekként sem változtatja meg a bizonyítási terhet. A fél nyilatkozatához - amint arról a Legfelsőbb Bíróság már az EBH2000. 309. szám alatt közzétett határozatában egyértelműen állást foglalt - a tartozáselismerés jogkövetkezményei akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon, kifejezetten és félreérthetetlenül történik. Ennek az elvárásnak csak az olyan tartozáselismerő nyilatkozat felel meg, amelyet már fennálló, összegszerűen meghatározott követelés tekintetében tettek meg. Mindebből következően a 2. kölcsönszerződés 4. pontja a fogyasztó felperest, mint szerződéses felet a megállapodás hiányában irányadó nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe nem hozza.

A Kúria kiemelte, hogy polgári peres eljárásban a felek eljárási jogaira és kötelezettségeire, így a bizonyításra a Pp. kógens - nem diszpozitív - szabályai az irányadóak, amelyet a felek szerződéses autonómiája nem törhet át. Ez azt jelenti, hogy amennyiben az I. rendű alperes a kölcsönszerződésből eredő követelését a felperessel szemben peres úton kívánja érvényesíteni, a perben a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében őt terheli a fennálló kölcsön-, és járuléktartozás bizonyítása. A Kúria utal arra is, hogy a pénzügyi intézményeknek közjogi jellegű kógens jogszabályi rendelkezésekből - 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.), 2013. évi CCXXXVII. törvény, 198/1996. (XII. 22.), 250/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet előírásaiból - fakadó kötelezettségük, hogy kölcsönszerződésből eredő követeléseiket nyilvántartsák, azokról az ügyfeleiken túl a hatóságokat az 52/2005. (XII. 28.) PM rendelet szabályai szerint tájékoztassák.

A felperes a R. 1. § (1) bekezdés i) pontjára hivatkozását a fellebbezésben nem terjesztette elő, így arról a másodfokú bíróság nem foglalt állást. Ebből következően azzal kapcsolatban jogszabálysértést sem követhetett el, terhére sem téves jogi álláspont, sem mulasztás nem róható [BH2017. 232. BH1995. 163. EBH2002. 653.]. Ezért a felülvizsgálati kérelem e hivatkozása nem képezhetette a Kúria felülvizsgálatának tárgyát sem. A téves felülvizsgálati állásponttal szemben pedig a Hpt. 51. § (1) bekezdés c) pont alapján banktitok [50. § (1) bekezdés] kiadható harmadik személynek, ha a pénzügyi intézmény érdeke ezt az ügyféllel szemben fennálló követelése eladásához vagy lejárt követelése érvényesítéséhez szükségessé teszi.

Pfv.I.21.061/2018/8.

A feleknek a szerződés megkötésénél együtt kell működniük és figyelemmel kell lenniük egymás jogos érdekeire. A pénzügyi intézménynek szerződéskötéskor fel kell tárnia a szerződéses ügylet ügyfelet érintő kockázatát, amelynek tudomásul vételét az ügyfél aláírásával igazolja. Deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés esetében a kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre. A tájékoztatásnak ki kell terjednie az árfolyam változásának lehetőségére és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztő részletekre, a tájékoztatás azonban nem terjedhet ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható

mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére. Ha a fogyasztó a jogszabály által előírt tájékoztatást megkapta, a kockázatfeltáró nyilatkozatot aláírta, akkor azt - az ellenkező bizonyításáig - úgy kell értékelni, hogy számára világos és érthető volt, illetve annak kellett lennie: az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terheli. A kockázatfeltáró nyilatkozat aláírásával a fogyasztó elfogadta a tájékoztatóban foglaltakat, ebből következően rá hárult annak bizonyítása, hogy az elfogadás ellenére mégsem kapott megfelelő tájékoztatást.

A felülvizsgálati kérelemben foglaltakra tekintettel a felülvizsgálati eljárás tárgya kizárólag annak vizsgálatára irányult, hogy a felperesek kaptak-e tájékoztatást a perbeli ügyletet érintő árfolyamkockázatról; ha kaptak, a kapott tájékoztatás világos és érthető volt-e, a felperesek a tájékoztatás alapján képesek voltak-e értékelni az árfolyamváltozás rájuk nézve esetlegesen hátrányos gazdasági következményeit.

A perben eljáró bíróságok a rendelkezésükre álló bizonyítási anyag alapján okszerűen jutottak arra a következtetésükre, hogy a felperesek a devizakockázatra vonatkozóan megkapták a szükséges tájékoztatást és ez a tájékoztatás megfelelő volt. Szintén helyes mérlegelés eredményeként állapították meg a bíróságok azt is, hogy a felperesek nem bizonyították: korlátozott mértékű kockázatot vállaltak.

Az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 270.§ (2) bekezdésének, valamint a Pp. 275.§ (3) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati eljárás keretében akkor vizsgálható a bíróság mérlegelésének körébe tartozó kérdés, ha az ügy érdemi elbírálására is kiható jogszabálysértés történt: a Pp. 163.§ (1) bekezdésével ellentétesen – a per eldöntése szempontjából lényeges körülmények tisztázására azért nem került sor, mert a bíróság a bizonyításra kötelezett fél (Pp. 164.§) részére a bizonyítási indítvány előterjesztését nem tette lehetővé, a bizonyítatlanság következményeit – a Pp. 3.§ (3) bekezdésének megsértésével – a bizonyításra kötelezett fél ellenfelének terhére értékelte, vagy a felvett bizonyítás eredményéből – figyelmen kívül hagyva a Pp. 206.§-ának rendelkezéseit – a logika szabályait megsértve következtetett a jogvita elbírálása szempontjából lényeges tényekre.

Az adott esetben mindezek azonban nem állapíthatók meg.

A felülvizsgálati kérelem érvei kapcsán mutatott rá a Kúria, hogy az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 205.§ (3) bekezdése értelmében a szerződést kötő felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek és figyelemmel kell lenniük egymás jogos érdekeire, a szerződéskötést megelőzően is tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről. A deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések esetén a felek között információs egyensúlyhiány áll fenn, melynek ellensúlyozására az 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 203.§-a speciális többlettájékoztatási kötelezettséget ír elő a pénzügyi intézmények számára: a pénzügyi intézménynek egyértelműen és közérthetően kell tájékoztatnia az ügyfeleit, illetve jövőbeni ügyfeleit a pénzügyi intézmény által nyújtott szolgáltatások igénybevételének feltételeiről, valamint e feltételek módosulásáról. Fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásul vételét az ügyfél aláírásával igazol. Az ügyfél által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre. Mindezek szerint a tájékoztatásnak ki kell terjednie az árfolyam változásának lehetőségére és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztő részletre.

A perbeli szerződésben a felperesek úgy nyilatkoztak, hogy átvállalják a CHF/HUF árfolyam változásából eredő kockázatot. Ezen túlmenően külön is aláírtak egy általános kockázatfeltáró nyilatkozatot, amelyben tudomásul vették, hogy teljes körű tájékoztatást kaptak a külföldi devizanemben felvett hitelhez kapcsolódó árfolyamról, különös tekintettel arra, hogy a magyar forinttól eltérő devizanemben felvett hitel törlesztési és kamatfizetési kötelezettsége – a fizetendő összeg – erősen függ az adott deviza magyar forinttal, illetve egyéb devizákkal szembeni árfolyamának alakulásától. Következésképpen a deviza árfolyamának változása egyaránt növelheti és csökkentheti a hitelszolgálat és a magyar forintban folyósított kölcsön összegét.

Megállapítható, hogy a felperesek megkapták a szükséges tájékoztatást az árfolyamváltozás lehetőségéről és arról, hogy annak milyen hatása van a törlesztő részletre. A felperesek átvállalták az árfolyam változásából eredő kockázatot, a perbeli szerződés szövegéből és a nyújtott tájékoztatásból egyértelműen kitűnt számukra, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül, kizárólag őket terheli és az árfolyam rájuk nézve kedvezőtlen változásának nincsen felső határa. Az árfolyamváltozásból eredő

kockázatot a felperesek átvállalták, a tájékoztatásból megállapíthatták azt, hogy a kölcsön törlesztése – a törlesztő részletek mértéke – erősen függ a CHF magyar forinttal, illetve egyéb devizákkal szembeni árfolyamának alakulásától, azaz tisztában voltak az árfolyamváltozás, a devizakockázat gazdasági következményeit illetően is.

A felperesek teljes körű tájékoztatást, kaptak, amely kiterjedt az árfolyam változásának lehetőségére és arra, annak milyen hatása lehet a törlesztő részletekre. A tájékoztatási kötelezettségnek nem kellett kiterjednie az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére és az alperes jogelődjének arról sem kellett nyilatkoznia, hogy a szerződés ideje alatt mi lehet az árfolyamváltozás felső határa. Ilyen tartalmú tájékoztatási kötelezettséget nem lehet elvárni és nem lehet teljesíteni, mert az árfolyam emelkedésének, csökkenésének nincs pontosan előre látható, kiszámítható mértéke, illetve korlátja, különösen hosszú futamidő esetén. A szerződő felek szerződése 20 évre szólt, amely hosszú futamidőnek számít.

A pénzügyi intézménynek kell bizonyítania, hogy a fogyasztó tájékoztatása a jogszabályban előírt körben és módon megtörtént. Ha a fogyasztó megkapta a jogszabálynak megfelelő körű tájékoztatást és aláírta a kockázatteltető nyilatkozatot, akkor ezt – az ellenkező bizonyításáig – úgy kell értékelni, hogy a fogyasztó számára világos és érthető volt, illetve annak kellett lennie, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terheli.

A jelen esetben a felperesek aláírásukkal elfogadták a szerződésben és a kockázatteltető nyilatkozatban foglaltakat, ebből adódóan rájuk hárult annak bizonyítása, hogy elfogadó nyilatkozatuk ellenére mégsem kaptak megfelelő tájékoztatást. Nem tévedtek a perben eljáró bíróságok, amikor megállapították: a felperesek nem tettek eleget erre vonatkozó bizonyítási kötelezettségüknek.

A felperesek elfogadták az alperes jogelődjének szerződési konstrukcióját, tehát azt, hogy a kölcsönt forintban folyósítja, de a forintban folyósított kölcsönt devizában, CHF-ben tartja nyilván. Ezáltal a felperesek elfogadták azt, hogy CHF-ben adósodnak el és az általuk vállalt adósság összegét jelentősen befolyásolhatja az egyes árfolyamok alakulása.

A felperesek nem állíthatják alappal, hogy „valódi” kockázatteltetés esetén nem kötötték volna meg a szerződést, hiszen a rendelkezésre álló iratok szerint a szerződéstervezetet csaknem egy hónappal a szerződés aláírása előtt megkapták, így a szerződés megkötéséig kellő idő állt rendelkezésükre a feltételek áttanulmányozására, a szerződés szövegébe foglalt kockázatteltető nyilatkozat átgondolására, a következmények felmérésére. A felperesek előadták, hogy a szerződést az aláírását megelőzően csak felületesen nézték át, kérdésük az egyes szerződéses rendelkezésekről, a kockázatokról nem volt, amely a felperesek terhére esik. A felperesek a magánokiratba foglalt szerződés mellett közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállalást is aláírtak, és a közjegyzői okiratban is szerepel az általános kockázatteltető nyilatkozat és az árfolyamváltozásból eredő kockázat átvállalására vonatkozó nyilatkozatuk.

Helytállóan hivatkozott az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében arra, hogy az Irányelv rendelkezéseit nem lehet alkalmazni a hatályba lépését megelőzően kötött szerződéses jogviszonyra.

Pf.VI.24.925/2018/2.

Ha a kereseti igény jogi alapjaként megjelölt jogszabály jogharmonizációs céllal irányelvi rendelkezéseket implementált, az Európai Unió Bírósága előtt az érintett irányelvi rendelkezések értelmezése tárgyában folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásra tekintettel a fellebbezési eljárásban a tárgyalás felfüggesztése azt a célt szolgálja, hogy az Európai Unió Bírósága jogértelmezését figyelembe véve szülessen a perben jogerős érdemi döntés.

A tárgyalás felfüggesztésének egyes kérdéseiről szóló 3/2005. (XI.14.) PK-KK vélemény 1. pontja értelmében ha a perben a bizonyított tények alapján olyan jogkérdés merül fel, amelynek tárgyában más polgári perben – azonos tényre alapítottan – az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezték, a bíróság a 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 152. § (2) bekezdés megfelelő alkalmazásával az előtte folyamatban levő per tárgyalását felfüggesztheti az előzetes

döntéshozatali eljárás befejezéséig, ha az Európai Unió Bírósága határozata az érdemi döntésre kihat. A joggyakorlat szerint amennyiben a fél a végzés elleni fellebbezésében a felfüggesztés szükségességét vitatja, a másodfokú bíróság – eljárásjogi szabálysértéseken túlmenően – csak azt vizsgálhatja, hogy az előzetes döntéshozatali eljárásban hozandó ítélet az ügy érdemi elbírálására kihathat-e [BH2017. 409. II.].

A Kúria jelentőséget annak tulajdonított, hogy a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (1) bekezdésben felsorolt ok miatt tisztességtelen, ún. fekete listába tartozó kikötések a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: irányelv) mellékletét ültetik át: jogharmonizációs céllal implementálta az irányelv mellékletének 1. m) pontját a R. 1. § (1) bekezdés b) pontja, az 1. q) pontját a R. 1. § (1) bekezdés j) pontja. Ezért a keresettel érvényesített jog, a R. kereseti igény jogi alapjaként megjelölt rendelkezéseinek az alkalmazása igényli az uniós szabály, a R. alapjául szolgáló irányelv Európai Unió Bírósága kizárólagos hatáskörébe tartozó értelmezésének a figyelembevételét is (az Európai Unió Bírósága által a C-14/83. ügyben kidolgozott, ún. von Colson-elv, 6/2013. Polgári jogegységi határozat Indokolás 2. f) pont). Az Európai Unió Bírósága rendelkezik hatáskörrel az irányelv 3. cikk (1) bekezdésében és az irányelv mellékletében szereplő „tisztességtelen feltétel” fogalmának, valamint annak az értelmezésére, hogy a nemzeti bíróság milyen szempontokat alkalmazhat vagy köteles alkalmazni valamely szerződési feltételnek az irányelv rendelkezéseire tekintettel történő vizsgálatokor (C-537/12. és C-116/13. egyesített ügyek 63., C-226/12. 20., C-415/11. 66.).

Miután a fellebbezett végzésben hivatkozott, az Európai Unió Bírósága előtt C-34/18. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásban feltett kérdések a jogharmonizációs céllal implementált irányelvi rendelkezésekre vonatkoznak, a Kúria megítélése szerint a másodfokú bíróság döntése a Pp. 152. § (2) bekezdés helyes alkalmazásával azt a célt szolgálja, hogy az Európai Unió Bírósága jogértelmezését figyelembe véve szülessen a perben jogerős érdemi döntés (BH 2018.312.).

Gazdasági ügyszak

Gfv.VII.30.148/2018/6.; Gfv.VII.30.152/2018/8.; Gfv.VII.30.184/2018/7.; Gfv.VII.30.204/2018/9.; Gfv.VII.30.206/2018/5.

Az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Minderre tekintettel az ilyen szerződéses rendelkezés nem tisztességtelen. A Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja alapján az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet a saját teljesítése megfelelőségének megállapítására jogosítja fel.

I. A Kúria a felperes felülvizsgálati ellenkérelmében írtak alapján először azt vizsgálta, hogy indokolt-e a felülvizsgálati eljárás felfüggesztése az EU Bíróság előtt C-34/18. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 152. § (2) bekezdése akkor teszi lehetővé – de nem kötelezővé – a tárgyalás felfüggesztését, ha az EU Bíróság határozata az érdemi döntésre kihat. A Kúria megítélése szerint a jelen per tárgyát képező szerződéses rendelkezés tisztességtelenségének megítélésére az EU Bíróság hivatkozott eljárása előreláthatólag nem hathat ki, mivel a perben felmerült jogkérdés a vitatott szerződéses rendelkezés értelmezésével dönthető el az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 207. § (2) bekezdése alapján.

A Kúria utalt e körben az EU Bíróság C-72/14. és C-197/14. sz., X kontra T. A. van Dijk egyesített ügyekben 2015. szeptember 19-én hozott ítéletében kifejtettekre, amely szerint az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikk harmadik bekezdését akként kell értelmezni, hogy a végső fokon eljáró nemzeti bíróság nem köteles a Bírósághoz fordulni pusztán amiatt, hogy az előtte folyamatban lévőhöz hasonló ügyben és pontosan ugyanabban a kérdéskörben valamely alsóbb szintű nemzeti bíróság előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjesztett a Bíróság elé, és nem is köteles megvárni az e kérdésre adott választ (63. pont). A Kúria mindezekre

figyelemmel a felperes tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmét elutasította.

II. A Kúria az EBH 2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. Az adott ügyben a perbelivel tartalmilag, a lényegét tekintve megegyező szerződéses rendelkezés tekintetében akként foglalt állást, hogy az a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg. Rámutatott, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntésének jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az rPtk. 242. §-ában, a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. 206. §-ában, a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. tv. 21. §-ában, a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 111. § (1) bekezdésében, illetve a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bek. i) és j) pontjaiban írtakra. Az itt kifejtett jogi álláspontot a BH2018.146. számon közzétett döntésében további érvekkel egészítette ki. Mindezekre tekintettel a Kúria úgy ítélte, hogy a perbeli szerződéses rendelkezés a bizonyítási terhet nem fordította meg.

A jogerős ítélet a perbeli szerződéses rendelkezést a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontjába ütközően is tisztességtelennek találta, mert az kizárólagosan az I. rendű alperest jogosítja fel a felperes teljesítése szerződésszerűségének megítélésére. A Kúria az előző pontban már hivatkozott BH2018.146. számon közzétett határozatában már ebben a kérdésben is állást foglalt, amelyet az ott kifejtett indokokra utalással jelen ügyben is fenntart. Annak lényege szerint az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet arra jogosítja fel, hogy maga állapítsa meg a saját teljesítése megfelelőségét. A keresettel támadott szerződéses rendelkezés azonban nem tartalmaz az I. rendű alperest a megjelölt körben megillető egyoldalú jogosítványt, nem érinti (nem vonja el) a felperes kötelmi jogát arra, hogy az I. rendű alperes szolgáltatásának megfelelőségét megítélje és minősítse (rPtk. 283. §), így a kölcsönszerződés I.4.6. pontja felülvizsgálat tárgyát képező rendelkezésének tisztességtelensége ezen a címen sem állapítható meg.

A Kúria a hivatkozott a BH2018.146. számon közzétett határozatában azt is kifejtette, hogy a perbelihez hasonló tartalmú szerződéses rendelkezés a felperes jogi helyzetét nem érinti, azt nem teszi hátrányosabbá. A szerződéses kikötés tisztességtelensége megállapításának az rPtk. 209. § (1) bekezdésében írt feltétele erre figyelemmel nem valósult meg, mivel az I. rendű alperes a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit nem határozta meg a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára.

Gfv.VII.30.177/2018/11.

A ténytanúsítványra vonatkozó szerződéses rendelkezés nem tisztességtelen.

A Kúria az EBH 2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. Az adott ügyben a perbelivel tartalmilag, a lényegét tekintve megegyező szerződéses rendelkezés tekintetében a Kúria akként foglalt állást, hogy az a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg. Rámutatott, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntésének jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 242. §-ában, a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. 206. §-ában, a Vht. 21. §-ában, a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 111. § (1) bekezdésében, a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bek. i) és j) pontjaiban írtakra. Mindezekre tekintettel a Kúria úgy ítélte, hogy a perbeli szerződéses rendelkezés a bizonyítási terhet nem fordította

meg.

A jogerős ítélet a vitatott szerződéses rendelkezést a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontjába ütközően is tisztességtelennek találta, mert az kizárólagosan az I. rendű alperest jogosítja fel a felperes teljesítése szerződésszerűségének megítélésére. A Kúria a BH 2018.146. számon közzétett határozatában már ebben a kérdésben is állást foglalt, amelyet az ott kifejtett indokokra utalással jelen ügyben is fenntart. Annak lényege szerint az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet arra jogosítja fel, hogy maga állapítsa meg a saját teljesítése megfelelőségét. A keresettel támadott szerződéses rendelkezés azonban nem tartalmaz az I. rendű alperest a megjelölt körben megillető egyoldalú jogosítványt, nem érinti (nem vonja el) a felperes kötelmi jogát arra, hogy az alperes szolgáltatásának megfelelőségét megítélje és minősítse (rPtk. 283. §), így a kölcsönszerződés 4.10. pontja felülvizsgálat tárgyát képező rendelkezésének tisztességtelensége ezen a címen sem állapítható meg.

A Kúria a hivatkozott, a BH-ban közzétett határozatában azt is kifejtette, hogy a perbelihez hasonló tartalmú szerződéses rendelkezés a felperes jogi helyzetét nem érinti, azt nem teszi hátrányosabbá. A szerződéses kikötés tisztességtelensége megállapításának az rPtk. 209. § (1) bekezdésében írt feltétele erre figyelemmel nem valósult meg, mivel az alperes a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit nem határozta meg a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára.

Gfv.VII.30.192/2018/3.; Gfv.VII.30.193/2018/3.

Nem tisztességtelen az a kölcsönszerződésben foglalt szerződéses rendelkezés, amely nem befolyásolja a felek bizonyítási lehetőségeit, kötelezettségeit, és nem tartalmaz kizárólagos jogot a fogyasztóval szerződő fél számára teljesítése, avagy szerződéses feltétel egyoldalú minősítésére sem.

A Kúria az EBH 2018.G.1. számon közzétett gazdasági elvi határozatában kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. Az adott ügyben a perbelivel a tartalmát és a lényegét tekintve megegyező szerződéses rendelkezés tekintetében a Kúria akként foglalt állást, hogy az a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem fordítja meg. Rámutatott, az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntésének jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az 1959. évi IV. számú törvény (a továbbiakban: rPtk.) 242. §-ában, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 206. §-ában, az 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 21. §-ában, a 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Közjegyzői tv.) 111. § (1) bekezdésében, a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 1. § (1) bekezdés i) és j) pontjaiban írtakra.

Hangsúlyozta a Kúria a perbeli szerződéses kikötéssel kapcsolatban, hogy az nem volt a felperesek részéről joglemondásként sem értékelhető, nem tartalmaz továbbá a felek szerződésében olyan vélelmet sem, amelynek értelmében az alperes az igénye alapjául szolgáló, valamely egyébként bizonyítást igénylő tényt egy attól különböző, másik tény bekövetkezésével és igazolásával bizonyíthatná, és így képes lenne elhárítani bizonyítási kötelezettségét a bizonyítást igénylő, döntő tényre nézve. Az rPtk. 207. § (4) bekezdése értelmében az igényérvényesítésről vagy a vitatásról való lemondásnak félreérthetetlennek és határozottnak kell lennie, nincs helye a nyilatkozat kiterjesztő tartalmú értelmezésének (BH1993. 673.).

Mindez azt jelenti, hogy amennyiben az alperes a felek közti szerződésből eredő követelését a felperesekkel szemben peres úton kívánja érvényesíteni, a perben az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 164. § (1) bekezdése értelmében őt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósított a felperesek részére, a saját nyilvántartásában rögzített felperesi törlesztésekre figyelemmel mekkora a felperesekkel szemben fennálló követelése. Az alperes erre vonatkozó tényállításai – maga a ténytanúsítvány is – nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapulnak, vita esetén azonban perben az alperesnek be kell

mutatnia a nyilvántartás elszámolási elveit, módszereit és adatait, számításait le kell vezetnie. Ha a felperesek mindezeket követően is azt állítják, hogy az alperes elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkoznak, hogy részükről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhetnek. Amennyiben pedig a felperesek azt állítják, hogy túlfizetésük keletkezett és ebből eredően igényt érvényesítenek az alperessel szemben, az alperes nyilvántartásában szereplő – a jogvita eldöntése szempontjából releváns, bizonyításra szoruló – tényekkel kapcsolatban a bizonyítási szükséghelyzet jogintézménye bírósági gyakorlatban kimunkált elveinek alkalmazása merülhet fel.

A per tárgyává tett kikötés nem befolyásolja a kölcsönszerződésből eredő követelés kapcsán a végrehajtási záradék kiállításának feltételeit, tehát nem érinti a szerződő felek igényérvényesítési, illetve védekezési lehetőségeit, és nem hat ki a végrehajtási záradék alapján indult végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben a bizonyítási kötelezettség alakulására sem.

A Vht. felek közötti szerződéskötés idején hatályos 21. § (1) bekezdése, illetve a jelenleg hatályos 23/C. § (1) bekezdése értelmében végrehajtási záradékkal látható el a közjegyzői okirat, ha az tartalmazza a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, a jogosult és a kötelezett nevét, a kötelezettségvállalás tárgyát, mennyiségét (összegét) és jogcímét, valamint a teljesítés módját és határdejét. Ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz a Vht. korábbi 21. § (2) bekezdése, illetve jelenlegi 23/C. § (2) bekezdése szerint az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa.

E szabályok értelmében a közokiratba foglalt kölcsön- vagy lízingszerződés, illetve egyoldalú kötelezettségvállalás alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt szintén közokiratba foglalt jognyilatkozattal felmondta a szerződést. Az, hogy ez utóbbi esetben a szerződésszegés valóban bekövetkezett-e és így az emiatt közölt felmondás jogszerű-e, a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e vonatkozásban elegendő a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata (BH1997.348., BH2002.491., Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.).

Az adós szerződésszegésének, illetőleg a felmondásnak a tényét, valamint a végrehajtást kérő nyilvántartásai szerint fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzítő, a Közjegyzői tv. 111. §-ában szabályozott közjegyzői okirat nem ügyleti okirat, hanem jogi jelentőségű tényeket rögzítő ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Az ilyen okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha erről az adóssal kötött szerződésben előzetesen külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott külön arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a ténytanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak.

A közjegyzői ténytanúsítvány kiállítását és a végrehajtási záradék kibocsátását tehát a végrehajtást kérő e szerződéses kikötés hiányában is ugyanilyen módon és tartalommal kérhetné.

Ha a végrehajtási záradék kiállítására sor kerül, az adós a tartozását valóban csak az rPp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. Ez azonban a végrehajtási záradék és a közjegyzői tanúsítvány jogintézményére vonatkozó, a fentiekben ismertetett szabályokból következik. A peres felek között létrejött kölcsönszerződés e vonatkozásban sem biztosít több jogosultságot az alperes részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperesek terhére, mint amely az irányadó jogszabályok alapján őket egyébként megilletné, illetőleg terhelné.

A végrehajtás közjegyzői okirat záradékolása útján, tehát a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő szabályozás az Alkotmánybíróság 1423/B/2010.AB és 1245/B/2011.AB számú határozatai szerint nem alkotmányellenes, nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és az Európai Unió Bírósága C-32/14. számú Erste Bank kontra Sugár Attila ügyben hozott határozata szerint nem összeegyeztethetetlen a fogyasztói irányelv fogyasztóvédelmi követelményeivel sem.

Utalt a Kúria a BH2018. 146. számon közzétett döntésére is, amelyben kifejtette, amennyiben a kölcsönszerződés vizsgált kikötésének tartalma mégsem volna egyértelműen megállapítható, az rPtk.

207. § (2) bekezdésében foglalt értelmezési szabály alkalmazása válna szükségessé. Aszerint a vitás tartalmú általános szerződési feltétel – vagy fogyasztói szerződés – tartalmát a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezés szerint kell megállapítani. A vizsgált szerződéses feltétel értelmében a közjegyzői tanúsítvány pusztán az alperes egyoldalú – a felperesek teljesítésével összefüggésben nyilvántartott adatokra vonatkozó – nyilatkozatához kapcsolódik. A per tárgyává tett kikötésnek tehát az rPtk. 207. § (2) bekezdésére figyelemmel sem tulajdonítható olyan tartalom, amely kihatna a felek igényérvényesítési és bizonyítási lehetőségeire, kötelezettségeire.

A Kormányrendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontja a fogyasztói szerződés azon rendelkezését minősíti tisztességtelennek, amely kizárólagosan jogosítja fel a fogyasztóval szerződő felet annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e. A Kormányrendelet hivatkozott rendelkezésének mind a nyelvtani, mind a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) 3. cikk (3) bekezdése és Mellékletének 1. m) pontja figyelembevételével történő értelmezéséből következően, az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel arra, hogy maga állapítsa meg a saját teljesítése megfelelőségét. A keresettel támadott szerződéses rendelkezés azonban nem tartalmaz az alperest a megjelölt körben megillető egyoldalú jogosítványt, nem érinti (nem vonja el) az alperessel szerződő fél kötelmi jogát arra, hogy az alperes szolgáltatásának megfelelőségét megítélje és minősítse (rPtk. 283. §), ezért nem minősült tisztességtelennek a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontja szerint. Az ügy tárgyát képező kikötés az előzőekben, a bizonyítás körében kifejtettek szerint nem volt kizárólagos jellegűnek tekinthető a felperesek tartozásának összegét, illetve a kölcsönügylet egyéb lényeges adatát illetően sem (Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.).

A szerződéses kikötés tisztességtelensége megállapításának az rPtk. 209. § (1) bekezdésében írt feltétele erre figyelemmel nem valósult meg, az alperes a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit nem határozta meg a jóhiszeműség és tisztesség követelményeinek megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára. Az irányadó törvényi szabályozáshoz képest nem biztosított kedvezőtlenebb jogi helyzetet a fogyasztó felperes számára.

Gfv.VII.30.211/2018/8.

A szerződés-tervezet megismerése lehetőségnek hiánya a szerződést nem teszi tisztességtelenné. Banki ügynök és a bank között létrejött megállapodás esetleges hiánya szerződést nem teszi létre nem jötté. A kölcsönszerződés közokiratba foglalásának esetleges elmaradása nem teszi a szerződést érvénytelenné.

I. A felperesek felülvizsgálati kérelmükben kérték, hogy a Kúria előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezzen. A Kúria megítélése szerint olyan jogkérdés nem merült fel a perben, amely ezt indokoltá, szükségessé tenné. A perben felvetett jogkérdések közül kizárólag a szerződési feltételek tisztességtelenségével kapcsolatos jogkérdés tekintetében van uniós jogi szabályozás, de a vonatkozó irányelv a felmerült jogkérdés körében egyértelmű és azokat az Európai Unió Bírósága is értelmezte már. Ezért az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmet a Kúria elutasította.

II. A felperesek hivatkoztak a szerződések tisztességtelenségére is, mert a szerződések tervezetét a szerződés megkötése előtt nem kapták meg. A Kúria e körben egyetértett a perben eljáró bíróságok azon egyező jogi álláspontjával, hogy a felperesek a szerződések lényegi tartalmi elemeit a szerződéskötést megelőző folyamatban megismerték, nem voltak elzárva attól, hogy a tervezetek megküldését, vagy a szerződések aláírásának elhalasztását kérik. A szerződéstervezetek megismerése lehetőségének hiánya sem az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209. §-a, sem a vonatkozó uniós jogszabályok alapján nem eredményezik a szerződés tisztességtelenségét. Kizárólag egyes szerződéses rendelkezések lehetnek tisztességtelenek, amelyek közül lehetnek olyanok, amelyek tisztességtelenségének megállapítása fogyasztói szerződések esetén nemcsak a szerződés részleges semmisségét, hanem az egész szerződés semmisségét eredményezik. A Kúria megítélése szerint az adott tényállás mellett a szerződések semmissége nem állapítható meg amiatt, hogy a felperesek a szerződések tervezetét a szerződések megkötése előtt nem kapták meg, és az sem állapítható meg a feltárt tényállás mellett, hogy a hitelező együttműködési kötelezettségét megsértette volna.

Gfv.VII.30.212/2018/15.

Deviza alapú kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítása körében irányadó szempontok. Érdemben csak a felülvizsgálati kérelemben írt, a tartalmi követelményeknek megfelelő, a 60 napos határidőn belül előterjesztett hivatkozások vizsgálhatók.

A Kúria kiemeli, jelen per nem tipikus abból a szempontból, hogy szemben a deviza alapú szerződések érvénytelensége tárgyában folyó perek túlnyomó többségével, amelyekben a 2014-ben hatályba lépett jogszabályi rendelkezések következtében az érvénytelenség és annak jogkövetkezménye egyazon eljárásban kerülhet csak elbírálásra, az adott ügyben a perbeli szerződés érvénytelenségét már jogerős ítélet megállapította, mégpedig – a fentiekből következően – olyan időpontban, amikor az 1/2016. PJE határozat még nem született meg. A jelen per tárgyát kizárólag az érvénytelenség jogkövetkezményének levonása képezi.

Az alperesek a felülvizsgálati kérelmükben állították, hogy a Szegedi Törvényszék az előzményi perben hozott jogerős ítéletében tartalmilag a szerződés létre nem jöttét állapította meg, és a másodfokú ítélet ezzel ellentétes megállapítása iratellenes. A Kúria maradéktalanul egyetértett a másodfokú bíróság álláspontjával, miszerint az előzményi perben született ítéletből arra a következtetésre kell jutni, hogy az előzményi per bíróságának megítélése szerint a szerződés létrejött, csak az érvénytelen az 1996. CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 213. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjában írtak megsértése miatt. Ez következik az ítélet rendelkező részének és az indokolásának egységéből, az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 221. § (1) bekezdésében megfogalmazott, az indokolásnak a rendelkező részben megjelenő döntés alátámasztására vonatkozó rendeltetéséből.

A másodfokú bíróság az érvénytelenségi perekben felmerülő egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 2/2010. (VI.28.) PK vélemény (a továbbiakban: 2/2010. PK vélemény) 4. pontjában foglaltaknak megfelelően mutatott rá, hogy a szerződés létre nem jöttének vizsgálata megelőzi a szerződés érvénytelenségének vizsgálatát, mivel csak létrejött szerződés lehet érvénytelen. A bíróságnak a szerződés létre nem jöttét hivatalból is észlelnie kell, amennyiben az a rendelkezésre álló bizonyítási anyag alapján tényként egyértelműen megállapítható. Az előzményi perben a bíróság a jogerős ítéletében a szerződés érvénytelenségét állapította meg, tehát a szerződés létre nem jöttét hivatalból nem észlelte.

Az ítélet tábla ettől függetlenül érdemben is vizsgálta jelen per alpereseinek a szerződés létre nem jöttére történt hivatkozását, és azt helyesen alaptalannak találta. Az alperesek e körben hivatkoztak az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 523. § (1) bekezdésében foglaltakra, miszerint a kölcsön összegének meghatározása nélkül a kölcsönszerződés nem jöhet létre. Állították, hogy a kölcsönszerződésben a kölcsön összege sem svájci frankban, sem forintban meghatározásra nem került. A Kúria azzal egyetért, hogy a kölcsönszerződés létrejöttének egyik elengedhetetlen feltétele a kölcsön összegének meghatározása, de ez az adott ügyben meg is történt, még ha az előzményi per bírósága által megállapítottak szerint nem az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjában írtaknak mindenben megfelelő módon. Maga az előzményi perben hozott ítélet indokolása is tartalmazza azonban: „nem vitásan az egyedi kölcsönszerződés részévé vált általános szerződési feltételek alapján a kölcsön összege utóbb meghatározható”, vagyis a kölcsön összege e bíróság megítélése szerint is kiszámítható volt.

A kölcsönszerződés a jelen ítélet [1]-[3] bekezdéseiben rögzített módon a kölcsön összegét 145.415 CHF-ben határozta meg azzal, hogy ez az alperesek 22.000.000 HUF finanszírozási igényének 110 %-a, a felperes azonban a deviza árfolyam változás figyelembevételével legfeljebb 22.000.000 forintot folyósít. Ilyen tényállás mellett, a szerződés fenti tartalmára tekintettel a felülvizsgálati kérelemben írtakkal szemben a felek akarategységének fennállása egyértelműen megállapítható. Az adósok 22.000.000 forintnak megfelelő CHF-et kívántak felvenni, és ez az összeg is került folyósításra. E körben az alperesek felülvizsgálati kérelmükben az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EU Bíróság) C-126/17. számú végzésében foglaltakra is hivatkoztak, amely azt értelmezi, hogy egy szerződéses feltétel mikor tekintendő világosnak, érhetőnek. Jelen felülvizsgálati eljárás tárgyát ugyanakkor a kölcsön összegével kapcsolatos szerződéses rendelkezések tisztességtelenségének megítélése nem képezheti, figyelemmel a tisztességtelenséggel kapcsolatos jogszabályi rendelkezések felülvizsgálati kérelemben történő felhívásának hiányára. Megjegyzi a Kúria, ha e szerződéses

rendelkezés esetleg tisztességtelennek is minősülne, annak sem az lenne a következménye, hogy a szerződés nem jött létre.

A Kúria a fenti álláspont alátámasztására utal az e körben kialakult joggyakorlatára, amely szerint, ha a kölcsönszerződés aláírását követően a hitelező a főkötelezettségének, a kölcsönösszeg folyósításának eleget tett, az adós pedig a törlesztési kötelezettsége teljesítését megkezdte, nem lehet évekkel később megalapozottan arra hivatkozni, hogy a szerződés létre sem jött, kizárólag azon az alapon, hogy a kölcsönadott összeg a fogyasztó megítélése szerint nem egyértelmű (BH2018. 230. I.).

A fentebb kifejtettek az adott ügy tényállási sajátosságai mellett nem sértik az rPp. 229. §-át, hiszen az előzményi perben hozott jogerős ítélet kizárólag abban a vonatkozásban kötötte a jogkövetkezmény levonása iránt folyó perben eljáró bíróságokat, hogy nem állapíthatták meg, miszerint a szerződés nem semmis az rHpt. 213. § (1) bekezdés a), b), illetve c) pontjában meghatározott okokból. Az előzményi perben hozott ítélet nem zárta ki a perben eljáró bíróságok számára az abban való állásfoglalás lehetőségét, hogy a szerződés létrejött.

Az alperesek a felülvizsgálati kérelmükben a szerződés érvényessé nyilvánítása helyett az eredeti állapot helyreállítását, illetve a szerződés hatályossá nyilvánítását kérték, az általuk helyesnek tartott számítás szerint meghatározva a tartozásuk összegét.

A Kúria ezért vizsgálta, hogy az adott tényállás mellett az rPtk. 237. §-ában rögzített, az érvénytelen szerződés lehetséges jogkövetkezményeként meghatározott: eredeti állapot helyreállítása, érvényessé nyilvánítása, illetve hatályossá nyilvánítása esetei közül melyik alkalmazható, alkalmazandó.

Az alperesek az érvényessé nyilvánítás kizártságát arra tekintettel állították, hogy hiányzott a feleknek a kölcsön összegére vonatkozó egyező akaratnyilatkozata, amit a bíróság nem pótolhat. Ezt a Kúria a korábban kifejtettekre hivatkozással érdemben elfogadni nem tudja.

A másodfokú bíróság ítéletében részletesen megindokolta, hogy kölcsönszerződés, és nem csak deviza alapú kölcsönszerződés esetén miért nincs lehetőség az eredeti állapot helyreállítására. Az általa kifejtettek az „érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazhatósága kölcsönszerződéseknél” tárgyban felállított joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményében – igaz kis többséggel – elfogadott álláspontnak felel meg. A kifejtettekkel a Kúria jelen tanácsa is egyetért. Ugyanakkor, ha ez az álláspont esetleg nem lenne helytálló, akkor is kötné a Kúriát a 6/2013. PJE határozat 4. pontja, amely szerint az 1/2010. PK vélemény 5. pontjából is következően a két elsődleges jogkövetkezmény (eredeti állapot helyreállítása, érvényessé nyilvánítás) alkalmazásának mérlegelése során azt kell vizsgálni, hogy van-e mód a szerződés hibájának orvoslására. A PJE határozat egyértelműen hangsúlyozza, a bíróságoknak mindenképpen arra kell törekedniük, hogy „minden lehetséges esetben kiküszöböljék az érvénytelenség okát, és a szerződést érvényessé nyilvánítsák”. Azon alperesi álláspont, hogy az alperesek érdekét az eredeti állapot helyreállítása, illetve a szerződés hatályossá nyilvánítása szolgálná, ez lenne számukra kedvező, csak abban az esetben lenne igaz, de nem perdöntő, ha valóban az általuk levezetett számítás felel meg az elszámolás helyes módjának. Ugyanakkor nem biztos, hogy a levezetésük helytálló, ahogyan arra a másodfokú bíróság is rámutatott az ítéletében.

Mindezekre tekintettel az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pont miatti semmiségi ok kapcsán a szerződés érvényessé nyilvánításának feltételei az adott tényállás mellett fennálltak, az érvényessé nyilvánításra a kölcsön forint összegének az ítéletben történő meghatározásával jogszerűen került sor. Az rHpt. 213. § (1) bekezdés b) és c) pontja szerinti érvénytelenséget, az árfolyamrés szerződésben való feltüntetésének hiányát az elsőfokú ítélet a fellebbezésben és a felülvizsgálati kérelemben sem vitatott módon küszöbölte ki.

A Kúria egyetértett a jogerős ítéletben kifejtett jogi érvekkel, miszerint az alpereseknek az eljárás során előadott, és a felülvizsgálati kérelemben változatlan formában fenntartott hivatkozásai (a felek jogviszony felszámolására irányuló – eredménytelen – tárgyalásai, az életbiztosítási szerződés Biztosító általi felmondása stb.) a szerződés érvényessé nyilvánításnak az adott ügyben, az adott tényállás mellett nem képezték akadályát. Az ítéletábra által e körben részletesen kifejtett érveket a Kúria megismételni nem kívánja.

Ezt követően a Kúriának azt kellett vizsgálnia, hogy az alpereseknek volt-e olyan tartalmú

vizontkeresete, érvénytelenségi kifogása, amely a felülvizsgálati eljárásban is vizsgálható volt, és amely, vagy amelyek kizárják a szerződés érvényességé nyilvánítását.

A Kúriának azt kellett, illetve lehetett vizsgálnia, hogy az alperesek a felülvizsgálati kérelmükben hivatkoztak-e olyan, az előzményi perben el nem bírált érvénytelenségi okra, amely alapján a szerződést érvényessé nyilvánító jogerős ítélet jogszabálysértőnek minősül. Az alperesek a felülvizsgálati kérelmükben csak példálódzva adták elő, hogy mely további érvénytelenségi okokat állítottak az elsőfokú eljárásban. Ezen megjelölt érvénytelenségi okok közül azonban csak a két hivatkozásuk felelt meg a felülvizsgálati eljárásban az érdemi vizsgálhatóság azon feltételének, hogy az tartalmazza a megsértett jogszabályhelyet és a jogszabálysértés indokait.

Az alperesek egyrészt hivatkoztak a törlesztőrészletek meghatározásának hiányára. A Kúria ugyanakkor az iratok alapján megállapította, hogy ilyen hivatkozása az alpereseknek az elsőfokú eljárás során nem volt, ezért az alperesek erre vonatkozó ellenkérelmének hiányában az ezen alapuló esetleges érvénytelenségi okot, a szerződés jogszabályba ütközését az eljáró bíróságoknak nem kellett vizsgálniuk. Az alperesek felülvizsgálati kérelme arra vonatkozó érvelést nem tartalmaz, hogy azt milyen alapon tekintik olyan nyilvánvaló, a rendelkezésre álló adatok alapján egyértelműen megállapítható semmisségi oknak, amit a bíróságoknak a 2/2010. PK vélemény 4a. pontja szerint hivatalból észlelniük kellett volna, figyelemmel az 1/2016. PJE határozatban foglaltakra is.

Az alperesek felülvizsgálati kérelmükben másrészt a felperes által alkalmazott kamatszámítás jogszabályba ütközését is állították, ugyanakkor az rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontját mint megsértett jogszabályhelyet a felülvizsgálati kérelemben nem jelölték meg. A felülvizsgálati kérelemben állított további, a kölcsönszerződés jogszabályba ütközés vagy tisztességtelenség miatti érvénytelenségének vizsgálatát, illetve, annak megítélését, hogy azok – fennállásuk esetén – akadályát képezik-e a szerződés érvényessé nyilvánításnak kizárta, miszerint az alperesek a felülvizsgálati kérelmükben megsértett jogszabályhelyként nem jelölték meg sem az rPtk. 200. § (2) bekezdését, sem a 209. §-át, 209/A. §-át, vagy az rHpt. egyéb rendelkezését, kérelmük e részében jogszabályi hivatkozást egyáltalán nem tartalmazott. A tisztességtelenség körében a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) „rendelkezéseinek” megsértésére hivatkozás a felülvizsgálati kérelemmel szemben támasztott tartalmi követelményeknek a korábban írtak szerint nem felel meg.

A Kúria nem osztotta az alperesek arra vonatkozó érvelését, hogy a jogerős ítélet mintegy legitimálja az általuk hivatkozott, de el nem bíralt, szerintük érvénytelen rendelkezéseket, és ezzel megfosztja őket a jogorvoslathoz való joguktól. A másodfokú bíróság a már hivatkozott joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményében írtaknak megfelelően foglalt állást, amikor rögzítette, hogy a szerződés érvényessé nyilvánítása a jogkövetkezmény levonására irányuló perben nem jelenti azt, miszerint a jelen ügyben el nem bíralt érvénytelenségi okból a szerződés érvénytelensége másik perben ne lenne megállapítható. A szerződés érvényessé nyilvánítása nem jelent állásfoglalást a bíróság részéről a per tárgyává nem tett szerződési feltételek érvényességét illetően. A nem vizsgált feltételek érvényességét a fél további perekben – akár kifogásként – szabadon vitathatja.

Figyelemmel arra, hogy a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánításának a fentiek szerint nem volt akadálya, és a 6/2013. PJE határozat 4. pontja értelmében az érvényessé nyilvánítás egyértelműen prioritást élvez a szerződés hatályossá nyilvánításával szemben, a szerződés hatályossá nyilvánításának nem állnak fenn a feltételei, ahogyan arra a másodfokú bíróság ítéletében helyesen rámutatott.

Az alperesek harmadlagos felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték. Ezen felülvizsgálati kérelmüket sem találta a Kúria alaposnak mivel a döntéshez a tényállást az eljáró bíróságok kellő mélységben feltárták, és a felülvizsgálati kérelemben írtakkal szemben az eljáró bíróságok – a jelen határozatban is ismertettek szerint – indokolási kötelezettségüknek maradéktalanul eleget tettek.

Gf.VII.30.240/2018/2.

Az indokolási kötelezettség megsértése miatt az ítélet tábla végzésének hatályon kívül helyezése.

A Kúria nem értett egyet az I. rendű alperessel abban, hogy a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) egyes rendelkezéseinek értelmezése kapcsán nem merülhetnek fel olyan jogkérdések, amelyek az irányelvet átültető Korm. rendelet egyes rendelkezéseinek alkalmazása során az irányelv egyes rendelkezéseinek értelmezését teszik szükségessé. Ezt nem zárja ki az irányelv, illetve a Korm. rendelet hatályba lépésétől eltelt viszonylag hosszabb idő.

Az I. rendű alperes arra tényszerűen mutatott rá, hogy a Kúria a ténytanúsítvánnyal kapcsolatos szerződéses rendelkezések tisztességtelenségének megítélésével kapcsolatos C-34/18. számú előzetes döntéshozatali eljárásban hozandó ítéletre tekintettel az előtte folyó ügyeket nem függeszti fel, jogi álláspontja szerint az ezen eljárásban hozandó döntés nem hat ki az érdemi döntésre, követett gyakorlata az elvi határozatban, illetve a BH.2018.146. számú határozatban kifejtetteken alapul. Ugyanakkor gyakorlata az is, hogy nem változtatja meg, nem helyezi hatályon kívül a kellően megindokolt, a per felfüggesztéséről rendelkező ítélet táblai végzéseket, ezzel kapcsolatos álláspontját a Gf.VII.30.217/2018/2. számú határozatában részletesen kifejtette. Ennek lényege a tárgyalás felfüggesztésének egyes kérdéseiről szóló 3/2005.(XI. 14.) PK-KK véleményben (a továbbiakban: PK-KK vélemény) kifejtettek szerint a per felfüggesztése megengedésének indoka, hogy megakadályozza, ne tegye szükségessé az azonos közösségi jogszabály értelmezésével kapcsolatosan azonos tényekre alapítottan, azonos jogkérdés elbírálása iránt folyó perben további előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését. Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének jogát pedig felsőbb bíróság nem vonhatja el.

Az adott ügyben ugyanakkor a Kúria egyetértett az I. rendű alperes fellebbezésében megjelenő azon jogi érveléssel, miszerint az ítélet tábla lényegében egy nagyon általános, az érdemet illetően egymondatos indokolását adta a per felfüggesztése elrendelésének egy olyan ügyben, ahol a per tárgyát képező szerződéses rendelkezés nagyon sok vonatkozásban eltér az előzetes döntéshozatali eljárás tárgyát képező szerződéses rendelkezéstől. Az ítélet tábla azt sem indokolta meg végzésében, hogy a per tárgyát képező egyéb szerződéses rendelkezések megítélésére a végzésben megjelölt előzetes döntéshozatali eljárások hogyan hatnak, hathatnak ki.

Mindezekre tekintettel az indokolási kötelezettség megsértése miatt a Kúria az ítélet tábla végzését kívül helyezte és az ítélet táblát újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította. Az újabb eljárásban figyelembe kell venni, hogy a C-51/2017. számú előzetes döntéshozatali eljárásban az EU az Bíróság ítéletét már meghozta. Az ítélet táblának mérlegelnie kell, hogy az eljárás felfüggesztésének fennállnak-e a feltételei, részítélet meghozatalának nincs-e helye. Ha úgy ítéli meg, hogy a felfüggesztés feltételei fennállnak, e körben részletes indokolást kell adnia.

Emberi jogi közlemények

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású ítéletei

Az adott időszakban nem vált véglegessé ilyen tárgyú határozat.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei

1. Mutu és Pechstein Svájc elleni ügye (40.575/10. és 67.474/10. sz. ügyek)⁴⁴

Az első kérelmezőt, aki profi labdarúgó, 2003 augusztusában az AC Parma olasz klubból a Chelsea-ba igazolt át összesen 26 millió euróért. 2004 októberében az angol labdarúgó-szövetség doppingellenes ellenőrzéseket végzett, amelyek kokain nyomokat mutatták ki az első kérelmező által szolgáltatott mintában. A Chelsea ennek következtében a vele kötött szerződését megszüntette.

2005 áprilisában a Labdarúgó Szövetség Premier Ligájának Fellebbviteli Bizottsága (FAPLAC), amelyhez a labdarúgó és a klub fellebbezett, úgy ítélte meg, hogy a szerződést a labdarúgó részéről egyoldalúan, „ésszerű ok nélkül” megsértették. A kérelmező fellebbezést nyújtott be a Sport Választottbírósághoz (CAS), amely 2005 decemberében helybenhagyta ezt a határozatot. 2006 májusában a Chelsea kártérítési keresetet nyújtott be a Nemzetközi Labdarúgó Szövetség (FIFA) vitarendező osztályához, amely kötelezte az első kérelmezőt, hogy 17 millió eurót fizessen meg a klubnak. 2009 júliusában a CAS elutasította az első kérelmező fellebbezését. Az első kérelmező 2009 szeptemberében fellebbezést nyújtott be a Svájci Szövetségi Legfelsőbb Bírósághoz a CAS határozatának hatályon kívül helyezése végett. Azt állította, hogy a Sport Választottbíróság nem volt sem független, sem pártatlan. Az első kérelmező egy névtelen e-mailre hivatkozott, amely azt állította, hogy a bíróság egyik választottbírája, D.-RM, a Chelsea Football Club tulajdonosának érdekeit képviselő ügyvédi iroda partnere volt, és arról, hogy egy másik választottbíró L. F. korábban tagja volt annak a tanácsnak, amely megerősítette a szerződésszegés „ésszerű okának” hiányát. 2010 júniusában a Szövetségi Legfelsőbb Bíróság úgy ítélte meg, hogy a Választottbíróság tanácsa „független és pártatlan”, ezért elutasította a kérelmező fellebbezését.

A második kérelmező professzionális gyorskorcsolyázó. 2009 februárjában a világ korcsolyázó bajnokságaiba regisztrált összes sportolón doppingellenes tesztet végeztek. A kérelmező vérprofiljának elemzése után az ISU fegyelmi testülete kétéves felfüggesztést szabott ki rá. 2009 júliusában ő és a DESG német gyorskorcsolya szövetség fellebbezést nyújtott be a CAS-hoz e határozat ellen.

A tárgyalás zártan zajlott, annak ellenére, hogy a második kérelmező nyilvános eljárást kér. 2009 novemberében a CAS helybenhagyta a kétéves felfüggesztést. 2009 decemberében a második kérelmező kérte a Szövetségi Legfelsőbb Bíróságot, hogy helyezze hatályon kívül a CAS által hozott határozatot. Azzal érvelt, hogy ez utóbbi nem volt „független és pártatlan” bíróság tekintettel a választottbírák kinevezésének módjára, az elnök által képviselt „keményvonalas” dopping elleni harcára, és a nyilvános tárgyalás tartása iránti kérelmének elutasítására. A Szövetségi Bíróság 2010 februárjában a második kérelmező kérelmét elutasította.

A kérelmezők – az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésére hivatkozva – azt állították, hogy a CAS nem tekinthető független és pártatlan bíróságnak. A második kérelmező azt is sérelmezte, hogy az ISU fegyelmi tanácsa, a CAS vagy a Svájci Szövetségi Legfelsőbb Bíróságban nem tartott nyilvános tárgyalást, annak ellenére, hogy ezt kifejezett kérte. Az első kérelmező – az Egyezmény 4. cikkének 1. bekezdésére, az Egyezmény 8. cikkére, valamint az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkére hivatkozással – sérelmezte a Chelsea Football Clubnak fizetett összeget.

⁴⁴ Az ítélet 2019. február 4-én vált véglegessé.

A Bíróság rögzítette, hogy a bírósághoz való hozzáférés joga nem akadályozza meg a választottbírók létrehozását a magánszemélyek közötti bizonyos vagyoni jogvitákban. Elvileg a választottbírói kikötések nem ellentétesek az Egyezményvel. Felmerült azonban a kérdés, hogy a kérelmezők a CAS joghatóságának elfogadásakor szabadon, jogszerűen és egyértelműen lemondtak-e a 6. cikk 1. bekezdésében előírt garanciákhoz való jogukról. A második kérelmező tekintetében a Bíróság úgy ítélte, hogy a CAS joghatóságának elfogadása nem volt szabad, mivel a számára nyitott egyetlen lehetőség az volt, hogy elfogadja a választottbírói kikötést és a profi sportolóként él meg, vagy a záradékot elutasítja, és köteles lesz lemondani profi tevékenységéről. Ami az első kérelmezőt illeti, bár nem volt kénytelen elfogadni a CAS hatáskörét, nem mondott le kétségtelenül arról, hogy az ügyét független és pártatlan bíróság bírálja el, amennyiben kérte a Chelsea által kijelölt választottbíró visszavonását.

A Bíróságnak ezért meg kellett bizonyosodnia arról, hogy a CAS „a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság” volt-e abban az időben, amikor a kérelmezők ügyeiben határozott.

A CAS teljes joghatósággal rendelkezett arra, hogy a jogszabályok alapján és az előírt módon lefolytatott eljárást követően, megvizsgálja a jogviták keretében előterjesztett kérdéseket. Ezenkívül döntéseinek bírósági jellegű megoldást nyújtottak. Ezenkívül a Svájci Szövetségi Legfelsőbb Bírósághoz fellebbezést lehet benyújtani ellenük. Végül a Szövetségi Legfelsőbb Bíróság CAS-határozatokat mindig úgy tekintette, hogy „valódi ítéletek, hasonlóan az állami bíróságéhoz”. A CAS tehát „törvény által létrehozott bíróság” volt.

A második kérelmező ügyében a választottbíró elnöke ellen benyújtott panaszok túl homályosak és hipotetikusak voltak.

Ami a választottbíró kiválasztásának mechanizmusában a szövetségek és a sportolók közötti egyensúlytalanságot illeti, a Bíróság rámutatott arra, hogy a jelen ügyben választottbírói tanács három választottbíróból állt, akiket a Nemzetközi Sport Választottbírói Tanácsa (ICAS) által összeállított listából választottak ki, és az utóbbi szervezet hatáskörébe tartozik, hogy elbocsássa őket.

A második kérelmezőnek lehetőségét, hogy az általa kijelölt választottbíró megnevezze, tehát korlátozta az a kötelezettség, hogy a listából válasszon ki valakit. Abban az időben azonban a lista közel 300 nevet tartalmazott. A második kérelmező nem terjesztett elő olyan tényszerű elemeket, amelyek általánosságban kétségbe vonhatnák a listán szereplő választottbírók függetlenségét és pártatlanságát. Még annak a választottbírói tanács összetételét illetően is, amely az ügyben döntött csak egy választottbíró, a testület elnökét kifogásolta, anélkül, hogy állításait megalapozta volna. A Bíróság elismerte, hogy azok a szervezetek, amelyek valószínűleg támadni fogják a sportolókat a CAS előtti jogvita keretében, valódi befolyást gyakorolnak a vonatkozó időpontban hatályban lévő kiválasztási mechanizmusra. Mindazonáltal nem tudott pusztán e hatás alapján arra a következtetésre jutni, hogy a lista olyan választottbírókból állt, akik nem tekinthetők önállóknak és pártatlannak e szervezeteket illetően. Ezért úgy ítélte meg, hogy a választottbírói lista használatának rendszer teljesítette a választottbírók alkalmazandó függetlenség és pártatlanság követelményeit.

A CAS főtitkárának arra vonatkozó hatásköre, hogy felhívja a bizottság figyelmét az alapvető kérdésekre és a határozatot formális módosítsa, nem bizonyította, hogy a megtámadott határozatot oly módon változtatták meg, amely kedvezőtlen lenne a második kérelmező számára.

A maga részéről az első kérelmező bírálta azt a tényt, hogy D.-R. M. a 2005 decemberi határozatot meghozó testület tagja volt, mielőtt részt vett volna a 2009 júliusi határozatot elfogadó tanácsban. Ahhoz azonban, hogy a pártosságtól való félelem fennálljon, a megvádolt választottbírónak ezt követően ugyanazokat a tényeket kellett volna megvizsgálnia, és hasonló kérdésre kellett volna válaszolnia. Bár a szóban forgó határozat ugyanazokra a tényekre vonatkozott, az eldöntendő jogi kérdések nagyon eltérőek voltak, mivel az első eljárás a kérelmező szerződéses felelősségére, a második pedig a sérelmet szenvedett félnek fizetendő kártérítés összegére vonatkozott.

Az első kérelmező szintén bírálta az L.F. választottbíró a Chelsea labdarúgó klub tulajdonosa érdekeit képviselő ügyvédi irodával való kapcsolata miatt. A Szövetségi Legfelsőbb Bíróság egy hosszan indokolt ítéletben, amely nem mutatta az önkényesség jeleit, arra a következtetésre jutott, hogy az első kérelmező nem támasztotta alá állításait. A Bíróság semmilyen erős okot nem látott arra, hogy a

Szövetségi Legfelsőbb Bíróság álláspontját helyettesítse saját álláspontjával.

Ezért nem sértették meg a kérelmezők az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése szerinti jogait a CAS függetlenségét és pártatlanságát illetően.

A második kérelmezőnek az ISU fegyelmi testülete, a CAS és a Szövetségi Legfelsőbb Bíróság előtt tartott nyilvános tárgyalást hiányára vonatkozó panaszát illetően a Bíróság emlékeztetett, hogy a polgári ügyekben folytatott tárgyalások nyilvános jellegére vonatkozó elvek érvényesek a rendes bíróságokra és szakmai fegyelmi szervekre. Valóban, a második kérelmező kifejezetten kérte, hogy a CAS előtt nyilvános tárgyalást tartsanak. Hasonlóképpen a Bíróság úgy ítélte, hogy az eljárás keretében vitatott, rá dopping miatt kiszabott bírság érdemére vonatkozó kérdésben szükség volt olyan tárgyalásra, amely nyilvános ellenőrzés tárgyát képezi. Következésképpen a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését megsértették a CAS előtt folyó eljárás nem nyilvános jellege miatt. Ez a következtetés szükségtelenné tette a Bíróság számára, hogy megvizsgálja a második kérelmező panaszát az ISU fegyelmi testületére vonatkozóan, mivel a CAS a teljes joghatósággal rendelkező fellebbviteli testület volt az ISU tekintetében.

A svájci Szövetségi Legfelsőbb Bíróságot illetően a jogvita rendkívül technikai jogi kérdéseket érintett, amelyek tekintetében nem volt szükség nyilvános tárgyalásra. A panaszt ezért mint nyilvánvalóan alaptalant visszautasították.

Az első kérelmezőnek az Egyezmény 4. cikkének 1. bekezdésére és 8. cikkére alapított panaszai nem utaltak az Egyezményben vagy annak jegyzőkönyveiben meghatározott jogok és szabadságok megsértésére, és ezért elfogadhatatlannak kellett nyilvánítani. Továbbá, mivel Svájc nem ratifikálta az Egyezmény Első kiegészítő jegyzőkönyvét, az első kérelmező kérelmének ezt a részét is vissza kellett utasítani.

A Bíróság a második kérelmező javára 8.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítelt meg.

A Kúria emberi jogi vonatkozású határozatai

Büntető ügyszak

Bfv.III.1.359/2018/5.

A Kúria egyetértett az eljárt bíróságoknak a büntethetőségi akadály hiányát megállapító érvelésével.

A Btk. 15. § g) pontjában megjelölt büntethetőséget kizáró okot a Btk. 24. §-a úgy definiálja, hogy nem büntetendő az a cselekmény, amelyet a jogszabály megenged vagy büntetlennek nyilvánít. A hatályos Btk. Különös Része jelenleg több helyen is utal arra, hogy adott cselekmény csak akkor büntetendő, ha annak folytatására az elkövetőnek nem volt engedélye [Btk. 171. §, 172. § (1) bekezdés, 183. § (1) bekezdés a) pont, 185/A. § (2) bekezdés, 245. §, 248. §, 250-252. §, 307. §, 324. §, 325. §, 329. §, 330. §, 358. § 359. §]. A cselekmény jogellenességét azonban a jogszabályi engedély nemcsak a Btk.-ban nevesített esetekben zárja ki. A büntetőjogi felelősség megállapításánál a jogrendszer egészében kell figyelembe venni, hiszen a büntetőjogon kívüli más jogszabályok is kizárhatják a büntetőjogi felelősséget. Így például a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.), amely 273. §-ában megengedi a tetten ért elkövető elfogását, illetve szabályozza a fedett nyomozó igénybevételeinek feltételeit (224. §); a 2013. évi V. törvény (Ptk.) 5:6. § (1) és (2) bekezdései a birtokvédelem körében megengedett jogos önhatalomról; a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 39. §-a, továbbá az 54. § (1)-(3) bekezdései a magánlakásba bemenetel, illetve a lőfegyverhasználat szabályairól szólnak; a magzati élet védelméről szóló 1992. évi LXXIX. törvény 5. §, 13. §-ai rendelkeznek a terhesség megszakításának szabályairól, az egészségügyről szóló 1997. évi

CLIV. törvény VIII. fejezete szabályozza az emberen végezhető kutatásokat. E körben kimerítő felsorolás nem áll rendelkezésre.

Az Smtv. 8. § (1) bekezdése értelmében a médiatartalom-szolgáltató munkavállalója nem vonható felelősségre olyan jogsértésért, amelyet valamely közérdekű információ megszerzésével összefüggésben követett el, és az adott információ általa nem, vagy csak aránytalan nehézséggel lett volna más módon megszerzhető; feltéve, hogy az így elkövetett jogsértés nem okoz aránytalan vagy súlyos sérelmet, továbbá az információ megszerzésére nem a minősített adatok védelméről szóló törvény megsértésével került sor.

Az eljárásban végigkísérhető volt annak eltérő megítélése, hogy az Smtv. 8. § (1) bekezdése szerinti rendelkezés felhatalmazza-e az oknyomozó újságírót valamely közérdekű, más módon nem, vagy csak aránytalan nehézséggel megszerzhető információval összefüggésben (a minősített adatokról szóló törvény megsértése nélkül) bűncselekmény elkövetésére. A hivatkozott rendelkezés az információ megszerzésével arányos jogsértésről szól. Ebből konkrétan nem határozható meg, hogy szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetéséről van-e szó.

Ilyen megközelítésben az újságíró tevékenysége nem állítható párhuzamba a fedett nyomozó munkájával, aki a leplezett eszköz alkalmazására feljogosított szerv kifejezetten ilyen feladat ellátása érdekében foglalkoztatott tagjaként, e szervhez tartozását, illetve kilétét tartósan leplezve, az ügyészség engedélyével lát el feladatokat [Be. 222. § (1) bekezdés].

Mínt hogy a fedett nyomozó a bűnüldöző hatóság tagja, szükségképpen hivatalból terheli őt általában a bűncselekmények elkövetésétől való tartózkodás és mindenekelőtt az élet – minden élet (úgy az elkövető, mind harmadik személyek élete) – védelmének kötelezettsége, akkor is, ha ilyen szolgálati feladatot lát el. Feladata ugyanis csak a bűncselekmények elhárítása, megakadályozása, a bűncselekményt elkövetők felderítése, a bizonyítékok összegyűjtésében való közreműködés vagy más alkotmányosan elismerhető, a büntetőjogi igény érvényesítésével szorosan összefüggő cél lehet.

A fedett nyomozó igénybevételének feltételeit: így alkalmazásának célját, időtartamát, az ügy tárgyát képező bűncselekmény minősítését és tényállásának rövid leírását, valamint a fedett nyomozó alkalmazásának eredményességéhez előreláthatóan szükséges – általa elkövetendő – bűncselekményt, szabálysértést vagy közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegést a fedett nyomozó alkalmazásáról szóló döntésben előzetesen meg kell jelölni [Be. 222. § (2)-(4) bekezdés, 224. § (2) bekezdés].

A Be. 224. § (1) bekezdés a)-c) pontja értelmében nem büntethető a fedett nyomozó az alkalmazása során elkövetett bűncselekmény, szabálysértés vagy közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés miatt, ha annak elkövetése

- a fedett nyomozó alkalmazásának eredményességéhez, az alkalmazással elérni kívánt bűnüldözési célhoz szükséges, és az alkalmazással elérni kívánt bűnüldözési érdek jelentősebb, mint a fedett nyomozó felelősségre vonásához fűződő érdek;
- a fedett nyomozó biztonságának biztosítása, lelepleződésének megakadályozása érdekében szükséges, és a fedett nyomozó biztonságával, lelepleződésének megakadályozásával kapcsolatos érdek jelentősebb, mint a fedett nyomozó felelősségre vonásához fűződő érdek;
- illetve más bűncselekmény elkövetésének megelőzése vagy megszakítása érdekében szükséges, és a bűncselekmény megelőzéséhez vagy megszakításához fűződő érdek jelentősebb, mint a fedett nyomozó felelősségre vonásához fűződő érdek.

A fedett nyomozó sem követhet el azonban más életének szándékos kioltásával járó, illetve maradandó fogyatékoságot vagy súlyos egészségromlást szándékosan okozó bűncselekményt [Be. 224. § (3) bekezdés].

A leplezett eszközök alkalmazása során keletkezett ügyiratok, azaz a leplezett eszközök alkalmazása során keletkezett bizonyítási eszközök, így különösen a technikai eszközzel rögzített adatok, és a leplezett eszközök alkalmazására vonatkozó engedély az eljárás ügyiratainak részét képezik [Be. 249. § (1) bekezdés].

A kifejtettekből következően a speciálisan erre kiképzett fedett nyomozó alkalmazási köre, alkalmazásának időbeli korlátai, az ezzel kapcsolatos döntés szükségessége részletekbe menően szabályozott, a büntetőeljárás törvényen kívül a nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól szóló 100/2018. (VI. 8.) Korm. rendelet 186-187., 189-191. és 197-198. §-a is tartalmaz kapcsolódó rendelkezéseket.

Az oknyomozó újságíró esetében azonban a hivatkozott jogszabályi rendelkezésből nem olvasható ki bűncselekmény elkövetésére feljogosító egyértelmű felhatalmazás. Az Emberi Jogok Európai Bírósága több (így az 56328/10. számú Erdtmann kontra Németország ügyön kívül a 11882/10. számú Pentikäinen kontra Finnország) ügyben is vizsgálta, miszerint a felelős újságírás koncepciója mint szakmai tevékenység nem korlátozódik az információk tartalmára, amelyeket újságírói eszközökkel gyűjtöttek össze és/vagy terjesztettek. E fogalom magában foglalja többek között az újságíró magatartásának jogszerűségét. Az újságíróknak néha szembe kell nézniük azzal a konfliktussal, hogy egyrészt az az általános kötelezettségük, hogy betartsák a büntetőjogi rendelkezéseket, másrészt szakmai feladatuk, hogy megszerezzék és terjesszék az információkat. Ám, ha egy újságíró azt választja, hogy nem tartja be a büntetőjog előírásait, tudatában kell lennie annak kockázatával, hogy ez jogilag szankcionálható. Az újságíró sem hivatkozhat a büntetőjogi felelősség alóli mentességre kizárólag azon az alapon, hogy a kérdéses bűncselekményt újságírói funkcióinak teljesítése során követte el.

Kétségtelen, hogy az úgynevezett oknyomozás, avagy a magánnyomozás és a fedett nyomozás mint tevékenység egyazon célt szolgál, bizonyítékszerzést, illetve igazolást. Lényeges – szem elől nem téveszthető és félreérthetetlen – különbség viszont, hogy a fedett nyomozás állami feladat, hivatalos személy általi, intézményes eszközzel és szabályozott eljárásban való tevékenységet jelent. A magánnyomozás ehhez képest már nem hivatalos személy általi, az oknyomozás pedig nem szabályozott eljárásban folyó tevékenység. Mindez önmagában mutatja, hogy amíg a fedett nyomozó esetében a büntetőjogba ütközés lehetősége szabályozottan biztosított, addig a minden más – magán-, avagy oknyomozó – tevékenység ilyen szabályozott lehetőséggel nem rendelkezik. Ez pedig azt jelenti, hogy utóbbiak vonatkozásában a büntetőjogba ütközés esetében nincs olyan törvényi rendelkezés – és az Smtv. 8. § (1) bekezdése sem tekinthető ennek –, ami ezt közömbösítené. Nyilvánvaló azonban, hogy ilyenkor is vizsgálendő az alanyi bűnfelelősség elve alapján az anyagi büntetőjog rendelkezéseinek alkalmazása. Jelen ügyben ez megtörtént.

A Kúria egyetértett az eljáró bíróság jogi indokolásával mind a jogszabály engedélyének, mind a társadalomra veszélyességben való tévedés hiányát illetően. A kifejtettek szerint a bíróság az irányadó tényállással összhangban mondta ki a terhelt bűnösségét és vele szemben törvényesen határozta meg az alkalmazott joghátrányt. A cselekménnyel arányban álló legenyhébb intézkedés a terheltnek nem eredményez büntetett előéletet, és a sajtót sem riasztja el egy bizonyos téma vizsgálatától vagy abban vélemény kifejezésétől.

Közigazgatási ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Polgári ügyszak

Pfv.III.22.634/2017/6.

Az önkormányzatiság elve alapján, nagyfokú autonómiával működő szervezet tevékenységébe a bíróság csak abban a kivételes esetben avatkozhat be és semmisítheti meg a határozatait, ha az ok kifejezett jogszabályi rendelkezésbe, alapszabály, belső szabályzat mellőzhetetlen, konkrét előírásaiba ütköznek. Az Alapszabályban a részletszabályok hiánya nem járhat hátrányos jogkövetkezéssel, azaz az érvénytelenség megállapításával; az Alapszabály esetlegesen hiányos rendelkezéseinek kiegészítő értelmezése nem a bíróság feladata.

Az 1998. évi XI. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 12. § (1) bekezdése értelmében az ügyvédi kamara az ügyvédek önkormányzati elven alapuló, szakmai és érdekképviselési feladatokat ellátó köztestülete. A (2) bekezdés rendelkezése szerint az ügyvédi kamara az ügyvédek szakmai irányításával, érdekképviseléssel, valamint az ügyvédi tevékenységgel összefüggő jogügyletek biztonságával kapcsolatos közfeladatokat látja el.

A Kúria a jelen ügyben is irányadónak tekintett, Pfv.IV.21.993/2015/15. számú határozatában kifejtette, hogy az önkormányzatiság elve alapján, nagyfokú autonómiával működő szervezet a törvényi előírások és a kamara alapszabályában meghatározott működési rend keretei között folytatja tevékenységét. Ez azt is jelenti, hogy a bíróság csak abban a kivételes esetben avatkozhat be a kamara működésébe, és semmisítheti meg a keresettel támadott határozatokat, ha azok jogszabályba, vagy az Alapszabály, illetve más belső szabályzat mellőzhetetlen rendelkezésébe ütköznek.

Ebben a döntésében a Kúria rámutatott, hogy az Emberi Jogok Európai Egyezményének az egyesülési jogra vonatkozó 11. Cikkelye kapcsán az Emberi Jogok Európai Bírósága számos ítéletében megállapította, hogy a civil szervezetek a demokratikus társadalom elemei, közös célok megvalósítására irányuló társadalmi szerveződések, ahol az államnak korlátozott szerepe van. Az államnak részletes szabályokat kell megállapítani a civil szervezetek működése és struktúrája, ezek betartatása tekintetében, ugyanakkor szabályokat kell hozni az állami beavatkozás terjedelmét és határait illetően, továbbá megfelelő garanciákat kell adnia a visszaélésmentes és önkényes állami beavatkozás megakadályozására.

Az Alapszabály adott jogvitában irányadó IV/8. pontja úgy rendelkezik, hogy a közgyűlés határozatait a választási közgyűlés kivételével nyílt szavazással hozza; a közgyűlés elrendelheti bármely kérdésben a titkos szavazást. Helyesen rögzítette a másodfokú bíróság, hogy a bíróság alapszabálysértés okán azt vizsgálhatta, hogy az alperes közgyűlése az alapszabályában megjelölt szavazási módot alkalmazta-e a támadott határozatok elfogadása során.

Adott esetben az alperes elnöksége határozatával rendelkezett arról, hogy a 2016. május 6-án megtartott évi rendes közgyűlésen a közgyűlési szavazások elektronikus szavazatszámoló berendezés alkalmazásával kerüljenek lebonyolításra, és a szavazatok szavazatszámoló gép igénybevételevel összesítsék. Jelen esetben a szavazatok leadásának és a szavazatszámolás módjának meghatározásán túl a szavazás általánostól eltérő módjáról az elnökség nem határozott, nem rendeltek el titkos szavazást.

Rámutatott a Kúria, hogy az alperes alapszabályba foglalta a szavazások lehetséges módját, amelyek közül általánosnak a nyílt szavazás tekinthető, de lehetőség van titkos szavazás elrendelésére. A lebonyolítás további részletezésének kötelezettségére jogszabály nem

tartalmaz előírást, az alperes pedig úgy ítélte meg, hogy az Alapszabályban rögzített szabályozás elegendő. Az önkormányzatiság és az autonómia elvéből következően a bíróság a szabályozás módjával kapcsolatban nem határozhat meg a jogszabályi előírásokon túli többletkövetelményeket, a továbbiakban csak azt vizsgálhatta, hogy a vitatott szavazások módja megfelelt-e a jogszabály és az Alapszabály rendelkezéseinek.

A Kúria jelen esetben is irányadónak tekintette a korábban idézett döntésében foglaltakat, amely szerint egyes részletszabályok hiánya nem járhat hátrányos jogkövetkezménnyel, az érvénytelenség megállapításával. A szabályozás, tiltó rendelkezés hiánya nem vonja maga után a határozatok semmisségét. Az Alapszabály esetlegesen hiányos rendelkezéseinek kiegészítő értelmezése nem a bíróság feladata.

Fenntartotta a Kúria a döntésben kifejtett azon álláspontját, hogy abban az esetben semmisíthető meg a határozat, ha kifejezett rendelkezésbe ütközik annak meghozatala. A kamara belső autonómiája, önkormányzatisága alapján az Alapszabály, illetve a szabályzatok hiányos vagy pontatlan rendelkezéseinek kiegészítő értelmezése nem tartozik a bíróság hatáskörébe, azoknak a tényleges szabályokat meghaladó többlettartalmat nem lehet tulajdonítani.

Az Alapszabály rendelkezésére tekintettel, amely szavazás nem titkos, az nyílt szavazásnak minősül. Az Alapszabály külön rendelkezésének hiányában a másodfokú bíróság helyesen tekintette a titkos szavazás alapvető ismérvének, hogy nem lehet sem a szavazással egyidejűleg, sem utólag megállapítani, hogy ki és milyen tartalmú szavazatot adott le. A részletszabályok kidolgozásának hiányában tehát helyállón vonta le azt a következtetést, hogy a 2016. május 6. napján megtartott közgyűlésen a szavazások nyílt szavazásnak minősültek, tehát az Alapszabályba ütközés nem volt megállapítható.

Helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság ítéletében arra is, hogy más szervezetek működésére vonatkozó szabályok, illetve azok értelmezése nem adhat alapot arra, hogy azokat analógia útján az alperes közttestületre is alkalmazza a bíróság.

A Kúria megítélése szerint tehát a jogerős ítélet nem sérti a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) felülvizsgálati kérelemben hivatkozott rendelkezéseit: sem az értelmezési alapelvet magába foglaló 1:2. §-át, sem a felek egymás közötti jogviszonyára irányadó, jóhiszeműség és tisztesség elvét előíró 1:3. §-át.

Pfv.VI.20.698/2018/8.

1. Az elővásárlási jog megszegésével kötött szerződés hatálytalanságából eredő igények érvényesítése iránt indított perben a keresetindítási határidő megtartottságát, és a felperes anyagi jogi kereshetőségi jogát a bíróság egyaránt a kereset érdemét megelőzően vizsgálja. A két kérdés vizsgálatának sorrendjét a bizonyítási szükséglet dönti el (fair trial).

2. Az elővásárlásra jogosult jogséremlme peren kívül nem orvosolható, az ingatlan-nyilvántartási eljárás nem ad okot az anyagi jogi igényérvényesítési határidő elévülésének nyugvására.

A Kúria azt a kérdést ítélte először megválaszolandónak, hogy a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:223. § (2) bekezdés alapján az elővásárlási jog megszegésével kötött szerződés hatálytalanságából eredő igények érvényesítése iránt indított perben melyik jogi tényre kell a bíróságnak a kereset érdemét megelőzően vizsgálnia: az anyagi jogi, a Ptk. 6:21. § értelmében elévülési jellegű keresetindítási határidő megtartottságát, vagy a felperes anyagi jogi kereshetőségi jogát (aktív perbeli legitimációját) kizáró, a 2013. évi CXXII. törvény. (a továbbiakban: Fftv.) 21. § (9) bekezdésben foglaltak teljesülését.

Az elővásárlási jog megszegésével kötött szerződés csak akkor relatíve (az elővásárlásra jogosulttal szemben) hatálytalan, ha az e jogában sértett a törvényi határidőn belül az ebből fakadó igényét bíróság előtt érvényesíti. A megtámadásra okot adó érvénytelenség kapcsán kialakult bírói gyakorlat analógiájára a bírósági igényérvényesítés esetén a hatálytalanság és az abból fakadó igény vizsgálatát meg kell, hogy előzze az igényérvényesítési határidő megtartottságának a vizsgálata. Amennyiben a hatálytalanságot érvényesítő fél a határidőt elmulasztotta, a bíróság a keresetet a hatálytalanság érdemi vizsgálata nélkül ítélettel elutasítja. A határidő elévülési jellege folytán a határidő nyugvására, megszakadására hivatkozás esetén a határidő megtartottsága bizonyításra szoruló kérdés. Ugyanez igaz az anyagi jogi keresetőségi jogra.

A Kúria álláspontja szerint e két kérdés vizsgálatának sorrendjét a bizonyítási szükséglet kell, hogy eldöntse: a tisztességes eljáráshoz (fair trial) való alapvető jog a fél joga ügyének tisztességes eljárás során és ésszerű határidőn belül történő elbírálásához, amely jog érvényesítése a bírósággal szemben igazságszolgáltatási alapelvként megfogalmazott alkotmányos követelmény [az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikk, Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 2. § (1) bekezdés].

A Kúria előjáróban rögzítette, hogy az eljáró bíróságoknak a keresetről a felperes elfogadó nyilatkozatával érintett ajánlat közlésekor hatályos, az elővásárlási jog gyakorlására vonatkozó, a Ptk.-ba foglalt általános szabályok és a szerződés tárgyává tett föld tulajdonjogának megszerzésére vonatkozó különös, alkalmazási elsőbbséget élvező Fftv. rendelkezései alapján kellett határozniuk. A Kúria már a Pfv.VI.20.042/2018/12. számú határozatában is kifejtette, hogy a Ptk. és az Fftv. eltérően szabályoznak lényeges tartalmi kérdéseket, ami jelentőséggel bír az Fftv. alapján elővásárlásra jogosult igényérvényesítésére is irányadó Ptk. rendelkezések „megfelelő” alkalmazásakor [Ptk. 6:226. § (3) bekezdés]. A Ptk. 6:222. §-tól eltérően föld eladása esetén az Fftv. 21. § (1), (3) és (8) bekezdés alapján a tulajdonos által elfogadott vételi ajánlatot kötelező adásvételi szerződésbe foglalni, a tulajdonosnak azt kell jegyző útján hirdetményi úton közölnie az elővásárlási jog jogosultjaival, aki az adásvételi szerződést elfogadó jognyilatkozatot tesz az Fftv. által szabott, közléssel megnyíló jogvesztő határidőben, meghatározott közigazgatási eljárási rendben [BH2018. 67.], szigorú alaki és tartalmi követelményeknek megfelelő okiratba foglaltan. Ezért az Fftv. kógens törvényi szabályaiból következően az elővásárlásra jogosultat a szerződéskötés kapcsán sérelem nem éri. A megfelelő alkalmazás követelményére, az Fftv. különös szabályaira tekintettel tehát nem érvényesül a Ptk. 6:223. § (2) bekezdés azon szabálya, hogy az elővásárlásra jogosult számára a szerződéskötésről – a joga gyakorlása érdekében jegyzői kifüggesztési eljárásban történt közléssel – való tudomásszerzéssel megnyílik az igényérvényesítés határideje, és az igényérvényesítéssel egyidejűleg köteles ajánlatot elfogadó nyilatkozatot tenni.

Az Fftv. alapján elővásárlási jogát gyakorló jogosult számára a tulajdonos által kötött szerződés hatálytalanságából eredő igények érvényesítésére a Ptk. 6:223. § (2) bekezdésben szabott harminc nap határidő akkor nyílik meg, amikor az ilyen igénye keletkezik (BH2018. 309.). Ez az az időpont, amikor tudomást szerez az elővásárlási joga megsértéséről, vagyis arról, hogy a jegyző által a kifüggesztési eljárást követően megküldött elfogadó nyilatkozatát figyelmen kívül hagyva a tulajdonos eladó az adásvételi szerződést a vele szerződött vevő javára záradékolja, azt a változás ingatlan-nyilvántartáson történő átvezetése érdekében benyújtják az illetékes földhivatalhoz, a tulajdonos a szerződéses vevő részére kiadja a bejegyzési engedélyt, a szerződéses vevő tulajdonjoga bejegyzést nyer, esetleg birtokba is lép. Ezen szerződést teljesítő cselekményekről való tudomásszerzéssel keletkezik a kifüggesztési eljárásban elfogadó nyilatkozatot tett elővásárlásra jogosultnak az adásvételi szerződés relatív

hatálytalanságából eredő, csak perben érvényesíthető igénye, bíróság által orvosolható jogsérelem. Tehát az általa elfogadott szerződésnek a szerződő felek által történő teljesítéséről való tudomásszerzéssel megkezdődik az igényérvényesítés határideje.

Az eljárt bíróságok helytállóan állapították meg azt, hogy a 2017. február 13-án előterjesztett kereset elkésett, azonban az adott tényállás mellett a harminc nap határidő megnyílását tévesen kötötték a II. rendű alperes tulajdonjogát bejegyző elsőfokú földhivatali határozat kézhezvételének időpontjához [2016. december 21.]. A perbeli esetben ugyanis az elővásárlási joga megsértéséről a felperes ezt megelőzően értesült. Az NFA-tól írásban kétszer is kapott tájékoztatást az elővásárlási jog gyakorlása figyelmen kívül hagyásáról, 2016. szeptember 12-én arról, hogy a szerződéses vevőt nem előzte meg az Fftv. 13. § (4) bekezdésének megfelelő nyilatkozata hiányában, 2016. november 24-én pedig arról is, hogy a megjelölt ranghelyet sem igazolta okiratokkal. A felperes számára 2016. szeptember 12-én megnyílt az igényérvényesítési határidő, a 30 nap alatt az elévülés nyugvására okot adó körülmény nem merült fel. A felperes a felülvizsgálati kérelmében tévesen állította azt, hogy 2016. szeptember 12-én megkezdődött igényérvényesítési határidő a szerződéses vevő tulajdonjogát bejegyző határozat

A Kúria osztotta az eljárt bíróságok azon jogi álláspontját, miszerint a szerződéses vevő tulajdonjogának bejegyzése érdekében indult ingatlan-nyilvántartási eljárás a Ptk. 6:24. § [Az elévülés nyugvása] (1) bekezdése alapján nem nyugvásra okot adó körülmény, amely miatt a felperes a Ptk. 6:223. §-ra alapított igényét „menthető okból” nem tudta érvényesíteni. A földhivatal a 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet 75. § (5) bekezdése, az Fftv. 61. §-a és az Inyvtv. 51. § (1) bekezdése alapján a bejegyzési kérelmet akkor utasíthatja el, ha az annak alapjául szolgáló szerződés nyilvánvalóan érvénytelen vagy szerzési korlátba ütközik. Ahogyan azt a felperes fellebbezése folytán a Megyei Kormányhivatal által hozott másodfokú határozat indokolása is rögzíti, az elővásárlásra jogosultak sorrendjét a földhivatal nem vizsgálhatja. Tehát a földhivatali eljárásban előterjesztett felperesi jogorvoslat a Ptk. 6:223. § (2) bekezdésben írt anyagi jogi igényérvényesítési határidő elévülésének nyugvására okot nem adott, mert attól az elővásárlási jog megsértéséből eredő igénye orvoslását nem várhatta. Az elővásárlásra jogosult jogsérelem peren kívül nem orvosolható, az igény érvényesítése polgári bírói útra tartozik.

Pfv.II.20.804/2018/12.

A felek megállapodásával rendezett gyermektartásdíj mértékének megváltoztatása iránti perben az egyezség megkötése után a gyermekek indokolt szükségleteiben, a szülők teljesítőképeségében bekövetkezett változások és a szülői felelősség értékelése, ha a szülők a változások egy részével már a megállapodás megkötésekor számoltak, a tartásdíjat ennek tudatában állapították meg.

A felperes az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 2. § (1) bekezdésének megsértését arra alapította, hogy az eljárt bíróságok a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:210. § (1) bekezdésének alkalmazásával megsértették a tisztességes eljáráshoz való jogát. Az eljárásjogi jogszabálysértést az anyagi jogi jogszabályhely értelmezésével indokolta. Az anyagi jogi jogszabályhelynek a fél álláspontjától eltérő értelmezése azonban nem azonos a tisztességes eljárás elvének sérelmével, ezért önmagában nem sérti 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Emberi Jogok Európai Egyezménye (továbbiakban: Egyezmény) 6. cikkében meghatározott tisztességes tárgyaláshoz való jogot, Magyarország Alaptörvénye XXIV. Cikkének (1) bekezdésében rögzített, a független és pártatlan bírósághoz való alkotmányos alapjogot, valamint a régi Pp. 2. § (1) bekezdésében foglalt, a feleknek a polgári perek tisztességes lefolytatásához fűződő jogait.

A felperes hivatkozott arra is, hogy a Ptk. 4:210. § (1) bekezdésének második fordulata a megállapodáson, illetve a bírói ítéleten alapuló tartás eltérő szabálya diszkriminatív, az Egyezmény 14. cikkében foglalt tilalomba ütközik. Állítását azonban az Emberi Jogok Európai Bíróságának az anyagi jogi jogszabály diszkriminatív jellegének megállapítására vonatkozó eseti döntéseivel nem támasztotta alá.

Pf.III.24.553/2019/2.

Az igazolási kérelmet elutasító, valamint a fellebbezést hivatalból elutasító végzés helybenhagyása.

A Pp. 106. § (1) bekezdése szerint, ha a fél vagy képviselője valamely határnapon hibáján kívül nem jelent meg, vagy valamely határidőt hibáján kívül mulasztott el, a mulasztás következményei – a jogszabályban meghatározott eseteket kivéve – igazolással orvosolhatóak.

A Pp. 107. § (2) bekezdése alapján az igazolási kérelemben elő kell adni a mulasztás okát és azokat a körülményeket, amelyek a mulasztás vétlenségét valószínűvé teszik.

Az Ítéletábra helyesen állapította meg, hogy a jogi képviselő mulasztásának kimentésére nem minősülhet méltányolható indoknak a jogi képviselő orvosi igazolással igazolt, rövid ideig tartó betegsége, mivel a következetes ítélkezési gyakorlat szerint a rendszeres jogi képviseletet ellátó ügyvédtől elvárható, hogy megbetegedése idejére helyettesítéséről haladéktalanul gondoskodjon, és a rábízott ügyekben esedékes határidőket ne mulassza el, még akkor sem, ha egyéni ügyvédként, egyedül, alkalmazott nélkül látja el ügyvédi tevékenységét (EBH2000. 345.).

A Kúria a felperes azon érvelését sem találta alaposnak, miszerint az Ítéletábra végzése az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló 1993. évi XXXI. törvény 6. cikkében rögzített tisztességes eljáráshoz való jog követelményébe ütközik. Az elektronikus kézbesítési vélelem időpontja a 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályainak megfelelően, a kétszeri értesítést követő öt munkanap elteltével, 2018. október 19. napján lett megállapítva, így a fellebbezésre nyitva álló 15 napos határidőre figyelemmel a fellebbezést 2018. november 5. napjáig lett volna lehetőség előterjeszteni. Mindezekre tekintettel a fellebbezésben hivatkozott 2018. november 12-14. között tartó betegség, mint kimentési körülmény a fellebbezési határidő eltelte miatt nem vehető figyelembe.

A fentiek alapján a fellebbezésnek az Alaptörvény XX. cikkére és a betegség jellegének megjelölése hiányára vonatkozó érvelése alaptalan.

Mivel a felperes igazolási kérelme a fentiek alapján nem vezetett eredményre, ezért az Ítéletábra helyesen állapította meg, hogy a felperes a Pp. 234. § (1) bekezdésében írt határidőn túl terjesztette elő az ítélet elleni fellebbezését, és erre tekintettel azt helytállóan utasította el a Pp. 237. §-a alapján.

Gazdasági ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Kiadja: A Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Iroda

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Csőke Andrea, Dr. Kovács András, Dr. Molnár Gábor, Dr. Osztovits András

Munkatárs: Dr. Tancsik Annamária

Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Kúria hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.